

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W SZCZECINIE

PLAN URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA OŚNO LUBUSKIE

na okres od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2034 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Wykonawca:

TAXUS UL Sp. z o.o.

ul. Ochocka 14
02-495 Warszawa
tel./fax.: +48 22 824 58 96
email: biuro@grupa-taxus.pl

Opracowanie:

Pracownia Ochrony Przyrody
Wydziału Urządzania Lasu
mgr inż. Nina Sokołowska
mgr inż. Marta Sekrecka

Kontrola końcowa:

mgr inż. Małgorzata Piotrowska
Dyrektor Wydziału Urządzania Lasu

Spis treści

1. WSTĘP	7
1.1. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	7
1.2. Wykaz stosowanych skrótów i terminów	10
1.3. Wykonawcy.....	14
2. INFORMACJE OGÓLNE	14
3.1. Podstawa prawna i zakres prognozy	14
3.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.....	17
3.3. Zawartość Planu urządzenia Lasu	19
3.4. Główne cele Planu Urządzenia Lasu	20
3.5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia Planu Urządzenia Lasu.....	21
3.6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	23
3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	23
3.1. POŁOŻENIE NADLEŚNICTWA	23
3.2. Regionalizacja przyrodniczo-leśna, fizyczno-geograficzna i geobotaniczna	24
3.3. Dominujące funkcje lasów.....	25
3.4. Walory przyrodniczo-leśne nadleśnictwa	26
3.4.1. Rzeźba terenu i gleby.....	26
3.4.2. Wody	27
3.4.3. Klimat.....	29
3.4.4. Siedliskowe typy lasu.....	29
3.4.5. Charakterystyka lasów Nadleśnictwa Ośno Lubuskie	30
3.4.5. Martwe drewno w ekosystemach leśnych	35
4. FORMY OCHRONY PRZYRODY I ICH OTULINY	36
4.1. otulina Parku Narodowego Ujście Warty	38
4.2. Rezerваты przyrody	38
4.3. Park Krajobrazowy „Ujście Warty”	41
4.4. Obszary chronionego krajobrazu.....	41
4.5. Obszary Natura 2000	42
4.6. Pomniki przyrody	47
4.8 Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe	47
4.9 Użytki ekologiczne	48
4.10. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów	49
4.11. Pozostałe formy ochrony.....	53
4.11.1 Ekosystemy referencyjne.....	53
4.11.3 Remizy, grunty pozostawione do naturalnej sukcesji	53
4.11.4 Siedliska przyrodnicze	54
4.12. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną	58
5. AKTUALNY STAN ŚRODOWISKA I ZAGROŻENIA NA OBSZARZE OBJĘTYM PLANEM URZĄDZENIA LASU.....	59
5.1. Zagrożenia wywołane szkodliwym oddziaływaniem przemysłu.....	60
5.2 zagrożenia powietrza atmosferycznego	61
5.3 Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych	62
5.4 ZAGROŻENIA DLA EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH.....	63
5.4. 1. Bezpośrednie negatywne oddziaływanie człowieka na las	63
5.4. 2. Formy degeneracji ekosystemu leśnego.....	64
5.4. 3. Zagrożenia spowodowane przez szkodliwe czynniki biotyczne.....	68
5.6. Zagrożenia abiotyczne	68
6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	70
6.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	70
6.2. Oddziaływanie na ludzi	72
6.3. Oddziaływanie na zwierzęta	73
6.4. Oddziaływanie na rośliny	82

6.5.	Oddziaływanie na wodę	85
6.6.	Oddziaływanie na powietrze	86
6.7.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	86
6.8.	Oddziaływanie na krajobraz	87
6.9.	Oddziaływanie na klimat.....	88
6.10.	Oddziaływanie na zasoby naturalne	89
6.11.	Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej	89
6.12.	Oddziaływanie na obszarowe formy ochrony przyrody	90
6.12.1	Oddziaływania na otulinę Parku Narodowego Ujście Warty	90
6.12.2	Oddziaływania na rezerwat przyrody.....	91
6.12.3	Oddziaływanie na Park Krajobrazowy „Ujście Warty”	91
6.12.4	Oddziaływanie na Obszary Chronionego Krajobrazu	93
6.12.5	Oddziaływanie na Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe.....	96
6.13.	Oddziaływanie na Obszary Natura 2000.....	98
6.13.1.	Specjalny obszar ochrony siedlisk i obszar specjalnej ochrony ptaków Ujście Warty PLC080001. ..	98
6.13.2	Ogólna ocena oddziaływania na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000.....	105
6.13.3	Przewidywane oddziaływanie Planu na integralność obszarów Natura 2000.....	106
6.14.	Oddziaływanie na siedliska przyrodnicze poza obszarami Natura 2000.....	107
6.15.	Oddziaływanie na pozostałe formy ochrony przyrody.....	111
6.16.	Analiza zaproponowanych TD i składów upraw w porównaniu do naturalnego składu gatunkowego siedlisk leśnych	112
7.	OPIS PRZYJĘTYCH DZIAŁAŃ OGRANICZAJĄCYCH NEGATYWNY WPŁYW PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO	114
7.1.	Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań Planu na środowisko	114
7.1.	Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań Planu na środowisko	115
7.2	Metody analizy skutków realizacji postanowień projektu PUL oraz częstotliwość jej przeprowadzania.....	116
8.	LITERATURA.....	117
9.	ZAŁĄCZNIKI	119

Tabela 1. Powierzchnia ewidencyjna lasów i gruntów znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie...	23
Tabela 2. Podział lasów Nadleśnictwa Ośno Lubuskie ze względu na pełnione funkcje	25
Tabela 3. Jednolite części wód powierzchniowych wyróżnione w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie – JCWP rzeczne ..	28
Tabela 4. Wykaz jezior na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.....	28
Tabela 5. Zestawienie średnich temperatur oraz sumy opadów w miesiącu na rok 2023 – archiwalne dane meteorologiczne IMGW-PIB (opad: stacja Kostrzyn nad Odrą, temperatura: stacja Babimost).....	29
Tabela 6. Udział typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.....	30
Tabela 7. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego.....	31
Tabela 8. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i pochodzenia.....	32
Tabela 9. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg zniekształcenia siedlisk leśnych.	32
Tabela 10. Zestawienie powierzchni wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.....	33
Tabela 11. Zestawienie miąższości martwego drewna wg. TSL.	36
Tabela 12. Zestawienie zbiorcze form ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym i zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie	37
Tabela 13. Charakterystyka rezerwatów przyrody w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.....	39
Tabela 14. Wykaz siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 PLC080001 Ujście Warty, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze.	43
Tabela 15. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki, będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Ujście Warty PLC080001.	43
Tabela 16. Wykaz gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Ujście Warty PLC080001.....	44
Tabela 17. Tabela klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Ujście Warty PLC080001 na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.....	46
Tabela 18. Wykaz pomników przyrody w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie	47
Tabela 19. Wykaz użytków ekologicznych na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.	48
Tabela 20. Wykaz chronionych i rzadkich gatunków grzybów i porostów występujących na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.....	49
Tabela 21. Wykaz chronionych i lokalnie cennych gatunków roślin występujących na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.	49
Tabela 22. Wykaz chronionych gatunków zwierząt występujących na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.....	50
Tabela 23. Liczba strefy ochrony z podziałem na gatunki.	53
Tabela 24. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.	55
Tabela 25. Charakterystyka gatunków obcych w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.	66
Tabela 26. Monotypizacja w drzewostanach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie	68
Tabela 27. Inwentaryzacja uszkodzeń drzewostanów (wszystkich klas wieku) od czynników biotycznych w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.....	68
Tabela 28. Inwentaryzacja uszkodzeń drzewostanów (wszystkie klasy wieku) od czynników abiotycznych w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.....	69
Tabela 29. Macierz przewidywanego oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Ośno Lubuskie (Tab. A wg IUL)	70
Tabela 30. Zestawienie powierzchni pododdziałów, w których wyznaczono strefy ochrony całorocznej i okresowej w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.	75
Tabela 31. Zabiegi gospodarcze w strefach ochrony okresowej - brak działań oraz zabiegi przedrębne.....	75
Tabela 32. Zabiegi gospodarcze w strefach ochrony okresowej - zabiegi rębne	75
Tabela 33. Wpływ zaplanowanych wskazań gospodarczych na zinwentaryzowane na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie chronione gatunki zwierząt.....	76
Tabela 34. Wpływ zaplanowanych wskazań gospodarczych na zinwentaryzowane na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie chronione oraz rzadkie gatunki roślin i grzybów.....	83
Tabela 35. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach otuliny Parku Narodowego Ujście Warty.	90
Tabela 36. Zestawienie planowanych działań dla terenów rezerwatów w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.	91
Tabela 37. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach Parku Krajobrazowego „Ujście Warty”.....	92
Tabela 38. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru chronionego krajobrazu Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim.	94
Tabela 39. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru chronionego krajobrazu Rynna Ośniańska z Jeziorem Busko.	94
Tabela 40. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru chronionego krajobrazu Dolina Ilanki.	95
Tabela 41. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru chronionego krajobrazu Gorzowsko-Krzeszycka Dolina Warty.	95
Tabela 42. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach ZPK Uroczysko Ośniańskich Jezior.	96
Tabela 43. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach ZPK Uroczysko Doliny Lenki.....	96

Tabela 44. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach ZPK ZPK Uroczysko Ośniańskich Jezior – strefa Jeziora Imielno gm. Górzycy	97
Tabela 45. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie, w granicach obszaru Natura 2000 PLC080001 Ujście Warty, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze.....	98
Tabela 46. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Ujście Warty PLC080001.	100
Tabela 47. Wykaz gatunków ptaków, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Ujście Warty PLC080001	101
Tabela 48. Macierz przewidywanego wpływu planu urządzenia lasu na zachowanie stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk stanowiących przedmioty ochrony, dla których wyznaczono dany obszar Natura (Tab. E wg IUL).....	102
Tabela 49. Rodzaje zagrożeń oraz przewidziane działania ochronne ograniczające ich oddziaływanie dla gatunków chronionych ptaków w obszarze Natura 2000	103
Tabela 50. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach OSO PLC080001 Ujście Warty.....	103
Tabela 51. Tabela zbiorcza obszaru Natura 2000 według przedmiotów ochrony oraz planowanych zabiegów gospodarczych (Tab. B wg IUL).....	105
Tabela 52. Zestawienie siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 wraz z zabiegami.....	107
Tabela 53. Typy drzewostanu oraz orientacyjne składy odnowieniowe upraw dla siedlisk przyrodniczych.....	109
Tabela 54. Typy drzewostanu oraz orientacyjne składy odnowieniowe upraw.	112
Tabela 55. Zestawienie propozycji minimalizacji wystąpienia negatywnych oddziaływań wynikających z zapisów projektu PUL.....	114

1. WSTĘP

Gospodarka leśna w Polsce realizowana jest zgodnie z Ustawą o lasach z 28 września 1991 r. (Dz.U. 2024 poz. 530 ze zm.).

Na poziomie nadleśnictwa prowadzona jest według planu urządzenia lasu (*PUL - podstawowy dokument gospodarki leśnej*). Wszelkie zabiegi, czyli wytyczne planu przeprowadzane w lasach, mogą w mniejszym lub większym stopniu wpływać na środowisko. Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024 poz. 1112 ze zm.), zwanej dalej ustawą OOOŚ, organy opracowujące projekty wymienione w art. 46 tej ustawy, są zobligowane do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania danego projektu na środowisko. Ustawa ta zobowiązuje Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe do posiadania dokumentu strategicznej oceny oddziaływania planu dla danego nadleśnictwa, dla którego wykonano PUL.

1.1. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognozę sporządzono do „Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Ośno Lubuskie na okres od 01.01.2025 roku do 31.12.2034 roku” zwanego dalej projektem Planu lub projektem PUL (w skrócie pPUL).

Wykonanie Prognozy Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu wynika bezpośrednio z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko: *„Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: (...) planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...)”*. Szczegółowy zakres Prognozy znajduje się w art. 51 ww. ustawy.

Głównym celem opracowanej Prognozy było przeanalizowanie zapisów znajdujących się w projekcie Planu Urządzenia Lasu w odniesieniu do ich wpływu na środowisko przyrodnicze. Analiza ta polegała głównie na sprawdzeniu, czy zapisy nie wpływają negatywnie na środowisko naturalne, a w szczególności na stan zachowania gatunków grzybów, roślin, zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych, objętych ochroną prawną oraz wymienionych jako cenne z punktu widzenia Unii Europejskiej w Dyrektywach Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa oraz 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Analizie poddano całość zabiegów zapisanych w projekcie Planu Urządzenia Lasu. Szczególną uwagę przywiązywano do obszarów Natura 2000, znajdujących się na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie. Do analizy wykorzystano dane o środowisku, zamieszczone m.in. w:

- zaktualizowanym programie ochrony przyrody;
- standardowych formularzach danych dla obszarów Natura 2000;
- planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 (oraz projektów tych dokumentów);
- rejestrach form ochrony przyrody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Jednym z podstawowych zadań było przypisanie wskazań gospodarczych uwzględnionych w projekcie Planu Urządzenia Lasu do określonych przedmiotów ochrony zlokalizowanych na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie. Oceny dokonano na podstawie analiz przy użyciu tabel macierzy. Tabele macierzy pozwalają przy pomocy wartości liczbowych określić wpływ

projektowanych działań gospodarczych m.in. na chronione siedliska przyrodnicze oraz na gatunki podlegające ochronie prawnej.

W pierwszej części Prognozy zawarto ogólne informacje na temat podstawy prawnej i powiązań z innymi dokumentami, krótki opis Planu Urządzenia Lasu, informacje o źródłach danych oraz metodach wykorzystywanych w trakcie sporządzania Prognozy, a także możliwym oddziaływaniu transgranicznym. Nadleśnictwo położone jest w strefie granicznej państwa. Jego zachodnia granica zasięgu terytorialnego pokrywa się z granicą między Polską a Niemcami. W pobliżu granicy tej znajdują się jedynie niewielkie kompleksy drzewostanów o charakterze łągów i olsów, w których nie planuje się istotnych działań gospodarczych. Zatem nie stwierdzono, aby przedmiotowy Plan mógł oddziaływać negatywnie transgranicznie na środowisko.

Nie stwierdzono znacząco negatywnego wpływu zapisów zawartych w projekcie Planu na przyrodę i cele ochrony obszarowych form ochrony. Wskazane zarówno w POP, jak i w Prognozie sposoby minimalizacji potencjalnie negatywnego wpływu planowanych działań na gatunki oraz ich siedliska wydają się być wystarczające do zapewnienia im właściwej ochrony podczas prowadzonej gospodarki leśnej.

W projekcie Planu opisane zostały zagrożenia: abiotyczne, biotyczne oraz antropogeniczne.

W Prognozie określone zostały także płaszczyzny potencjalnych kolizji pomiędzy gospodarką leśną, a ochroną przyrody oraz zmiany mogące zaistnieć w przypadku braku realizacji Planu. Wynika z nich, iż zapisy umieszczone w projekcie Planu sformułowane są w sposób mający na celu zminimalizowanie potencjalnych kolizji. W przypadku omawianego terenu nie stwierdzono znaczących kolizji pomiędzy projektowaną gospodarką leśną a celami ochrony przyrody.

Określono również, jakie będzie oddziaływanie zapisów Planu Urządzenia Lasu na elementy wymienione w art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Wykazano, że oddziaływanie projektu Planu na zwierzęta, rośliny, powierzchnię ziemi oraz zabytki i dobra materialne będzie miało charakter neutralny. W odniesieniu do bioróżnorodności, ludzi, wody, klimatu, powietrza oraz zasobów naturalnych oddziaływanie będzie miało charakter pozytywny.

W stosunku do istniejących obiektów i obszarów chronionych przeprowadzona analiza wykazała brak negatywnego oddziaływania w związku z realizacją planowanych w projekcie PUL zabiegów.

Opisano również przewidywane oddziaływanie na integralność obszarów Natura 2000 oraz przedstawiono rozwiązania mające na celu poprawienie wpływu zapisów Planu na elementy podlegające ochronie. Integralność obszaru to jego zewnętrzna i wewnętrzna spójność, czyli trwałość zachowania celów ochrony, dla których został wyznaczony dany obszar. Plan nie zawiera zapisów o zmianie sposobu wykorzystania terenu czy jego istotnym przekształceniu.

W Planie istnieje szereg zapisów ograniczających negatywne oddziaływanie planowanych zabiegów gospodarczych. Dla wszystkich leśnych siedlisk przyrodniczych na obszarze Nadleśnictwa Ośno Lubuskie typy drzewostanów oraz orientacyjne składy upraw przyjęto w oparciu o opracowanie glebowo-siedliskowe oraz zalecenia ogólne dla całej Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie dla drzewostanów o kierunku przyrodniczym. Rodzaje rębni przyjęto według Zasad Hodowli Lasu. Intensywność i sposób wykonywania cięć i zabiegów pielęgnacyjnych dostosowano do potrzeb konkretnego drzewostanu i siedliska, uwzględniając tym samym potrzebę zachowania trwałości lasów. W projekcie Planu zaproponowano zapisy dotyczące pozostawiania pojedynczych starszych drzew, fragmentów

starodrzewu, fragmentów lasu nieobjętych gospodarowaniem, sprzyjając tym samym zachowaniu siedlisk dla wielu gatunków kręgowców i bezkręgowców.

Dodatkowo, zapisy zawarte w Planie są modyfikowane podczas jego realizacji. W momencie stwierdzenia występowania cennych gatunków lub siedlisk Nadleśniczy Nadleśnictwa Ośno Lubuskie na podstawie decyzji może wyłączyć dane wydzielenie z realizacji zabiegów przewidzianych w projekcie Planu Urządzenia Lasu.

Przeprowadzona analiza jednoznacznie wykazała, że zaprojektowane w PUL zabiegi nie wpłyną negatywnie na stan zachowania środowiska i walorów przyrodniczych, zarówno na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie, jak i w ich bezpośrednim otoczeniu. Realizacja zapisów projektu Planu nie będzie również wpływać znacząco negatywnie na siedliska, gatunki roślin i zwierząt będące przedmiotem ochrony na obszarach Natura 2000, nie zaburzy spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych będących warunkami trwałości populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla których zaprojektowane zostały obszary Natura 2000. Stosowane dotąd oraz zalecane obecnie metody działań we właściwy sposób chronić będą różnorodność siedlisk i gatunków na terenach leśnych, głównie dzięki prowadzeniu racjonalnej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej w myśl zasad przyjętych w projektowanym Planie Urządzenia Lasu.

Zakres prac nad Prognozą obejmuje również wykonanie mapy przeglądowej walorów przyrodniczych oraz mapy przeglądowej obszarów chronionych oraz gatunków i siedlisk Natura 2000 na tle planowanych zabiegów gospodarczych.

Nadleśnictwo Ośno Lubuskie jest jednym z 35 nadleśnictw znajdujących się w zasięgu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie.

Ogólna powierzchnia lasów wszystkich własności w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Ośno Lubuskie wynosi **18 658,67** ha, natomiast lesistość omawianego obszaru **wynosi 36,39%**.

Projekt Planu nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Brak realizacji zapisów projektu Planu może skutkować między innymi: niekorzystnymi z gospodarczego punktu widzenia zmianami w strukturze wiekowej drzewostanów, nieuregulowaniem pozyskiwania drewna, zaburzeniem w dostarczaniu na rynek jednego z najbardziej „czystych ekologicznie” i odnawialnych surowców, jakim jest drewno, przekształceniem siedlisk leśnych wykształconych w warunkach antropogenicznych, zanikaniem stanowisk ciepłolubnych gatunków roślin i zwierząt.

W ramach oddziaływania ustaleń projektu Planu na środowisko przeanalizowano:

- Oddziaływanie na formy ochrony przyrody - nie stwierdzono, aby zaprojektowane działania miały negatywny wpływ na cele ochrony rezerwatów, obszarów Natura 2000, obszarów chronionego krajobrazu, pomników przyrody, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.
- Oddziaływanie na ludzi - stwierdzono brak negatywnego oddziaływania zapisów projektu Planu.
- Oddziaływanie na różnorodność biologiczną na trzech poziomach: genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym - stwierdzono, że realizacja projektu Planu, przy uwzględnieniu zaleceń wynikających z Programu ochrony przyrody, nie spowoduje powstania negatywnego oddziaływania na środowisko w tym aspekcie.
- Oddziaływanie na chronione gatunki - realizacja zapisów projektu Planu, przy uwzględnieniu zaleceń wynikających z Programu ochrony przyrody, nie wpłynie negatywnie na populacje chronionych gatunków. W szczególności stwierdzono, że gospodarka leśna prowadzona w myśl ocenianego projektu planu urządzenia lasu dla

Nadleśnictwa Ośno Lubuskie nie jest szkodliwa dla zachowania chronionych gatunków we właściwym stanie ochrony.

- Oddziaływanie na wodę – ustalenia projektu Planu nie wpłyną negatywnie na wody znajdujące się na terenie Nadleśnictwa.
- Oddziaływanie na powietrze – nie stwierdzono możliwości negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne.
- Oddziaływanie na powierzchnię ziemi – nie stwierdzono, aby projekt Planu negatywnie oddziaływał na powierzchnię ziemi.
- Oddziaływanie na krajobraz – postrzeganie krajobrazu jest rzeczą bardzo subiektywną, dlatego większość zmian w środowisku, jakie powstają w efekcie realizacji projektu Planu może być oceniana w różny sposób. Charakter zapisów dokumentu pozwala jednak dojść do przekonania, że zasadniczo realizacja ustaleń dokumentu nie oddziałuje negatywnie na krajobraz.
- Oddziaływanie na klimat – oceniono, że projekt Planu oddziałuje pozytywnie na klimat ze względu na kształtowanie ekosystemu leśnego, który z założenia wpływa na łagodzenie warunków klimatycznych.
- Oddziaływanie na zasoby naturalne – głównym celem planowania urzędzeniowego jest zapewnienie trwałości i ciągłości użytkowania zasobów przyrodniczych, głównie odnawialnego surowca, jakim jest drewno. Realizacja projektu Planu spowoduje utrzymanie się zasobów drzewnych na poziomie zbliżonym do aktualnego.
- Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej – nie stwierdzono negatywnego oddziaływania w tym zakresie.

Analizę rozwiązań alternatywnych i wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w Programie Ochrony Przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu Planu odbywał się podczas zorganizowanych spotkań: Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej.

Generalny wniosek z niniejszej Prognozy można sformułować następująco: Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Ośno Lubuskie na lata 2025 -2034 nie wpłynie znacząco negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000 oraz spójność sieci Natura 2000.

1.2. WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW I TERMINÓW

Ustawa OOS - Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2023 r., poz. 1094 ze zm.)

OOS - Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Jest to postępowanie mające na celu ocenę oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planów lub programów.

PGL LP - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe - państwowa jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zarządzająca gruntami własności Skarbu Państwa.

RDOŚ - Regionalna dyrekcja ochrony środowiska – instytucja podległa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, której głównym zadaniem jest nadzór nad niektórymi formami ochrony

przyrody, prowadzenie ocen oddziaływania na środowisko, wydawanie decyzji środowiskowych itp.

DP - Dyrektywa ptasia - dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

DS - Dyrektywa siedliskowa - dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

SDF - Standardowy Formularz Danych. Podstawowy dokument opisujący istniejący lub projektowany obszar Natura 2000. Zawiera informacje o obszarze przesyłane do Komisji Europejskiej oraz udostępniane społeczeństwu.

SOO (obszar siedliskowy) - Specjalny obszar ochrony - obszar Natura 2000 wyznaczony w celu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków).

OZW (obszar siedliskowy) - Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty - obszar siedliskowy, który nie został jeszcze formalnie powołany rozporządzeniem Ministra Środowiska, natomiast został już zatwierdzony przez Komisję Europejską.

OSO (obszar ptasi) - Obszar specjalnej ochrony - obszar Natura 2000 ustanowiony w celu ochrony ptaków i ich siedlisk odpowiednim rozporządzeniem Ministra Środowiska.

PZO - Plan zadań ochronnych - dokument sporządzany na okres 10 lat dla obszarów Natura 2000, na podstawie którego realizowana jest ochrona obszaru.

ZHL - Zasady hodowli lasu - branżowy dokument w leśnictwie określający sposoby prowadzenia gospodarki leśnej.

IUL - Instrukcja zarządzania lasu - szczegółowe wytyczne dotyczące sposobu sporządzania planu urządzenia lasu.

IOŁ - Instrukcja ochrony lasu - branżowy dokument zawierający wytyczne w zakresie przeciwdziałania różnorodnym zagrożeniom jakim może być poddany las.

FSC - Certyfikat gospodarki leśnej potwierdzający, że prowadzona gospodarka uwzględnia w swoich zasadach reguły ekonomiczne, społeczne i przyrodnicze.

KZP - Komisja założeń planu. Narada z udziałem instytucji zewnętrznych (np. regionalnej dyrekcji ochrony środowiska), podczas której zapadają ustalenia dotyczące szczegółowych wytycznych sporządzania planu urządzenia lasu.

Przedmiot ochrony - W przypadku obszaru Natura 2000 jest to gatunek lub siedlisko, dla którego ochrony utworzony został dany obszar. Te gatunki lub siedliska są wyszczególnione w SDF-ie z oceną ogólną A, B lub C. Gatunki wyszczególnione w SDF-ie z oceną D nie są przedmiotem ochrony.

Siedlisko przyrodnicze - Oznacza siedlisko przyrodnicze wymienione w załączniku I dyrektywy siedliskowej.

Czynniki abiotyczne - Przyczyny klimatyczne, glebowe np. wiatr, zakłócenie stosunków wodnych, susza, przymrozki itp.

Czynniki biotyczne - Czynniki „żywione”: owady, grzyby, zwierzęta, bakterie itp.

Plan urządzenia lasu (PUL) - Podstawowy dokument planistyczny z zakresu gospodarki leśnej. Sporządzany jest dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat i określa całość zadań związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej w tym okresie. Sporządzenie planu urządzenia lasu jest obowiązkiem wynikającym z ustawy o lasach. W tekście opracowania analizowany projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Ośno Lubuskie na lata 2025-2034 nazywany jest „projektem Planu”.

Prognoza oddziaływania na środowisko - Jest to dokument sporządzany w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ). Prognoza jest opracowaniem analitycznym, w ramach którego dokonuje się oceny przewidywanego wpływu ustaleń ocenianego dokumentu na środowisko.

Program ochrony przyrody (POP) - Część planu urządzenia lasu. Zawiera kompleksowy opis stanu środowiska na obszarze nadleśnictwa wraz z zaleceniami ochronnymi i modyfikacjami gospodarki leśnej pod kątem ochrony przyrody.

Etat cięć użytków rębnych (miąższościowy) - Określa maksymalną możliwą do pozyskania miąższość drewna w użytkowaniu rębnym.

Powierzchniowy etat pielęgnowania drzewostanów - Określa powierzchnię przewidzianą do pielęgnowania, jaką trzeba obligatoryjnie wykonać w 10-leciu

Odnawianie - Ponowne wprowadzenie roślinności leśnej (drzew) na powierzchnię leśną, uprzednio objętą użytkowaniem rębny. Może mieć charakter odnowienia naturalnego lub sztucznego.

Zalesianie - Wprowadzenie roślinności leśnej na powierzchnię nie będącą lasem - łąkę, pastwisko, rolę, nieużytek itp.

Melioracje agrotechniczne - System zabiegów polegających na odpowiednim przygotowaniu powierzchni do odnowienia, usunięcie podszytów, uprzątnięcie powierzchni po zrębie itp.

Pielęgnowanie gleby - Są to zabiegi we wczesnych fazach młodego lasu (uprawy) polegające na usuwaniu roślinności zachwaszczającej glebę i ocieniającej młode drzewka.

Zabiegi pielęgnacyjne - Zbiorcza grupa zabiegów na potrzeby analiz, w skład której wchodzi czyszczenia i trzebieże.

Czyszczenia wczesne (CW) - Zabiegi w nieco starszych uprawach polegające na tzw. „selekcji negatywnej”, czyli usuwaniu drzewek chorych, złych jakościowo, przegęszczonych, niekorzystnych domieszek itp. Na potrzeby niniejszej Prognozy, łączone w analizach z czyszczeniami późnymi.

Czyszczenia późne (CP) - Zabiegi w młodnikach polegające na usuwaniu drzewek przeszkadzających wzrostowi wybranych, najlepszych osobników lub biogrup.

Trzebieże (TW - trzebieże wczesne lub TP - trzebieże późne) - Zabiegi w starszych drzewostanach (zazwyczaj od ok. 20 lat do czasu użytkowania rębego) polegające na selekcji pozytywnej, czyli wyborze najlepszych drzew i usuwaniu osobników, które im przeszkadzają we wzroście. Usuwane są pojedyncze drzewa, zazwyczaj niezgodne z typem drzewostanu lub typem siedliskowym lasu oraz drzewa, które wykazują objawy zamierania (przygłuszone).

Rębnie - Sposoby zagospodarowania lasu, polegające na takim usunięciu drzew z powierzchni, aby w optymalny sposób przygotować środowisko na pojawienie się młodego pokolenia drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi i świetlnymi. Zabiegi rębne, oprócz wycięcia drzewostanu, obejmują też jego odnowienie, czyli przygotowanie gleby i wprowadzenie młodego pokolenia lasu.

Rb I (zupełna) - Wycięcie lasu na powierzchni maksymalnie do 6 ha w celu odnowienia gatunków światłożądnych, głównie sosny na ubogich siedliskach, a także olszy na siedliskach olsów.

Rębnie złożone - Zbiorcza grupa, na którą składają się rębnie: II, III, IV przyjęta na potrzeby analiz.

Rb II (częściowa) - Polega na stopniowym, systematycznym usuwaniu części drzew w kolejnych kilku etapach, tak aby najpierw doprowadzić do naturalnego obsiewu gatunków docelowych, a później stopniowo dopuszczać do nich więcej światła celem polepszenia wzrostu. Stosowana głównie do odnawiania drzewostanów dębowych lub bukowych.

Rb III (gniazdowa) - Polega na takim usunięciu drzewostanu, aby możliwe było odnowienie drzewostanu mieszanego (wykorzystywana w celu przebudowy drzewostanów). W pierwszej kolejności użytkowanie i odnowienie wykonywane są na niewielkich gniazdach, gdzie zapewniona jest osłona cienioznośnym gatunkom, a następnie usuwa się drzewostan między gniazdami celem odnowienia gatunkami bardziej światłożądnymi.

Rb IV (stopniowa) - Polega na stosowaniu zróżnicowanych cięć w obrębie jednej powierzchni celem odnowienia drzewostanów zróżnicowanych wiekowo i przestrzennie.

Rębnia IIIAU, IIIBU, IVDU - Cięcia uprzątające (U) w rębniach złożonych. Polegają na wykonaniu ostatniego etapu w rębni złożonej, czyli usunięcia drzew z powierzchni między gniazdami. W efekcie tego cięcia na powierzchni pozostaje wyłącznie młode pokolenie drzew oraz ewentualnie pozostawione fragmenty starodrzewu.

Przebudowa - Różnego rodzaju zabiegi zmierzające do takiej zmiany w budowie i strukturze drzewostanu, aby w lepszy sposób spełniane były wszystkie funkcje lasu. Polega np. na zmianie składu gatunkowego drzewostanu, na przemianie struktury wiekowej itp.

Typ drzewostanu (TD) - Specyficzny skład gatunkowy warstwy drzew, który powinien być zachowany na danym terenie jako perspektywiczny cel hodowlany; zależnie od funkcji lasu może on przyjmować kierunek gospodarczy lub ochronny. W TD zapisuje się gatunki wg rosnącego udziału, np. TD: So-Jd-Db oznacza, że w wieku dojrzałości drzewostan powinien się składać w większości z dębu, z mniejszym udziałem jodły i sosny.

KO - Klasa odnowienia. Do klasy odnowienia zaliczane są drzewostany, w których rozpoczęto proces przebudowy rębnią złożoną i w których występuje odnowienie na co najmniej 30% powierzchni (50% w rębniach innych niż gniazdowe i stopniowe).

KDO - Drzewostan przygotowany do odnowienia w ramach rębni złożonej - wycięte, ale nie odnowione jeszcze gniazda. Jest to stan przejściowy, po którym drzewostan przechodzi w klasę odnowienia.

TSL - Typ siedliskowy lasu. Jednostka klasyfikacji siedlisk leśnych ustalona na podstawie badań gleby oraz opisu runa i drzewostanu. TSL opisuje potencjalne możliwości produkcji siedliska w zależności od trzech czynników: żyzności gleby, jej wilgotności oraz położenia w terenie (wysokość n.p.m., makrorzeźba). Siedliska dzielą się na bory, bory mieszane, lasy mieszane i lasy a w ramach tych grup na suche, świeże, wilgotne, bagienne i łęgowe.

SILP - System Informatyczny Lasów Państwowych. Jednolity system informatyczny służący do zarządzania przedsiębiorstwem Lasy Państwowe. Zawiera m.in. dane dotyczące opisu lasu oraz zadania wynikające z planu urządzenia lasu.

LMN - Leśna Mapa Numeryczna. Zestaw map (warstw) w postaci elektronicznej, sporządzonych według ściśle określonych zasad, powiązany z SILP-em, służący wizualizacji danych oraz analizom przestrzennym.

Miąższość - Jest to objętość drewna mierzona w m³. Podstawowy wskaźnik zasobów. Określa się ogólną masę drewna w całym nadleśnictwie, czyli tzw. zapas drzewostanów oraz przeciętną masę na 1 hektar zwaną zasobnością.

Grunty nadleśnictwa - Jeżeli w tekście mowa jest o „gruntach nadleśnictwa” oznacza to grunty Skarbu Państwa będące w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie

Zasięg nadleśnictwa - Terytorialny zasięg działania nadleśnictwa obejmujący zarówno grunty będące w stanie posiadania nadleśnictwa, jak też wszystkie pozostałe grunty (zazwyczaj są to granice gmin i powiatów).

Starodrzew - Na potrzeby niniejszej Prognozy przyjęto, że za starodrzew uznaje się drzewostan, w którym wiek gatunku panującego jest większy niż 100 lat lub wiek gatunku panującego jest większy niż przyjęty dla tego gatunku wiek rębności. Do tej grupy włączono także spełniające to kryterium drzewostany w KO i KDO.

Użytkowanie rębne - Dotyczy pozyskania drewna w efekcie realizacji rębni, czyli procesu usunięcia starego drzewostanu i odnowienia powstałej powierzchni młodym. Użytkowanie rębne ma więc miejsce w drzewostanach starych, dojrzałych.

Użytkowanie przedrębne - Dotyczy pozyskania drewna w drzewostanach młodszych, w efekcie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych: czyszczeń późnych i trzebieży.

Skróty nazw typów siedliskowych lasu

Bśw - Bór świeży - siedlisko ubogie, na piaszczystych przepuszczalnych glebach, korzystnie uwilgotnione, bez śladów wpływów wód gruntowych do głębokości ok. 2 metrów. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Leucobryo-Pinetum*.

Bb - Bór bagienno - siedlisko na glebach torfowisk wysokich lub przejściowych, silnie uwilgotnione, zazwyczaj porośnięte drzewostanem sosnowym niskiej bonitacji. Fitosocjologicznie odpowiada zespołowi *Vaccinio uliginosi-Pinetum*.

BMśw - Bór mieszany świeży - siedlisko nieco żyzniejsze od Bśw, korzystnie uwilgotnione bez istotnych śladów wpływu wód gruntowych na profil glebowy, zazwyczaj na glebach bielcowych, rdzawych. W drzewostanie oprócz sosny pojawiają się w niewielkim udziale gatunki lasów liściastych (dąb bezszypułkowy, grab, lipa). Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Quercu-Pinetum* lub *Calamagrostio-Quercetum*.

BMw - Bór mieszany wilgotny - siedlisko o podobnej żyzności jak BMśw, ale z widocznym wpływem wody w profilu glebowym. Drzewostan zazwyczaj iglasty, z dużym udziałem lub panowaniem świerka, niewielkim udziałem gatunków drzew liściastych i obfitym podszytem złożonym z kruszyny, jarzębu, świerka. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Quercu-Pinetum molinietosum*.

BMb - Bór mieszany bagienny - średnio żyzny typ lasu na torfowiskach przejściowych, pod drzewostanami naturalnymi z formą próchnicy: torf przejściowy lub moder murszowaty. Drzewostany sosnowe II-III bonitacji z domieszką świerka i brzozy omszonej, z kruszyną i wierzbami w podszybie

LMśw - Las mieszany świeży - siedlisko mezotroficzne na przejściu między ubogimi borami a żyznymi lasami, korzystnie uwilgotnione. Charakteryzuje się współwystępowaniem gatunków liściastych i iglastych. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Galio-Carpinetum*, *Calamagrostio-Quercetum* lub *Luzulo-Fagetum*.

LMw - Las mieszany wilgotny - mezotroficzne siedlisko lasów mieszanych z wpływem wody gruntowej na procesy glebowe. Drzewostan tworzy zazwyczaj dąb szypułkowy ze świerkiem, sosną, lipą, grabem. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Galio-Carpinetum*.

LMb - Las mieszany bagienny - zajmuje siedliska średnio żyzne, bagienne, z bardzo płytką, kwaśną lub słabo kwaśną wodą gruntową. Występuje na glebach typu próchnicy torfu przejściowego, również na glebach murszowych, murszowo-mineralnych i murszowo-glejowych.

Lśw - Las świeży - zajmuje siedliska żyzne i bardzo żyzne, świeże; występuje na glebach brunatnych, przeważnie wyługowanych, niekiedy kwaśnych lub właściwych, glebach płowych właściwych, z próchnicą mulłową lub mullem typowym.

Lw - Las wilgotny - siedlisko żyznych lasów nieco silniej uwilgotnione niż Lśw. W drzewostanie, oprócz gatunków grądowych pojawiają się gatunki łęgów - olsza, jesion, wiąz. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Galio-Carpinetum* lub *Ficario-Ulmetum*.

OIJ - Ols jesionowy - siedlisko żyznych lasów łęgowych, powstałych na madach lub murszach w dolinach rzecznych. Drzewostan zazwyczaj zbudowany jest przez olszę i jesion z domieszką gatunków grądowych: lipy, graba i dębu. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Fraxino-Alnetum*.

OI - Ols - siedlisko żyznych lasów na torfach niskich. Ma charakter bagienny. Drzewostan tworzy najczęściej olsza, a podszyt głównie kruszyna. Dno lasu jest bardzo często podtopione, zabagnione, o kępkowo-dolinkowej strukturze. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Ribeso nigri-Alnetum*.

LI - Las łęgowy - siedlisko wykształcające się w dolinach rzecznych, na madach lub murszach. Drzewostan tworzy wiele gatunków liściastych, w tym topole i wierzby. Na siedlisku tym zazwyczaj wykształca się zespół *Fraxino-Alnetum* lub *Ficario-Ulmetum*.

1.3. WYKONAWCY

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Nadleśnictwa Ośno Lubuskie została wykonana przez TAXUS UL, wg stanu na 01.01.2025 roku.

2. INFORMACJE OGÓLNE

3.1. PODSTAWA PRAWNA I ZAKRES PROGNOZY

Konieczność sporządzania dokumentu mającego na celu dokonanie oceny oddziaływania na środowisko planu lub programu wynika z przepisów prawa wspólnotowego, w szczególności z wymienionych dalej dyrektywy siedliskowej i dyrektywy SEA. Natomiast na gruncie prawa krajowego, podstawy ku temu oraz szczegółowe uwarunkowania zawarte są w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z

2024 r., poz. 1112 ze zm.), dalej: ustawa OÖŚ. W art. 46 określono, dla jakich projektów dokumentów przeprowadza się strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko. Plan urządzenia lasu, ze względu na swą zawartość i zakres planowanych działań może spełniać warunki określone w ust. 2 lub 3 tego artykułu.

Art. 46 pkt 2 stanowi, iż obowiązkowi przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko podlegają projekty „*polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*”. Ustęp 3 tego artykułu stwierdza natomiast, że obowiązkowi takiemu podlegają również plany „*(...) których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony*”.

Ustawa OÖŚ obliuguje zatem sporządzających projekty planów urządzenia lasu do przeprowadzenia oceny oddziaływania realizacji takiego planu na środowisko.

Zgodnie z art. 51 ustawy OÖŚ, organ opracowujący projekt planu sporządza Prognozę zawierającą następujące elementy:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,

- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Stosownie do treści art. 53. ustawy OOŚ, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie zostaje uzgodniony z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

W toku prac nad dokumentacją dla ocenianego projektu Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Ośno Lubuskie uzgodnienia takie uzyskano. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim uzgodnił zakres i stopień szczegółowości Prognozy pismem z dnia 21 września 2022 r., znak: WPN-II.411.5.2022.DJ1.

Podstawowe krajowe akty prawne, w oparciu o ustalenia których sporządzono niniejszą Prognozę to:

- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r., poz. 2187);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. 2024 poz. 530 ze zm.);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 82 ze zm.);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) wraz z rozporządzeniem zmieniającym (Dz. U. z 2023 r., poz.1724);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2011 r., poz. 133);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2019 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz. U. z 2019 r., poz. 1383);

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia, jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 672).

Akty prawne obowiązujące w krajowym porządku prawnym stanowią transpozycję przepisów wspólnotowych, spośród których wymienić należy następujące:

- dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (dyrektywa siedliskowa);
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (dyrektywa ptasia);
- ramowa dyrektywa wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r.;
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/35/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu;
- dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (dyrektywa EIA);
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SEA).

3.2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Sporządzanie Prognozy wymaga zastosowania wielu metod analiz i ocen. Podstawową metodą jest zbiór dostępnych informacji o terenie. Zgodnie z art. 51. ust. 1 ustawy OOŚ, „informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu”. Pierwszym krokiem było zebranie informacji o dostępnych danych na temat występowania i lokalizacji gatunków i siedlisk chronionych (w tym będących przedmiotem ochrony na obszarach Natura 2000), położonych w granicach nadleśnictwa oraz innych danych opisujących stan środowiska przyrodniczego.

Ponieważ decydującym czynnikiem wpływu na środowisko są zaplanowane zabiegi gospodarcze zapisane w Planie, w formie szczegółowych wskazań, co i gdzie powinno być wykonane, podstawową metodą analizy wpływu tych zabiegów na środowisko jest porównanie w układzie przestrzennym rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów z danymi o elementach środowiska przyrodniczego. Analizę tę przeprowadzono w dwóch postaciach:

- porównanie przestrzenne za pomocą technik GIS,
- zestawienie danych w tabelach, uzyskanych z bazy danych zawierającej informacje o planowanych zabiegach.

Narzędzia GIS umożliwiły wykonanie przestrzennych analiz rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów w odniesieniu do lokalizacji wybranych obiektów przyrodniczych takich jak: miejsca występowania gatunków ptaków, siedliska przyrodnicze, obiekty chronione itd. W pierwszej kolejności dokonano wytypowania obszarów zainteresowania, czyli znanych stanowisk występowania gatunków będących celem ochrony obszaru Natura 2000, siedlisk przyrodniczych, stanowisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt, obszarów będących potencjalnymi siedliskami bytowania gatunków zwierząt. Na tak wytypowane obszary zostały nałożone mapy (warstwy) zaplanowanych zabiegów. W ten sposób zostały wytypowane potencjalne obszary konfliktowe (dla tej analizy), które zostały następnie szczegółowo przeanalizowane pod kątem rodzaju wykonywanego zabiegu i stopnia wpływu tego zabiegu na określony gatunek (siedlisko gatunku), siedlisko przyrodnicze.

Dla wytypowanych obszarów konfliktowych zostały wykonane tabele pomocnicze w formie wykazów i zestawień sumarycznych. Tabele te uzyskano w wyniku kwerend do bazy danych nadleśnictwa. Zawierały one wykazy wydzieleń leśnych w ramach określonych obszarów konfliktowych z wyszczególnionymi rodzajami zabiegów oraz powierzchnią tych zabiegów. Uzyskane wykazy i zestawienia były analizowane i oceniane a wyniki tych analiz zostały wyszczególnione w macierzach danych.

Zabiegi pogrupowano następująco: rębnie (z podziałem na formy rębni), cięcia pielęgnacyjne (TP, TW, CW, CP i CP-P) i pozostałe zabiegi na zrębach i w uprawach (odnowienia, pielęgnacje). Łączna powierzchnia zaplanowanych zabiegów, to powierzchnia dwóch pierwszych grup: rębni i cięć pielęgnacyjnych.

Oceny poszczególnych parametrów środowiska oraz wpływu projektu Planu na te parametry polegały głównie na ocenie eksperckiej, wynikającej z przeprowadzonych wcześniej analiz i uzyskanych tabel i zestawień.

Dla gatunków zwierząt występujących na terenie Nadleśnictwa, dla których brak danych przestrzennych, przeprowadzono analizy eksperckie polegające na ocenie wpływu zapisów pPUL na potencjalne siedliska (optymalne) gatunków zwierząt. Metoda ta pozwala ustalić prognozę oceny wpływu zapisów pPUL na populacje zwierząt, o których wiemy, że bytują na danym terenie, natomiast nie znamy ich rozmieszczenia w środowisku.

W przypadku ptaków z załącznika I DP występujących na terenie Nadleśnictwa, w granicach obszarów ochrony ptaków Natura 2000, dokonano analizy wpływu zabiegów gospodarczych na ich siedliska zdefiniowane rewirami występowania. W ramach Prognozy zostały przywołane zestawienia i tabele zamieszczone w programie ochrony przyrody i elaboracie. W większości przypadków odwoływano się do tabel i zapisów projektu Planu, bez ich szczegółowego przytaczania w Prognozie, ze względu na konieczność zachowania logicznego układu oraz spójności opracowania.

Przy określaniu wymagań ekologicznych oraz zagrożeń dla poszczególnych gatunków i siedlisk korzystano z publikacji MŚ „Poradniki ochrony siedlisk i gatunków - przewodnik metodyczny” oraz raportów GIOŚ z monitoringu środowiska. W przypadku ustalania naturalnych składów gatunkowych drzewostanów w ramach zbiorowisk leśnych, oparto się na pracy „Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski” pod red. J. M. Matuszkiewicza (2007).

3.3. ZAWARTOŚĆ PLANU URZĄDZENIA LASU

Zawartość Planu określa Instrukcja Urządzania Lasu (IUL). Ogólne wytyczne zamieszczone w IUL mogą być następnie uszczegóławiane i modyfikowane w trakcie KZP.

Plan składa się z następujących części składowych:

1. dane z inwentaryzacji lasu,
2. analiza gospodarki leśnej w minionym okresie,
3. program ochrony przyrody,
4. część planistyczna,
5. materiały kartograficzne.

Części te zawarte są w następujących tomach:

Tom I - Elaborat zawierający:

1. opis ogólny Nadleśnictwa,
2. zestawienia zbiorcze danych inwentaryzacyjnych (raporty w formie tabel i wykazów),
3. analizę gospodarki leśnej w minionym okresie gospodarczym,
4. podstawy gospodarki przyszłego okresu, w tym cele i zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w lasach wielofunkcyjnych oraz przewidywane sposoby ich realizacji,
5. określenie etatów cięć użytkowania głównego,
6. zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego (rębного i przedrębного),
7. zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu, w tym zalesień gruntów przeznaczonych do zalesienia, odnowienia lasu oraz pielęgnowania upraw i młodników,
8. określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej,
9. określenie kierunkowych zadań z zakresu gospodarki łowieckiej,
10. określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym dotyczących turystyki i rekreacji.

Tom I - Program ochrony przyrody Nadleśnictwa obejmujący:

1. kompleksowy opis stanu przyrody w Nadleśnictwie, z uwzględnieniem lasów innych form własności w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa,
2. podstawowe zadania z zakresu ochrony przyrody i sposoby realizacji tych zadań,
3. mapę walorów przyrodniczo-kulturowych.

Tom II - Szczegółowe dane inwentaryzacyjne są zebrane dla każdego obrębu w oddzielny tom, w skład którego wchodzi:

1. opis taksacyjny lasu,
2. zestawienie i tabele zbiorcze:
 - wykaz projektowanych cięć rębnych,
 - wykaz projektowanych cięć przedrębnych,
 - wykaz wskazań gospodarczych w zakresie hodowli lasu.

Ostatnim elementem składowym Planu są mapy tematyczne w różnej skali.

3.4. GŁÓWNE CELE PLANU URZĄDZENIA LASU

Wg IUL do głównych celów i zadań urządzania lasu należą:

1. Inwentaryzacja oraz ocena stanu lasu, w tym siedlisk i drzewostanów, wraz ze sporządzeniem syntetycznego opisu taksacyjnego poszczególnych wyłączeń taksacyjnych, a także wykonaniem odpowiednich zestawień zbiorczych;
2. Rozpoznanie walorów przyrodniczych w lasach oraz określenie sposobów postępowania gospodarczego z uwzględnieniem potrzeb z zakresu ochrony przyrody;
3. Rozpoznanie podstawowych założeń polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczących gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska;
4. Zebranie informacji w sprawie programu ochrony przyrody, w tym dotyczących obszaru Natura 2000, wraz z aktualizacją i weryfikacją dotychczasowego programu ochrony przyrody;
5. Sformułowanie celów, zasad i sposobów realizacji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
6. Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania ustaleń planu urządzania lasu na środowisko wraz z opracowaniem wymaganej prognozy;
7. Rozpoznanie ekonomicznych warunków gospodarki leśnej oraz określenia spodziewanych efektów ekonomicznych tej gospodarki w urządzanym nadleśnictwie;
8. Określenie długo- oraz średniookresowych hodowlanych i technicznych celów gospodarki leśnej dla urządzanego obiektu, umożliwiających formułowanie celów doraźnych w poszczególnych drzewostanach;
9. Projektowanie pożądanych typów drzewostanów oraz możliwie zróżnicowanej budowy lasu (wiekowej i przestrzennej);
10. Ustalenie etatów cięć głównego użytkowania lasu (rębego oraz przedrębego);
11. Projektowanie odnowień, zalesień oraz zadań z zakresu pielęgnowania lasu;
12. Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej;
13. Określenie kierunkowych zadań z zakresu gospodarki łowieckiej w lasach;
14. Określenie potrzeb w zakresie remontów oraz budowy infrastruktury technicznej, w tym dotyczących turystyki i rekreacji;
15. Zobrazowania przestrzennego, w formie odpowiednich map, podstawowych danych o urządzanym obiekcie, dotyczących szczególnie: obszarów chronionych i funkcji lasu, wyników inwentaryzacji oraz wybranych zadań gospodarki leśnej;
16. Sporządzenia ogólnego opisu lasów, zawierającego m.in.: ogólną charakterystykę urządzanego obiektu, analizę gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzania lasu, analizę stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem kierunku ich rozwoju oraz pożądanego stanu, cele gospodarki przyszłej, program ochrony przyrody, zestawienia przewidywanych zadań (obligatoryjnych oraz fakultatywnych, zwanych dalej wskazaniami) oraz prognozę stanu zasobów drzewnych na koniec planowanego okresu gospodarczego.

Realizacja trwale zrównoważonej gospodarki leśnej na poziomie planu urządzania lasu dotyczy określenia długo- i średniookresowych celów. Celem długookresowym jest utrzymanie ekosystemu leśnego w stanie dynamicznej równowagi, stabilnego i spełniającego możliwie wiele funkcji. Jest to realizowane przez określenie typów drzewostanów (celu hodowlanego),

jako podstawowego wyznacznika dalszego planowania oraz przez dobór właściwych sposobów zagospodarowania lasu.

Cele średniookresowe to osiągnięcie przez drzewostany kolejnych faz rozwojowych najbardziej zgodnych z naturalnym cyklem rozwoju ekosystemu leśnego i z jednoczesnym zapewnieniem jak najlepszej jakości drzewostanu. Jest to realizowane poprzez ustalenie wskazań i wytycznych dla poszczególnych gospodarstw, lasów ochronnych, zapewnienie pożądanego ładu czasowego i przestrzennego, ustalenie wskazań dotyczących przebudowy drzewostanów oraz określenie zadań z zakresu hodowli lasu, ochrony lasu i ochrony przyrody.

Głównym celem opracowania projektu planu urządzenia lasu jest umożliwienie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi koniecznymi funkcjami lasu. Pod względem prawnym oznacza to, że gospodarowanie lasem i jego zasobami może odbywać się tylko według ważnego planu urządzenia lasu.

3.5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PLANU URZĄDZENIA LASU

Zgodnie z Ustawą OOŚ Art. 51. pkt. 2.2.d. dokumentami międzynarodowymi, istotnymi z punktu widzenia realizacji Planu są:

- Konwencja o bioróżnorodności - celem konwencji jest ochrona światowych zasobów różnorodności biologicznej: „w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz ekosystemami” - czyli na trzech poziomach;
- Konwencja Berneńska - celem konwencji jest ochrona gatunków dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk;
- Konwencja Bońska - o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt.

Na poziomie Wspólnoty Europejskiej brak jest szczegółowych wytycznych dotyczących prowadzenia gospodarki leśnej. Unia Europejska określa natomiast zasady postępowania w dziedzinie ochrony przyrody.

Podstawowym aktem prawnym, w którym przywołano konieczność „wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego”, jest Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską. W dokumencie tym w Art. 6 jest mowa o tym, że: „Przy ustalaniu i realizacji polityk i działań Wspólnoty, o których mowa w artykule 3, w szczególności w celu wspierania stałego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska naturalnego”.

Aktami prawa wprowadzającymi w życie ustalenia Traktatu są Dyrektywy. W zakresie ochrony przyrody, na terenie Nadleśnictwa mają zastosowanie głównie cztery Dyrektywy. Są to wspomniane już poprzednio Dyrektywa Ptasia (DP), Dyrektywa Siedliskowa (DS), Ramowa Dyrektywa Wodna (DW) oraz Dyrektywa Szkodowa (DSZ).

Celem Dyrektywy Ptasiej jest zapewnienie ochrony gatunkom ptaków lęgowych oraz migrujących na terenie Wspólnoty Europejskiej. W Dyrektywie wyszczególnione są gatunki, dla których ochrony tworzone są Obszary Specjalnej Ochrony (OSO).

Celem Dyrektywy Siedliskowej (Habitatowej) jest zapewnienie ochrony ważnym w skali Europy gatunkom roślin i zwierząt oraz siedliskom przyrodniczym. Dla tych gatunków i siedlisk tworzy się Specjalne Obszary Ochrony (SOO).

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Ośno Lubuskie występuje Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk i Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Ujście Warty PLC080001. W granicach Nadleśnictwa znajdują się zinwentaryzowane siedliska przyrodnicze oraz gatunki wymienione w załączniku I i II DS oraz załączniku I DP. Gatunki i siedliska te zostały opisane w niniejszej Prognozie.

Dyrektywa Szkodowa określa sposoby postępowania oraz zapobiegania skutkom szkody w środowisku. W zakresie ujętym Planem, Dyrektywa odnosi się do szkody, jako „mierzalnej, negatywnej zmiany w zasobach naturalnych lub mierzalnego osłabienia użyteczności zasobów naturalnych”. Szkada oznacza również „szkodę wyrządzoną gatunkom chronionym i w siedliskach przyrodniczych, które stanowią dowolną szkodę mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony takich siedlisk lub gatunków”.

Ramowa Dyrektywa Wodna – ustanawia ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

Sporządzanie Prognozy jako elementu procedury oceny oddziaływania na środowisko, jest jedną z metod, która ma zbadać, czy i w jaki sposób ustalenia Planu mogą naruszać krajowe przepisy, które powinny mieć przetransponowane zapisy z dyrektyw.

Dokumentami krajowymi, w których określono cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia Planu są:

Polityka Leśna Państwa z 1997 r. Dokument wyznaczający ogólne ramy prowadzenia gospodarki leśnej a szczególnie w okresie jej przechodzenia z modelu surowcowego na model „proekologicznej i zrównoważonej ekonomicznie, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej”. Dokument określa cele i priorytety polityki leśnej a także definiuje spodziewane efekty i harmonogram realizacji. Jest realizowana przez szereg działań, z których najważniejsze to:

1. zwiększanie zasobów drzewnych, w tym lesistości;
2. zwiększanie odporności lasów na czynniki abiotyczne i biotyczne;
3. poprawę stanu i ochronę lasu tak, aby mogły one w szerszy sposób spełniać różnorodne funkcje;
4. zwiększanie różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenoz leśnych oraz różnorodności ekosystemów w kompleksach leśnych;
5. opracowanie i wdrożenie programu odbudowy małej retencji wodnej;
6. uregulowanie stanu zwierzyny do poziomu niezagrażającego celom hodowli i ochrony lasu;
7. zapewnienia w oparciu o ustawę o ochronie przyrody, ustawę o lasach oraz ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ochrony wszystkim lasom a szczególnie najcenniejszym ekosystemom oraz kluczowym i rzadkim elementom biocenoz leśnych.

Krajowy program zwiększania lesistości. Aktualizacja 2003 r. Dokument planistyczny określający cele, zasięg i sposób powiększania powierzchni leśnej kraju, w początkowych założeniach do ok. 30% w 2020 r. i 33% w 2050 r. Program operuje gminą jako podstawową jednostką, dla której określono wskaźniki preferencji zalesienia. Realizacja KPZL napotyka jednak na coraz większe problemy, związane głównie z niską podażą gruntów pod zalesienia (wejście w życie PROW, uwarunkowania przyrodnicze).

Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej. Dokument opracowany jako efekt wdrażania w życie Konwencji z Rio (konwencja o różnorodności biologicznej). Realizację ustaleń Strategii prowadzi się poprzez:

1. uwzględnianie potrzeb ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej podczas zalesiania gruntów rolnych;
2. zachowanie pełni zmienności drzew leśnych;
3. pełne oparcie gospodarki leśnej na racjonalnych podstawach przyrodniczych;
4. skuteczna ochrona i umiarkowane użytkowanie ekosystemów wodno-błotnych w lasach;
5. ukształtowanie stref przejścia (ekotonów) na skrajach lasu;
6. ochronę obszarów wrażliwych (w tym obszarów górskich) na zmiany sposobu gospodarowania, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej;
7. zapewnienie ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej w procedurach urządzania, zagospodarowania i ochrony lasu;
8. ochronę różnorodności biologicznej i umiarkowane użytkowanie zasobów w lasach niepaństwowych;
9. edukację przyrodniczo-leśną społeczeństwa.

3.6. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Nadleśnictwo Ośno Lubuskie sąsiaduje z Niemcami. W pobliżu granicy jednak zlokalizowane są niewielkie kompleksy o charakterze podmokłym, gdzie nie planuje się działań gospodarczych. Ze względu na lokalny i miejscowy charakter działań zapisanych w Planie oraz odległość tych działań od granicy państwa, nie stwierdza się, aby możliwe było transgraniczne oddziaływanie Planu na środowisko.

3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

Szczegółowe opisanie ekosystemów leśnych i ich składowych na terenie Nadleśnictwa znajduje się w programie ochrony przyrody, elaboracie oraz w elaboracie siedliskowym. W Prognozie przytoczono jedynie najbardziej istotne informacje dotyczące analizowanego obiektu.

3.1. POŁOŻENIE NADLEŚNICTWA

Nadleśnictwo Ośno Lubuskie położone jest w całości w granicach województwa lubuskiego, na terenie powiatów słubickiego, sulęcińskiego i gorzowskiego (jedynie zasięg terytorialny). W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa znajdują się gminy Górzycy, Rzepin, Sulęcín, Słóńsk, Krzeszyce, Witnica, gmina Ośno Lubuskie, Miasto Ośno Lubuskie.

Nadleśnictwo Ośno Lubuskie wchodzi w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie. Od północy graniczy z Nadleśnictwami Dębno i Bogdaniec, od wschodu z Nadleśnictwem Lubniewice, od południowego wschodu z Nadleśnictwem Sulęcín, od południa z Nadleśnictwem Rzepin. Granica zachodnia Nadleśnictwa Ośno Lubuskie jest jednocześnie granicą pomiędzy Polską a Niemcami.

Tabela 1. Powierzchnia ewidencyjna lasów i gruntów znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie na tle podziału administracyjnego kraju

Gmina Powiat Województwo	Nadleśnictwo Ośno Lubuskie	
	Powierzchnia [ha]/ Udział [%]	
1	2	3
Gmina Górzycy	2948,4839	15,71
Gmina Rzepin	760,5177	4,05

Gmina Powiat Województwo	Nadleśnictwo Ośno Lubuskie	
	Powierzchnia [ha]/ Udział [%]	
1	2	3
Gmina Ośno Lubuskie	8639,3165	46,03
Miasto Ośno Lubuskie	85,6268	0,46
Powiat Słubicki	12433,9449	66,25
Gmina Sulęcín	2024,3774	10,79
Gmina Słońsk	3725,5008	19,85
Gmina Krzeszyce	584,8072	3,12
Powiat Sulęciński	6334,6854	33,75
Województwo Lubuskie	18768,6303	100,00

W skład Nadleśnictwa Ośno Lubuskie wchodzi jeden obręb leśny podzielony na 10 leśnictw.

Wśród gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwie Ośno Lubuskie dominują grunty leśne zalesione zajęte przez drzewostany. Zajmują one 93,75% wszystkich gruntów należących do Nadleśnictwa – 17596,97 ha. Gruntów leśnych niezalesionych ogółem jest zaledwie 1,91% – 359,01 ha. Grunty związane z gospodarką leśną wynoszą 485,98 ha powierzchni Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

3.2. REGIONALIZACJA PRZYRODNICZO-LEŚNA, FIZYCZNO-GEOGRAFICZNA I GEOBOTANICZNA

Nadleśnictwo Ośno Lubuskie **według regionalizacji przyrodniczo-leśnej** (Zielony R., Kliczkowska A., 2012) znajduje się w zasięgu jednej krainy oraz dwóch mezoregionów:

Kraina Wielkopolsko-Pomorska	(III)
Mezoregion Ujścia Warty	(III.16)
Mezoregion Pojezierza Łagowskiego	(III.21)

Zgodnie z **regionalizacją fizyczno-geograficzną** (wg. Solona i in.) teren Nadleśnictwa Ośno Lubuskie zgodnie regionalizacją fizyczno-geograficzną położony jest w zasięgu dwóch makroregionów – Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej oraz Pojezierza Lubuskiego.

Obszar: Europa Zachodnia

Megaregion: Pozaalpejska Europa Środkowa	(3)
Prowincja: Niż Środkowoeuropejski	(31)
Podprowincja: Pojezierza Południowobałtyckie	(314-316)
Makroregion: Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka	(315.3)
Mezoregion: Kotlina Freienwaldzka	(315.32)
Mezoregion: Kotlina Gorzowska	(315.33)
Makroregion: Pojezierze Lubuskie (Brandenbursko-Lubuskie)	(315.4)
Mezoregion: Lubuski Przełom Odry	(315.41)
Mezoregion: Pojezierze Łagowskie	(315.42)

Według **podziału geobotanicznego zróżnicowania szaty roślinnej** wg. J. M. Matuszkiewicza (2008) teren Nadleśnictwa umiejscawia się w zasięgu:

Prowincja: Środkowoeuropejska	
Podprowincja: Południowobałtycka	
Dział: Brandenbursko-Wielkopolski	(B)
Kraina: Notecko-Lubuska	(B.1)
Okręg: Kotliny Freienwaldzkiej	(B.1.1)
Podokręg: Doliny Odry „Słubice – Stary Kostrzynek (581-662 km)”	(B.1.1.a)

Okręg: Borów Noteckich	(B.1.2)
Podokręg: Doliny Warty „Santok-Odra”	(B.1.2.a)
Sońsko-Krzeszycki	(B.1.2.b)
Okręg: Pojezierza Łagowskiego	(B.1.8)
Podokręg: Kowalowski	(B.1.8.a)
Torzymski	(B.1.8.b)

3.3. DOMINUJĄCE FUNKCJE LASÓW

W gospodarce leśnej wyróżnia się zasadniczo trzy grupy lasów o odmiennych funkcjach. Są to:

1. lasy rezerwatowe, położone na terenie rezerwatów przyrody,
2. lasy ochronne - o dominującej funkcji ochronnej, ale z dopuszczeniem racjonalnego użytkowania,
3. lasy gospodarcze, dostarczające surowiec drzewny, przy zachowaniu ciągłości spełniania pozostałych funkcji.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie dominujących funkcji lasu i kategorii ochronności według stanu na 1.01.2025 r.

Tabela 2. Podział lasów Nadleśnictwa Ośno Lubuskie ze względu na pełnione funkcje

Funkcja lasu	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
1	2	3
Rezerваты przyrody	31,78	0,18
Lasy ochronne:	2604,29	14,50
cenne	500,19	2,78
cenne, ostoje zwierząt	54,90	0,30
Cenne - wiodąca funkcja	555,09	3,09
glebochronne	147,04	0,82
glebochronne, cenne,	56,38	0,31
glebochronne, cenne, ostoje zwierząt	2,31	0,01
glebochronne, ostoje zwierząt	2,46	0,01
glebochronne, wodochronne	87,00	0,48
glebochronne, wodochronne, cenne, ostoje zwierząt	1,75	0,01
glebochronne, wodochronne, w miastach i wokół miast	7,71	0,04
Glebochronne - wiodąca funkcja	304,65	1,70
w miastach i wokół miast	73,27	0,40
W miastach i wokół miast - wiodąca funkcja	73,27	0,40
ostoje zwierząt	471,09	2,62
Ostoje zwierząt - wiodąca funkcja	471,09	2,62
wodochronne	997,25	5,55
wodochronne, cenne	190,39	1,06
wodochronne, cenne, ostoje zwierząt	0,33	0,00
wodochronne, ostoje zwierząt	12,22	0,07
Wodochronne - wiodąca funkcja	1200,19	6,68
Lasy gospodarcze-wielofunkcyjne:	15319,91	85,32
Lasy - ogółem	17955,98	100,00

Na gruntach znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie powołano dwa rezerваты przyrody: „Dolina Postomii” oraz „Lemierzyce”. Łączna powierzchnia lasów Nadleśnictwa położonych w zasięgu wymienionych rezerwatów wynosi 31,78 ha, co stanowi 0,18% powierzchni lasów Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

Proponowana w niniejszym planie powierzchnia lasów ochronnych wynosi 2604,29 ha, co stanowi 14,50% powierzchni lasów Nadleśnictwa Ośno Lubuskie. Dominującą kategorią ochronną są lasy wodochronne na powierzchni 1200,19 h (6,68% powierzchni lasów). Lasy ochronne cenne zajmują 555,09 ha (3,09% powierzchni lasów), a ostoje zwierząt 471,09 ha (2,62% powierzchni lasów). Część lasów cennych pełni jednocześnie funkcję glebochronną,

wodochronną i ostoi zwierząt. W przypadku wystąpienia kategorii lasów wodochronnych zaliczono tutaj lasy na siedliskach wilgotnych i bagiennych oraz lasy przylegające bezpośrednio do jezior, rzek oraz innych obszarów np. użytków ekologicznych tworząc dla nich ochronną otulinę. Lasy glebochronne wyznaczono na powierzchni 304,65 ha (1,70% powierzchni lasów Nadleśnictwa).

Lasy nie zaliczone do lasów ochronnych lub rezerwatów są lasami gospodarczymi (wielofunkcyjnymi). Występują one na łącznej powierzchni 15319,91 ha, co stanowi 85,32% powierzchni lasów Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

3.4. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE NADLEŚNICTWA

3.4.1. Rzeźba terenu i gleby

Rzeźba terenu obszaru Nadleśnictwa Ośno Lubuskie ukształtowała się pod wpływem działalności lądolodów trzech zlodowaceń: południowopolskiego, środkowopolskiego i północnopolskiego. Główne rysy rzeźby omawianego terenu zostały wykształcone pod wpływem wytapiania lądolodu zlodowacenia północnopolskiego w stadiach pomorskim, poznańskim i leszczyńskim.

Teren Nadleśnictwa charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu. Od wyraźnie płaskich terenów w dolinach Odry i Warty, poprzez faliste tereny w środkowej części Nadleśnictwa do pagórkowatych na południe i na zachód od Ośna Lubuskiego. Generalnie można stwierdzić, że im dalej od dolin Odry i Warty tym bardziej urozmaicona rzeźba terenu. Różnica wysokości w granicach Nadleśnictwa wynosi ponad 130 m. Dominuje tutaj nizinne równinne ukształtowanie terenu na 46,09% powierzchni gruntów w zarządzie jednostki (ten typ rzeźby najczęściej występuje na obszarach staroglacjalnych oraz równinach sandrowych w pradolinach i dolinach rzecznych, poza tym na morenie dennej ostatniego zlodowacenia, równinach nadmorskich i pojeziernych). Drugim dominującym typem jest w przypadku Nadleśnictwa Ośno Lubuskie nizinne faliste ukształtowanie terenu na 42,20% powierzchni gruntów Nadleśnictwa (deniwelacje nie przekraczają 12-15 m i tworzą nabrzmienia oraz obniżenia o małych nachyleniach - do 5°).

Obszar Nadleśnictwa wypełniony jest głównie utworami plejstocеныskimi zlodowacenia północnopolskiego (bałtyckiego), fazy pomorskiej, a w dolinach, nieckach jeziornych i obniżeniach terenowych młodszymi utworami holocеныskimi - torfami, madyami i piaskami rzeczными oraz utworami peryglacjalnymi - piaskami i glinami deluwialnymi, piaskami eolicznymi, wydrami. Skałami macierzystymi gleb są piaski i żwiry wodnolodowcowe sandrowe, piaski i żwiry starszych tarasów rzecznych, piaski zwałowe, rzadziej piaski wodnolodowcowe kemów, moren czołowych i innych form polodowcowych. Poza tym występują również piaski eoliczne w wydmach i piaski eoliczne przewiane, gliny zwałowe, torfy.

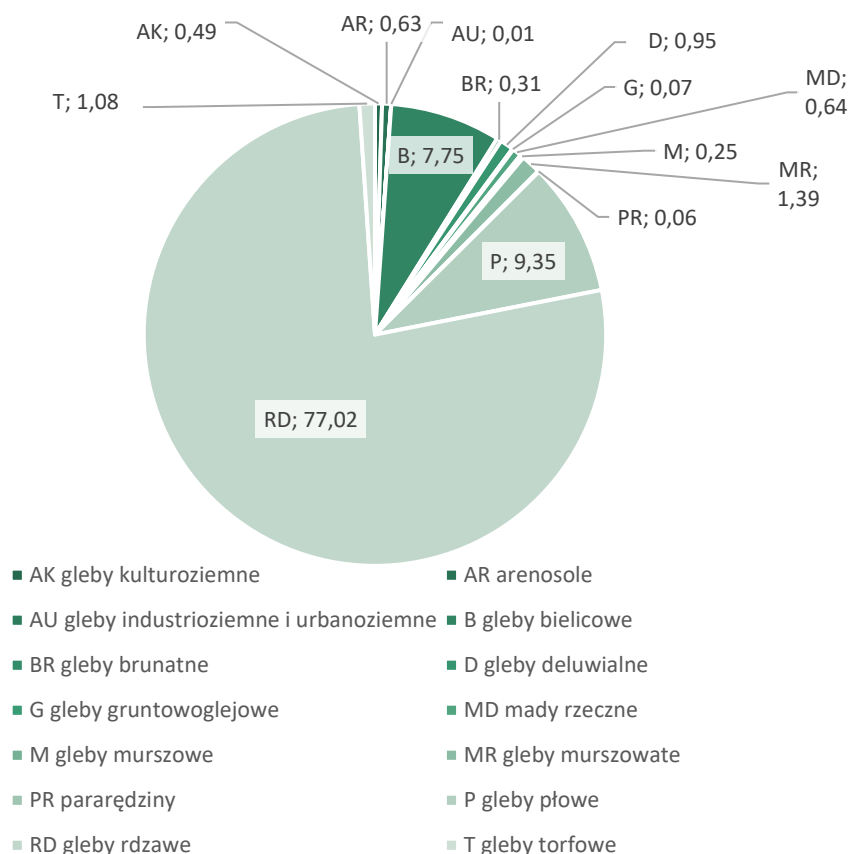

Fig. 1. Udział procentowy głównych typów gleb wg. operatu glebowo-siedliskowego Nadleśnictwa Ośno Lubuskie (wg operatu Glebowo-Siedliskowego 2002).

W Nadleśnictwie dominują gleby rdzawe (RD) – 77,02 % powierzchni lasów Nadleśnictwa, z czego 62,29 % powierzchni to gleby rdzawe właściwe. Gleby płowe (P) występują na 9,35 % powierzchni lasów Nadleśnictwa, z pozostałych większy udział mają gleby bielcowe (B) – 7,75 % (dominują gleby bielcowe właściwe) i murszowate (MR) – 1,39%, wśród których najczęściej występują gleby murszowate właściwe.

3.4.2. Wody

Stosunki wodne w granicach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie determinowane są warunkami hydrologicznymi, budową geologiczną, reliefem oraz składem mechanicznym gleb.

Granice przebiegu obszarów dorzeczy opisano zgodnie z zapisami ustawy Prawo wodne (Dz. U. 2023 r., poz. 1478) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu ustalenia i ewidencjonowania przebiegu granic obszarów dorzeczy, regionów wodnych oraz zlewni (Dz.U. z 2017 r. poz. 2505 ze zm.).

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) zostały wyznaczone zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, która definiuje je jako oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Rzeki

Nadleśnictwo Ośno Lubuskie położone jest w całości w dorzeczu Odry (rzeka I-go rzędu), w większości w regionie wodnym Warty. Niewielka część w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, wzdłuż granicy polsko-niemieckiej i części południowo-wschodniej, znajduje się w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa poza większymi ciekami w postaci rzek występują również liczne kanały melioracyjne, wśród nich Kanał Postomski i Kanał Krępiński. Przez teren Nadleśnictwa przepływają następujące rzeki i cieki: Ilanka, Warta, Odra, Łęcza, Racza Struga, Dopływ z Polderu z Ługów Górzyckich, Kanał Postomski, Kanał Krępiński.

JCWP rzeczne (zlewnie)

Zlewnia – zgodnie z definicją słownikową (słownik pwn.pl) jest obszarem, z którego wody spływają do jednego wspólnego odbiornika (rzeki, jeziora, bagna). W przypadku gdy zlewnia obejmuje rzekę główną i jej dopływy pojęcie staje się równoważne z dorzeczem. Obszar zlewni stanowi podstawową jednostkę hydrologiczną.

Tabela 3. Jednolite części wód powierzchniowych wyróżnione w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie – JCWP rzeczne

Lp. 1	Europejski kod JCWP 2	Nazwa 3	Region wodny 4
1	RW6000231786	Ilanka od źródeł do Rzepi	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego
2	RW6000211899	Warta od Noteci do ujścia	region wodny Warty
3	RW60002117999	Odra od Nysy Łużyckiej do Warty	region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego
4	RW600023189652	Kanał Krępiński	region wodny Warty
5	RW600017189669	Łęcza	region wodny Warty
6	RW600017189686	Racza Struga do dopł. Z Czarnowa	region wodny Warty
7	RW600023189688	Dopływ z polderu z Ługów Górzyckich	region wodny Warty
8	RW600024189689	Racza Struga od dopł. Z Czarnowa do ujścia	region wodny Warty
9	RW60002418969	Kanał Postomski od Rudzianki do ujścia	region wodny Warty

Obszar Nadleśnictwa Ośno Lubuskie pod względem hydrograficznym położony jest przede wszystkim w zasięgu zlewni Łęczy. Zachodnia część jednostki znajduje się w zasięgu zlewni Raczej Strugi i Dopływu z polderu z Ługów Górzyckich, natomiast północno-wschodni kraniec Nadleśnictwa leży w obrębie zlewni Kanału Krępińskiego i Kanału Postomskiego.

Tabela 4. Wykaz jezior na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

Lp. 1	Adres leśny 2	Rodzaj powierzchni 3	Pow. [ha] 4	Zlewnia 5
1	07-731-f-00	JEZIORO	3,34	Dolna Warta
	Suma		3,34	

JCWPd - Jednolite części wód podziemnych

Obszar Nadleśnictwa Ośno Lubuskie leży w zasięgu dwóch zbiorników JCWPd:

- **JCWPd Nr 33** powierzchnia obszaru wynosi 1170,70 km². Położony jest w regionie wodnym Warty, na terenie województw lubuskiego i zachodniopomorskiego, w regionach hydrogeologicznych pomorskim (V) i wielkopolskim (VI). Leśnictwa: Słońsk, Lemierzycze i północno-wschodnia część Leśnictwa Czarnów znajdują się w granicach omawianego obszaru.
- **JCWPd Nr 40** powierzchnia obszaru wynosi 1039,00 km². Położony jest w regionie wodnym Warty, na terenie województwa lubuskiego, w regionie hydrogeologicznym

wielkopolskim (VI). Obejmuje swym zasięgiem większą część terytorium Nadleśnictwa Ośno Lubuskie na południe od leśnictw Słońsk i Lemierzyce.

(GZWP) Główne zbiorniki wód podziemnych

Główne zbiorniki wód podziemnych to struktury geologiczne zasobne w wodę, które stanowią lub mogą stanowić w przyszłości strategiczne zasoby wód podziemnych do wykorzystania dla zaopatrzenia ludności i podstawowych gałęzi gospodarki wymagających wody wysokiej jakości.

Zdecydowana większość terenu Nadleśnictwa Ośno Lubuskie znajduje się poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych. Jedynie południowe krańce leśnictw Świniary i Łąbędzia Góra pokrywają się w nieznacznym stopniu z GZWP nr 144 Dolina kopalna Wielkopolska. Jest to zbiornik o powierzchni całkowitej 4122,40 km² rozciągający się wąskim pasem od województwa kujawsko-pomorskiego przez wielkopolskie i lubuskie. Charakteryzuje go bardzo mała podatność na antropopresję i II klasa jakości wody.

3.4.3. Klimat

Według regionalizacji klimatycznej opracowanej w 1999 r. przez prof. A. Wosia, teren Nadleśnictwa Ośno Lubuskie położony w Regionie Zachodniopomorskim (R-VI).

Z raportu Monitoringu Klimatu Polski z 2023 r. (wydanie biuletynu IMGW) wynika, że obszar, na którym znajduje się Nadleśnictwo Ośno Lubuskie, przy średniej rocznej temperaturze 10,3 °C, był jednym z najcieplejszych w kraju. Stan taki nie odbiegał jednak znacznie od normy klimatologicznej, jaką przyjęto na podstawie okresu wielolecia 1999-2020, ponieważ anomalia mieściła się w zakresie od +1,00°C do +1,5°C. Średnia ilość opadów rocznych wyniosła od 700 do 900 mm, co stanowiło ponad 120% średniej normy wieloletniej.

W zakresie opadu atmosferycznego w roku 2023 obszarowo uśredniona suma w Polsce wyniosła 656,2 mm, co stanowiło 107,3% normy klimatologicznej określonej na podstawie pomiarów w latach 1991-2020. Obszar Nadleśnictwa z sumą opadów 770 mm znajduje się powyżej przyjętej normy z wielolecia.

Tabela 5. Zestawienie średnich temperatur oraz sumy opadów w miesiącu na rok 2023 – archiwalne dane meteorologiczne IMGW-PIB (opad: stacja Kostrzyn nad Odrą, temperatura: stacja Babimost)

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnia temperatura [°C]	3.1	2.1	4.6	7.6	13.1	18.8	20.1	19.5	16.7	11.1	4.9	2.9
Średnia suma opadów [mm]	55,7	46,8	81,6	45,5	31,2	47,0	74,2	110,2	9,0	100,1	73,4	96,2

3.4.4. Siedliskowe typy lasu

W strukturze typów siedliskowych lasu na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie widoczna jest zdecydowana przewaga siedlisk borowych na łącznej powierzchni 10496,19 ha (58,45%), z dominującym udziałem boru mieszanego świeżego 9457,22 ha (52,67%) i zaznaczonym udziałem boru świeżego 980,29 ha (5,46%). Siedliska lasowe, wśród których dominuje las mieszany świeży na powierzchni 6298,10 ha (35,08%), występują łącznie na 39,75% powierzchni Nadleśnictwa, natomiast pozostałe 1,79% zajmują olsy. Powierzchnię poszczególnych typów siedliskowych lasu przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 6. Udział typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.

TSL	Nadleśnictwo Ośno Lubuskie	
	Pow. [ha]* / Udział [%]	
1	2	3
Bór świeży (Bśw)	980,29	5,46
Bór bagienny (Bb)	2,43	0,01
Bór mieszany świeży (BMśw)	9457,22	52,67
Bór mieszany wilgotny (BMw)	53,62	0,30
Bór mieszany bagienny (BMb)	2,64	0,01
Las mieszany świeży (LMśw)	6298,10	35,08
Las mieszany wilgotny (LMw)	145,67	0,81
Las mieszany bagienny (LMb)	5,67	0,03
Las świeży (Lśw)	564,45	3,14
Las wilgotny (Lw)	8,39	0,05
Ols (Ol)	278,02	1,55
Ols jesionowy (OlJ)	43,48	0,24
Las łęgowy (Lł)	116,00	0,65
Razem	17955,98	100,00

3.4.5. Charakterystyka lasów Nadleśnictwa Ośno Lubuskie

Według powierzchniowego zestawienia gatunków panujących największy udział w tworzeniu drzewostanów ma sosna – zajmując 88,48% powierzchni.

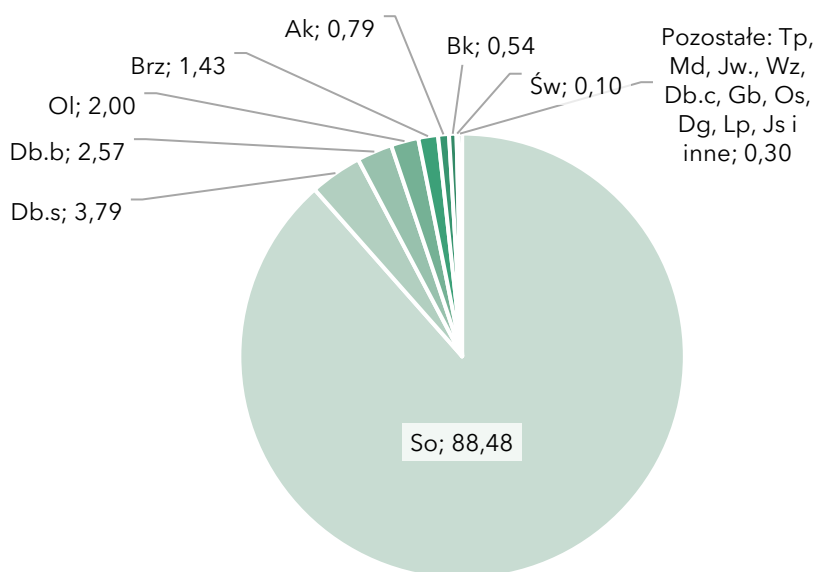

Fig. 2 Udział procentowy wg. gatunków panujących

Kolejnymi gatunkami w udziale są dąb szypułkowy – 3,79%, dąb bezszypułkowy – 2,57 %, olsza czarna – 2,00 % oraz brzoza brodawkowata – 1,43%. Poza tym w drzewostanach w mniejszym stopniu (udział poniżej 1%) występują robinia akacjowa (0,79%) i buk zwyczajny (0,54%).

Według powierzchniowego zestawienia gatunków rzeczywistych zaznacza się niewielka zmiana udziałów, największy udział w tworzeniu drzewostanów w dalszym ciągu ma sosna – zajmując 80,03% powierzchni. Kolejnym gatunkiem w udziale jest dąb szypułkowy – 5,15%, dąb bezszypułkowy – 4,43%, brzoza – 4,07 % a także olsza czarna – 2,07%. Udział powyżej 1% powierzchni zaznacza się w przypadku robinii akacjowej (1,34%) i buka zwyczajnego (1,24%). W składzie występują również świerk pospolity (0,44%), modrzew europejski (0,27%), lipa (0,20%), klon jawor (0,18%) oraz grab pospolity (0,13%). Udział domieszkowy mają gatunki:

wiąz szypułkowy, topola, dąb czerwony, osika, klon zwyczajny, dagleżja zielona, jesion, grusza, sosna wejmutka, olsza szara, wierzba, jarząb brekinia, świerk kłujący, i inne sumarycznie mające udział 0,49% powierzchni.

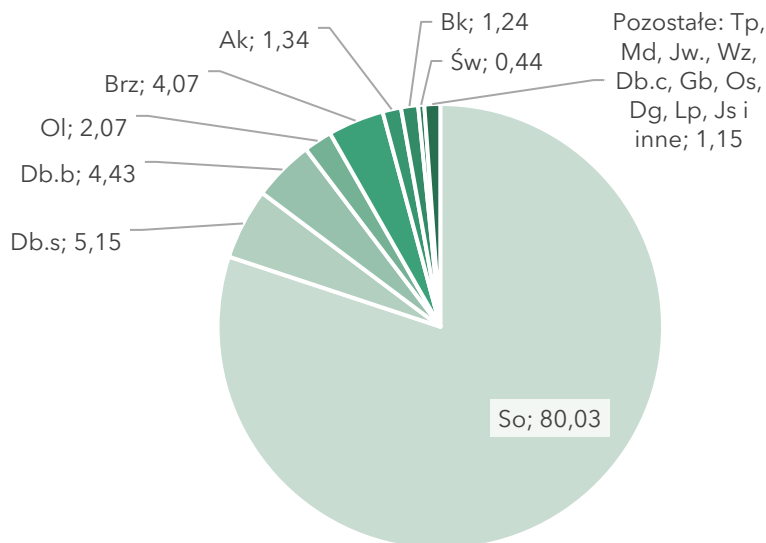

Fig. 3 Udział procentowy wg. gatunków rzeczywistych

Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie dominują drzewostany jednogatunkowe, które zajmują 40,21% powierzchni leśnej (7075,05 ha). Drzewostany dwugatunkowe stanowią 34,10% (6000,80 ha). Drzewostany trzygatunkowe stanowią 16,82% (2960,34 ha). Drzewostany, w których występuje cztery i więcej gatunków występują na powierzchni 1560,90 ha co stanowi 8,87%.

Tabela 7. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego.

Obręb, nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7
Nadleśnictwo Ośno Lubuskie	jednogatunkowe	1218,77	4011,43	1844,84	7075,04	40,21
	dwugatunkowe	2713,87	2520,92	765,89	6000,68	34,10
	trzygatunkowe	1381,76	1193,32	385,27	2960,35	16,82
	cztero- i więcej gatunkowe	644,77	619,80	296,33	1560,90	8,87
	Ogółem	5959,17	8345,47	3292,33	17596,97	100,00

Największe zróżnicowanie gatunkowe występuje w drzewostanach do 40 lat. Największy udział mają tam drzewostany dwugatunkowe (45,54%) i trzygatunkowe (23,19%). Podobna tendencja zaznacza się również w drzewostanach w wieku 41-80 lat. Gdzie wciąż najliczniejszą grupę stanowią d-stany jednogatunkowe (48,07%) jednak jedną trzecią stanowią drzewostany dwugatunkowe (30,21%) a udział trzygatunkowych przekracza 14% (14,30%). W związku z większym naciskiem kładzionym w gospodarce leśnej na zwiększanie różnorodności trend rosnącego bogactwa gatunkowego powinien się utrzymać.

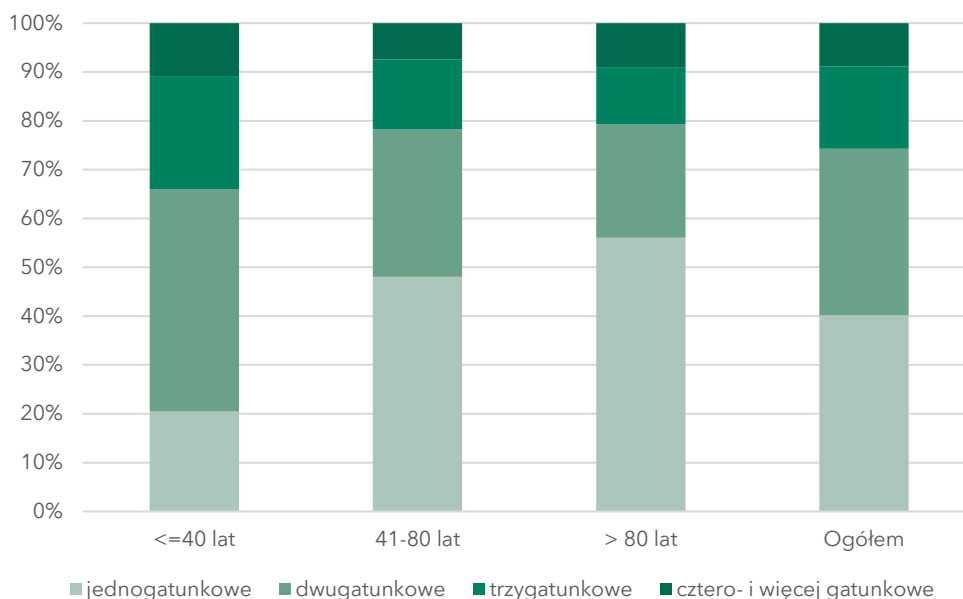

Fig. 4. Bogactwo gatunkowe drzewostanów Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

Udział drzewostanów pod względem pochodzenia z podziałem na grupy wiekowe przedstawia poniższa tabela:

Tabela 8. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg grup wiekowych i pochodzenia.

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7
Nadleśnictwo Ośno Lubuskie	z panującym gat. obcym	25,17	73,89	41,62	140,68	0,80
	plantacje drzew szybkorosnących	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	odroślowe	35,40	62,34	35,73	133,47	0,76
	z samosiewu	111,23	140,66	57,80	309,69	1,76
	z sadzenia	5787,37	8068,59	3157,17	17013,13	96,68
	Ogółem	5959,17	8345,47	3292,33	17596,97	100,00

Drzewostany Nadleśnictwa Ośno Lubuskie pochodzą głównie z odnowienia sztucznego (97,48%). Zarówno w grupie wiekowej do 40 lat jak i 41-80 lat zaznacza się udział odnowienia naturalnego z samosiewu.

Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie drzewostany na siedliskach w stanie naturalnym i zbliżonym do naturalnego zajmują ogółem 10113,78 ha (56,33%). Siedliska zniekształcone (których znaczna część to drzewostany na gruntach porolnych) występują na 7837,41 ha (43,64%). Siedliska zdegradowane stwierdzono na niedużej powierzchni 4,79 ha, natomiast silnie zdegradowane nie występują.

Tabela 9. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg zniekształcenia siedlisk leśnych.

Forma zniekształcenia	Nadleśnictwo Ośno Lubuskie	
	Powierzchnia [ha]*	Udział [%]
1	2	3
Naturalne (N1)	10 097,09	56,23
Zbliżone do naturalnych (N2)	16,69	0,09
Razem N	10 113,78	56,33
Zniekształcone (Z1)	7 835,78	43,64
Silnie zniekształcone (Z2)	0,89	0,00
Przekształcone (Z3)	0,74	0,00
Razem Z	7 837,41	43,64
Zdegradowany (D1)	4,79	0,03
Razem D	4,79	0,03
Ogółem	17 955,98	100

Najwięcej drzewostanów ze zgodnym TD występuje na siedlisku boru świeżego (BMśw) - 9032,87 ha co stanowi 58,25% wszystkich drzewostanów ze zgodnym typem. Największa powierzchnia z niezgodnym typem występuje na siedlisku lasu mieszanego świeżego (LMśw) - 69,92 ha co stanowi 31,09% wszystkich drzewostanów z niezgodnym typem. Drzewostany z niezgodnym typem nie występują w ogóle na siedliskach boru bagiennego, boru mieszanego bagiennego, boru mieszanego wilgotnego, lasu mieszanego bagiennego oraz olsu jesionowego.

Drzewostany zgodne z przyjętymi typami drzewostanów stanowią 88,15% powierzchni wszystkich gruntów leśnych zalesionych.

Tabela 10. Zestawienie powierzchni wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.

Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym					
		zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym obojętnie	
		ha	%	ha	%	ha	%
BB	SO BRZ	2,43	100,00				
	Razem	2,43	100,00				
BMB	SO	1,94	100,00				
	Razem	1,94	100,00				
BMśw	BK SO	74,46	92,15	6,34	7,85		
	DB SO	786,48	81,80	166,18	17,28	8,78	0,91
	GB DB			0,43	100,00		
	SO	8157,75	99,14	38,06	0,46	33,04	0,40
	SO DB	14,19	75,92	4,50	24,08		
	Razem	9032,88	97,23	215,51	2,32	41,82	0,45
BMW	SO	36,54	90,02	4,05	9,98		
	SO ŚW BRZ	2,84	68,43	1,31	31,57		
	ŚW SO	8,17	92,00	0,71	8,00		
	Razem	47,55	88,68	6,07	11,32		
Bśw	SO	941,39	99,51	3,96	0,42	0,71	0,08
	Razem	941,39	99,51	3,96	0,42	0,71	0,08
Lł	JS DB	0,80	2,27	21,33	60,42	13,17	37,31
	JS OL			4,09	19,21	17,20	80,79
	JS WZ DB	7,64	19,28	24,63	62,15	7,36	18,57
	Razem	8,44	8,77	50,05	52,02	37,73	39,21
LMB	JS OL			1,11	100,00		
	OL	2,72	100,00				
	Razem	2,72	71,02	1,11	28,98		
LMśw	BK	3,74	100,00				
	BK DB	1,89	100,00				
	BK SO	1326,33	96,51	43,73	3,18	4,30	0,31
	DB	0,26	8,72	2,72	91,28		
	DB SO	3125,79	78,28	830,60	20,80	36,71	0,92
	DB SO BK	64,15	41,84	81,29	53,02	7,88	5,14
	GB DB	27,97	35,20	45,11	56,76	6,39	8,04
	SO BK	4,77	100,00				
	SO DB	396,50	63,77	210,66	33,88	14,64	2,35
	Razem	4951,40	79,41	1214,11	19,47	69,92	1,12
LMW	DB OL	16,74	45,15	20,34	54,85		
	GB DB			3,22	100,00		
	JS OL			5,45	100,00		
	JS WZ DB			3,14	100,00		
	OL	1,77	83,10	0,36	16,90		
	OL DB	1,01	10,44	3,66	37,85	5,00	51,71
	SO DB	9,02	11,40	41,37	52,29	28,73	36,31
	Razem	28,54	20,41	77,54	55,46	33,73	24,13
Lśw	BK	0,53	100,00				

Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym					
		zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym obojętnie	
		ha	%	ha	%	ha	%
	BK DB	34,89	24,36	95,92	66,97	12,41	8,66
	DB	185,44	79,11	40,80	17,41	8,16	3,48
	DB BK	8,97	8,20	87,65	80,16	12,73	11,64
	JS WZ DB			2,15	100,00		
	LP GB DB	5,12	11,62	34,24	77,69	4,71	10,69
	Razem	234,95	44,02	260,76	48,86	38,01	7,12
LW	DB OL	2,15	71,43	0,86	28,57		
	JS DB	0,34	17,80	0,74	38,74	0,83	43,46
	JS WZ DB			0,58	100,00		
	LP GB DB			2,89	100,00		
	Razem	2,49	29,68	5,07	60,43	0,83	9,89
OL	JS WZ DB			0,40	100,00		
	LP GB DB					0,73	100,00
	OL	238,50	98,86	0,52	0,22	2,24	0,93
	Razem	238,50	98,40	0,92	0,38	2,97	1,23
OLJ	JS OL	5,36	30,52	12,20	69,48		
	JS WZ DB			0,84	100,00		
	LP GB DB	1,38	100,00				
	OL	7,59	100,00				
	OL JS	0,67	4,31	14,88	95,69		
	Razem	15,00	34,95	27,92	65,05		
Ogółem		15510,95	88,15	1860,30	10,57	225,72	1,28

Gatunki obce

Gatunki obce pojawiają się w lasach poprzez świadome wprowadzenia sztucznych upraw lub też samoistne przenikanie do drzewostanów gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia.

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie stwierdzono występowanie w drzewostanach następujących gatunków obcego pochodzenia:

- Robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia* - 235,51 ha;
- Dąb czerwony *Quercus rubra* - 12,43 ha;
- Daglezja zielona *Pseudotsuga menziesii* - 4,96 ha;
- Sosna wejmutka *Pinus strobus* - 1,00 ha;
- Świerk kłujący *Picea pungens* - 1,43 ha;
- Sosna czarna *Pinus nigra* - 0,43 ha;
- Kasztanowiec biały *Aesculus hippocastanum* - 0,55 ha;
- Żywotnik zachodni *Thuja occidentalis* - 0,17 ha;
- Cyprysik Lawsona *Chamaecyparis lawsoniana* - 0,13 ha

W warstwach podszytu i podrostu pojawiły się gatunki:

- Czeremcha późna (amerykańska) *Padus serotina* - w 2834 wydzieleniach;
- Robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia* - w 1658 wydzieleniach;
- Dąb czerwony *Quercus rubra* - w 63 wydzieleniach;
- Śnieguliczka biała *Symphoricarpos albus* - w 53 wydzieleniach;
- Ligustr pospolity *Ligustrum vulgare* - w 16 wydzieleniach;
- Dereń biały *Cornus alba* - w 11 wydzieleniach;
- Klon jesionolistny *Acer negundo* - w 6 wydzieleniach;

- Kasztan jadalny *Castanea sativa* - w 3 wydzieleniach;
- Sosna wejmutka *Pinus strobus* - w 3 wydzieleniach;
- Śliwa domowa *Prunus domestica* - w 2 wydzieleniach;
- Kasztanowiec biały *Aesculus hippocastanum* - w 1 wydzieleniu;
- Żywotnik zachodni *Thuja occidentalis* - w 1 wydzieleniu;
- Daglezja zielona *Pseudotsuga menziesii* - w 1 wydzieleniu;
- Sosna smołowa *Pinus rigida* - w 1 wydzieleniu;

Cypryśnik Lawsona, sosna czarna oraz świerk kłujący występują tylko w warstwie drzewostanu. Natomiast czeremcha późna, kasztan jadalny, klon jesionolistny, sosna smołowa oraz śnieguliczka biała tylko w warstwie podszytu.

Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie pojawia się barszcz Sosnowskiego *Heracleum sosnowskyi* Manden. Jest to gatunek wykazujący niezwykle silną ekspansję, trudny w zwalczaniu i bardzo niebezpieczny dla zdrowia i życia ludzi. W 2024 roku jego występowanie zostało stwierdzone w następujących pododdziałach: 582 a, 446 d, 446 i. Nadleśnictwo podjęło działania w celu zwalczania barszczu Sosnowskiego poprzez przekopanie jego stanowiska na głębokości umożliwiającej zniszczenie korzeni rośliny. Każde nowe stanowisko na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie jest niezwłocznie likwidowane i monitorowane pod względem nawrotu występowania gatunku.

Gatunki obce zweryfikowano pod kątem inwazyjności zgodnie z wykazem Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. 2022 poz. 2649).

Żaden z gatunków występujących w drzewostanie i podszytce nie został wymieniony na listach ww. rozporządzenia, jednak trzy z gatunków obcych występujących w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie stanowią większe zagrożenie dla naturalności ekosystemów leśnych omawianego obszaru.

Są to: czeremcha późna *Padus serotina* (w warstwie podszytu), dąb czerwony *Quercus rubra* oraz robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*. Dobrze zadamawiają się na obszarze pierwotnie dla nich obcym i są najbardziej ekspansywne – wytwarzają żywotne potomstwo, często w dużej ilości, rozprzestrzeniają się na duże odległości od roślin macierzystych i w krótkim czasie kolonizują duże obszary. Ich rozprzestrzenianie ma charakter inwazyjny, negatywnie wpływający na środowisko przyrodnicze, m.in. poprzez przeobrażanie siedlisk przyrodniczych, wypieranie gatunków rodzimych na skutek konkurencji lub ograniczania bazy pokarmowej.

3.4.5. Martwe drewno w ekosystemach leśnych

W ramach prac urzędniowych na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie wykonano dodatkowe pomiary drewna martwego na wybranych powierzchniach próbnych, tj. na co dziesiątej powierzchni próbnej zakładanej do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo-wiekowej, zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 62 IUL.

W drzewostanach zainwentaryzowano 68244,35 m³ martwego drewna, z czego 20,23% zainwentaryzowanego martwego drewna 13 805,16 m³ stanowi drewno martwe drzew

stojących i złomów, a 79,77% zinventaryzowanego martwego drewna (54 439,19 m³) – martwe drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych.

Tabela 11. Zestawienie miąższości martwego drewna wg. TSL.

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia w ha	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³
BB	2,43	0,00	0,00	3,51	8,53	3,51	8,53
BMB	1,94	0,74	1,43	3,07	5,96	3,81	7,40
BMŚW	7660,39	0,67	5121,17	3,38	25883,68	4,05	31004,84
BMW	45,96	1,00	46,05	2,77	127,12	3,77	173,17
BŚW	769,49	0,62	476,14	3,20	2463,66	3,82	2939,80
LŁ	96,22	3,10	298,52	6,11	587,79	9,21	886,31
LMB	3,83	6,76	25,90	7,94	30,42	14,70	56,32
LMŚW	5585,92	1,03	5771,68	3,31	18475,92	4,34	24247,61
LMW	130,46	1,78	232,65	12,51	1632,32	14,29	1864,96
LŚW	495,71	1,86	924,05	2,17	1076,25	4,03	2000,30
LW	8,39	0,87	7,27	13,79	115,73	14,66	123,01
OL	238,10	3,33	792,29	15,34	3651,58	18,67	4443,86
OLJ	42,92	2,52	108,01	8,86	380,27	11,38	488,28
Ogółem Nadleśnictwo Ośno Lubuskie	15081,76	0,92	13805,16	3,61	54439,24	4,52	68244,39

W lasach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie średnia zasobność martwego drewna wynosi 4,52 m³/ha martwego drewna.

Ustalono ponadto, że zachodzi potrzeba, szacunkowego określenia ilości martwego drewna na powierzchni leśnej, która nie została objęta pomiarem na próbnym powierzchniach kołowych. Prace te polegały na szacunkowym określeniu ilości drewna martwego (leżącego i stojącego) na powierzchniach klasyfikowanych jako sukcesja i szczególnie chronione.

Dodatkowym pomiarem martwego drewna objęto 63 pododdziały o łącznej powierzchni 109,38 ha. W wyniku pomiarów oszacowano ilość martwego drewna na poziomie 1565 m³ ogółem. Jest to 14,31 m³/ha.

Większość martwego drewna kumuluje się w cennych przyrodniczo drzewostanach na siedliskach wilgotnych, bagiennych, a zwłaszcza zalewowych oraz w drzewostanach wyłączonych z użytkowania rębego.

W celu ochrony różnorodności biologicznej leśnej zaleca się pozostawiać w lesie drewno martwych drzew różnej formy, wielkości i w różnych stadiach rozkładu, uwzględniając uwarunkowania przyrodnicze, ekonomiczne i społeczne, z zastrzeżeniem, że jego ilość nie spowoduje wzrostu zagrożenia ze strony szkodników wtórnych i w konsekwencji rozpadu drzewostanu.

4. FORMY OCHRONY PRZYRODY I ICH OTULINY

Ochrona najcenniejszych fragmentów przyrody została uregulowana ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) w której zawarte są szczegółowe zapisy określające formy ochrony przyrody. Z wymienionych w ustawie form ochrony w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Ośno Lubuskie wyznaczono:

Tabela 12. Zestawienie zbiorcze form ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym i zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie

Rodzaj obiektu	Liczba (na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa)	Ogółem w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa	Ogółem w zarządzie Nadleśnictwa	Udział pow. [%]*
		Powierzchnia [ha]		
1	2	3	4	5
Park Narodowy - otulina	1	13 070,70	226,74	1,21
Rezerваты przyrody	2	68,66	68,66	0,37
Park Krajobrazowy	1	12 410,03	930,97	4,96
Obszary Chronionego Krajobrazu	4	4 231,79	2 151,13	11,46
Obszary Natura 2000, w tym:	-			
PLC	1	17 542,40	957,36	5,10
Pomniki przyrody	3	-	-	-
Stanowiska dokumentacyjne	-			
Użytki ekologiczne	9	85,49	53,62	0,29
Zespoły przyrodniczo -krajobrazowe	3	3274,55	1 750,68	9,48
Chronione gatunki grzybów	1	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Chronione gatunki roślin	23	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Chronione gatunki zwierząt	82	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Strefy ochrony, w tym:	16	548,54	548,54	2,92
Strefy ochrony całorocznej	16	92,54	92,54	0,49
Strefy ochrony okresowej	16	456,00	456,00	2,43

* dotyczy udziału procentowego w stosunku do ogólnej powierzchni w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie

- Otulina Parku Narodowego Ujście Warty - nie stanowi formy ochrony przyrody w rozumieniu Ustawy o Ochronie Przyrody;
- Rezerваты przyrody:
 - Lemierzyce
 - Dolina Postomii
 - Pamięcin
- Park Krajobrazowy Ujście Warty
- Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - Gorzowsko-Krzeszycka Dolina Warty
 - Dolina Ilanki
 - Ośniańska Rynna z Jeziorem Busko
 - Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim
- Obszar Natura 2000 Ujście Warty PLC080001
- Pomniki przyrody
- Użytki ekologiczne:
 - Trawy
 - Owczary I
 - Owczary II
 - Laski II
 - Laski III
 - Przy Rowie
 - Polny
 - Długi
 - Długa Murawa
 - Murawka
 - Wysokie Trawy
 - Nad Postomią
 - Murawy w Górzycy

- Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe:
 - Uroczysko Ośniańskich Jezior
 - Uroczysko Doliny Lenki
 - Uroczysko Ośniańskich Jezior – strefa Jeziora Imielno gm. Górzycy
- Chronione gatunki grzybów
- Chronione gatunki roślin
- Chronione gatunki zwierząt
- Strefy ochrony gatunkowej

4.1. OTULINA PARKU NARODOWEGO UJŚCIE WARTY

Sama otulina nie stanowi formy ochrony przyrody w rozumieniu Ustawy o Ochronie Przyrody. Zgodnie z definicją zawartą w UoP jest „*strefą ochronną graniczącą z formą ochrony przyrody i wyznaczoną indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka*”, nie jest jednak wymieniana w rozdziale 2 art. 6 jako jedna z form ochrony przyrody. W zakresie objętym definicją nie uwzględniono aspektu ograniczeń obowiązujących na „obszarze graniczącym”.

Park Narodowy Ujście Warty utworzono na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19.06.2001 r. w sprawie utworzenia Parku Narodowego „Ujście Warty” (Dz. U. z dnia 29 czerwca 2001 r.). Obejmuje swoim zasięgiem dawne tereny rezerwatu przyrody „Słońsk” oraz część byłych gruntów Parku Krajobrazowego „Ujście Warty”. Głównym celem ochrony Parku jest zachowanie cennego biotopu lęgowego wielu rzadkich gatunków ptaków wodnych i błotnych oraz żerowisk, pierzowisk i miejsc odpoczynku ptaków przelotnych.

Wokół parku utworzono otulinę, w skład której weszły grunty Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

Otulina Parku Narodowego Ujście Warty obejmuje swoim zasięgiem tereny leśnictw Czarnów, Słońsk i Lemierzyce. Grunty w zarządzie administracyjnym Nadleśnictwa wchodzące w skład otuliny stanowią powierzchnię 226,74 ha.

4.2. REZERWATY PRZYRODY

Rezerwaty przyrody – zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (Dz. U. 2024 r. poz. 1478 ze zm.) to „*obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystem, ostoja i siedlisko przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.*”

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie wyznaczono 2 rezerwaty przyrody:

Tabela 13. Charakterystyka rezerwatów przyrody w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.

Nazwa	Rok utworze-nia akty prawne	Gmina	Pow. [ha]	Rodzaj	Typ i podtyp wg dominującego:		Cel ochrony	Ochrona
					przedmiotu ochrony	typu ekosyst.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dolina Postomii	Rozporządzenie Nr 1 Wojewody Lubuskiego z dnia 6 stycznia 2005 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 2, poz. 25)	Słońsk	65,36*	leśny	Typ - biocenotyczny i fizjocenotyczny Podtyp - biocenozy naturalnych i półnaturalnych	Typ - leśny i borowy Podtyp - lasów mieszanych nizinnych	zachowanie ze względu na wartości dydaktyczne i przyrodnicze ekosystemów leśnych i nieleśnych o naturalnym charakterze	Brak obowiązującego planu ochrony
Lemierzycze	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Nr 55 z dnia 31 marca 1970 r. (M. P. Nr 12 z 1970 r. poz. 105).	Słońsk	3,32	leśny	Typ - fitocenotyczny Podtyp - zbiorowisk leśnych	Typ - leśny i borowy Podtyp - lasów nizinnych	Zachowanie ze względów naukowych lasu mieszanego o naturalnym charakterze	Brak obowiązującego planu ochrony

*całkowita powierzchnia wg. zarządzenia z dnia 04 grudnia 2023 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Dolina Postomii”, zgodnie z powierzchnią ewidencyjną wg. danych EGIB sumaryczna powierzchnia działek wchodzących w skład rezerwatu wynosi 65,3335 ha

Rezerwat przyrody „Pamięcin” - w granicach terytorialnych Nadleśnictwa Ośno Lubuskie, poza gruntami w zarządzie jednostki. W granicach terytorialnych Nadleśnictwa Ośno Lubuskie znajduje się również rezerwat „Pamięcin” - utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 27 października 1972 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1972 r. Nr 53, poz. 283) - przedmiotem ochrony są murawy kserotermiczne. Obiekt znajduje się w gminie Górzycza, poza gruntami w zarządzie omawianego Nadleśnictwa. Obszar chroniony posiada Plan Ochrony.

Rezerwat przyrody Dolina Postomii

Na dzień 01.01.2025 r. obowiązującym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 4 grudnia 2023 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Dolina Postomi” (Dz. Urz. z 2023 r. poz. 2946), w którym dokonano korekty zapisu dotyczącego powierzchni rezerwatu na 65,36 ha. Rezerwat zlokalizowany jest w południowo wschodniej części Leśnictwa Słońsk.

Opisywany obiekt nie posiada obowiązującego planu ochrony. W 2019 roku sporządzona została dokumentacja planu ochrony rezerwatu przyrody Dolina Postomii wraz z Projektem Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie ustanowienia planu ochrony.

Rezerwat podlegał ochronie czynnej na mocy Zarządzenia nr 6/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 14 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Dolina Postomii”. Zadania ochronne zawarte w tym zarządzeniu ustanowiono na 5 lat od momentu wejścia w życie tego dokumentu - tym samym utraciło ono moc prawną z dniem 14 lutego 2019 r.

Rezerwat przyrody Dolina Postomii znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Ujście Warty oraz obszaru Natura 2000 PLC080001 Ujście Warty. W zasięgu rezerwatu wykazano obecność następujących siedlisk przyrodniczych:

- 6430 - Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

- 6510 - Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże
- 9170 - Grąd środkowoeuropejski (*Galio-Carpinetum*)
- 91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe
- 91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

W roślinności obszaru chronionego przeważają lasy liściaste. Ich zróżnicowanie uzależnione jest od położenia na różnych fragmentach rzeźby terenu, charakteru podłoża i rytmiki zalewów. Na stromych zboczach (nachylenie 20-45°) doliny rosną acydofilne bukowe i bukowo-dębowe lasy *Luzulo-Fagetum*. W dolnej części stoków, tam, gdzie nie występują zalewy okresowe, dominuje grąd środkowoeuropejski *Galio-Carpinetum*. W rezerwacie dominują jednak zróżnicowane łęgi dębowo-wiązowe i olszowo-jesionowe. Na stromych zboczach doliny rzecznej występuje zboczowy łęg wiązowy. Otwarte fragmenty przestrzeni w rezerwacie przyrody Dolina Postomi zajmuje roślinność trawiasta - łąkowa i szuwarowa. Są to między innymi podmokłe łąki zespołu *Holcetum lanati* z kłosówką wełnistą *Holcus lanatus* i śmiatkiem darniowym *Deschampsia caespitosa* w runie. Obecne są również świeże łąki zbiorowiska *Poa pratensis* - *Festuca rubra* z dużym pokryciem w runie kostrzewy czerwonej *Festuca rubra* i rajgrasu wyniosłego *Arrhenatherum elatius*. Najniższa część doliny rzecznej zajęta jest przez zwarty szuwar trzcinowy z dominacją trzciny pospolitej *Phragmites australis*.

Rezerwat przyrody Lemierzyce

Utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Nr 55 z dnia 31 marca 1970 r. (M. P. Nr 12 z 1970 r. poz. 105). Obecnie obowiązującym aktem prawnym dla obszaru chronionego jest Zarządzenie Nr 45/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Lemierzyce" (Dz. Urz. z 2011 r. Nr 81, poz. 1577). Zlokalizowany jest na gruntach Leśnictwa Lemierzyce, w jego południowej części.

Obszar chroniony posiadał plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Nr 16 Wojewody Lubuskiego z dnia 20 kwietnia 2004 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony rezerwatu przyrody o nazwie „Lemierzyce” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 25, poz. 446 z dnia 22. 04. 2004 r.). Dokument ten obowiązywał w okresie od 1 stycznia 2003 r. do 31 grudnia 2023 roku.

Rezerwat objęty był według tego planu ochrony w całości ochroną częściową. Za zagrożenia dla przyrody obiektu chronionego uznano rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków obcych, ewentualną inwazję szkodliwych owadów i grzybów, penetrację terenu poza wyznaczonymi ścieżkami, nielegalne pozyskiwanie drewna z terenu rezerwatu oraz zaśmiecanie. Ochrona drzewostanów przed szkodliwym działaniem czynników biotycznych i abiotycznych polegała na monitorowaniu stanu zdrowotnego lasu i występujących szkód, pozostawianiu martwego drewna, usuwaniu śnieguliczki i robinii akacjowej z wnętrza rezerwatu, oznakowaniu rezerwatu i ścieżek udostępnionych do ruchu turystycznego w jego granicach, zbieraniu i wywożeniu śmieci z obiektu chronionego.

Największym walorem przyrodniczym rezerwatu przyrody Lemierzyce jest duży udział w drzewostanie drzew liściastych (głównie buka i dębu) w wieku 160-200 lat. Dla niektórych drzew wiek ocenia się nawet na ponad 300 lat. Wiele egzemplarzy ma wymiary pomnikowe. Rezerwat przyrody Lemierzyce znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Ujście Warty oraz obszaru Natura 2000 PLC080001 Ujście Warty. W jego granicach wykazano obecność następujących siedlisk przyrodniczych:

- 6430 - Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)
- 9170 - Grąd środkowoeuropejski (*Galio-Carpinetum*)

- 91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe

4.3. PARK KRAJOBRAZOWY „UJŚCIE WARTY”

Park Krajobrazowy Ujście Warty powstał na mocy rozporządzenia Nr 7 Wojewody Gorzowskiego z dnia 18 grudnia 1996 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego p.n. „Ujście Warty” (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 1 z 14.02.1997 r.). obecnie obowiązującym aktem prawnym dla parku krajobrazowego w granicach województwa lubuskiego (jednocześnie w granicach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie) jest Uchwała Nr XLIII/647/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie Parku Krajobrazowego "Ujście Warty" (Dz. Urz. z 2018 r., poz. 828)

Park Krajobrazowy „Ujście Warty” w województwie lubuskim obejmuje powierzchnię 17697,89 ha. W granicach województwa lubuskiego wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego, który powołany został Zarządzeniem Nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 29 stycznia 1999 r. w sprawie powołania Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego oraz nadania Statutu.

Grunty w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie zajmują w granicach parku 930,97 ha co stanowi 5,26% powierzchni całkowitej Parku Krajobrazowego „Ujście Warty”.

Na dzień 1.01.2025 r. plan ochrony parku krajobrazowego „Ujście Warty” jest na etapie prac projektowych.

4.4. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, która określa jego nazwę, położenie, obszar, sprawującego nadzór, ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy właściwe dla danego obszaru chronionego krajobrazu lub jego części, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 24 ust. 1 (Ustawy o Ochronie Przyrody, Dz.U. 2024 r., poz. 1478 ze zm.), wynikające z potrzeb jego ochrony.

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie znajdują się cztery obszary chronionego krajobrazu:

- OChK Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim (jako jedyny, w całości położony w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa) - ustanowiony Rozporządzeniem Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego (Dz. Urz. z dnia 25 lipca 2003 r. Nr 47, poz. 820).
- OChK Ośniańska Rynna z Jeziorem Busko - ustanowiony Rozporządzeniem Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego (Dz. Urz. z dnia 25 lipca 2003 r. Nr 47, poz. 820).
- OChK Dolina Ilanki - ustanowiony Rozporządzeniem Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego (Dz. Urz. z dnia 25 lipca 2003 r. Nr 47, poz. 820).
- OChk Gorzowsko-Krzeszycka Dolina Warty - ustanowiony Rozporządzeniem Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie określenia obszarów

chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego (Dz. Urz. z dnia 25 lipca 2003 r. Nr 47, poz. 820).

4.5. OBSZARY NATURA 2000

Przepisy unijne stanowiące podstawę dla tworzenia sieci Natura 2000 wprowadzono do polskiego systemu prawnego Ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. 2024 r., poz. 1478 ze zm.).

Sieć Natura 2000 jest najmłodszą prawną formą ochrony przyrody w Polsce. Obecnie sieć Natura 2000 na terenie Polski stanowi około 20% powierzchni lądowej. Głównym celem funkcjonowania tej formy ochrony przyrody jest zachowanie gatunków i siedlisk znaczących dla zachowania europejskiego dziedzictwa przyrodniczego.

Podstawę prawną ochrony europejskiej fauny i flory stanowią dwa akty prawne:

- „Dyrektywa Ptasia” uchwalona 2 kwietnia 1979 r. - 79/409/EWG w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków. Obecnie obowiązującym aktem jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- „Dyrektywa Siedliskowa” uchwalona 21 maja 1992 r. - 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dziko żyjącej fauny i flory.

W zasięgu gruntów Nadleśnictwa Ośno Lubuskie wyznaczono obszar **Natura 2000 „Ujście Warty” PLC080001, który jest jednocześnie specjalnym obszarem ochrony siedlisk i obszarem specjalnej ochrony ptaków.**

Powstał na mocy Decyzji Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującej na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE) (Dz. Urz. UE L 43 z 13.02.2009, str. 63). Obowiązującym obecnie aktem prawnym jest Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ujście Warty (PLC080001) (Dz.U. 2023 poz. 884).

Obszar nie posiada obowiązującego planu zadań ochronnych. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim Obwieszczeniem z dnia 11 marca 2022 roku (Zn. spr. WPN-II.6320.3.2022.MG zawiadomił o przyjęciu tymczasowych celów ochrony dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Ujście Warty PLC080001, obowiązujących do czasu ustanowienia planu zadań ochronnych dla przedmiotowej ostoi.

Powstał na mocy Decyzji Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującej na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE) (Dz. Urz. UE L 43 z 13.02.2009, str. 63). Obowiązującym obecnie aktem prawnym jest Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ujście Warty (PLC080001) (Dz.U. 2023 poz. 884).

Projekt Planu Zadań Ochronnych został zaimplementowany do pPUL.

Dla obszaru Natura 2000 Ujście Warty PLC080001 opublikowane są dwa dokumenty z wykazem przedmiotów ochrony w obszarze. Są to SDF (data aktualizacji 03-2024) oraz

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ujście Warty (PLC080001) (Dz.U. 2023 poz. 884). W zestawieniu poniżej ujęto informacje z obu tych źródeł z odpowiednią adnotacją SDF lub ROZP oraz projekt PZO (pPZO).

W poniższych zestawieniach skonsolidowano dane dotyczące przedmiotów ochrony które uzyskały ocenę wyższą niż D dla jednego z dokumentów.

Tabela 14. Wykaz siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 PLC080001 Ujście Warty, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze.

Lp.	Kod	Nazwa	Stan Zachowania wg SDF (stan na 09-2024)	Stan zachowania wg pPZO
1	2	3	4	5
1	3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i>	A	A
2	3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	D	brak w pPZO
3	3270	Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodion rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p.	A	A
4	*6120	Ciepolubne śródlądowe murawy napiaskowe	C	C
5	6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> <i>Festucion pallentis</i>)	A	A
6	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	B	B
7	6440	Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	B	C
8	6510	Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże	B	C
9	9170	Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	B	A
10	*91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	B	A
11	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	D	A
12	91I0	Ciepolubne dąbrowy <i>Quercetalia pubescentipetraeae</i>	Brak w SDF	B

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Pogrubioną czcionką oznaczono siedliska przyrodnicze występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie

Siedlisko przyrodnicze 91F0 nie zostało wykazane w Rozporządzeniu dotyczącym zadań tymczasowych, w SDF wskazano na jego reprezentatywność jako nieistotną (D), zatem nie stanowi ono przedmiotu ochrony w Obszarze PLC080001.

Według danych zawartych w dokumentacji sporządzonej na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych (pPZO) dla obszaru PLC080001 w roku 2022, wykonanej przez KOMAG CONSULTING, siedlisko 91F0 występuje w granicach obszaru Natura 2000 Ujście Warty PLC080001 na powierzchni 99,19 ha, gdzie stan siedliska oceniono na poziomie B.

Tabela 15. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki, będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Ujście Warty PLC080001.

Lp.	Kod	Nazwa	Stan zachowania wg. SDF (stan na 09/2024)	Stan zachowania wg. pPZO
1	2	3	4	5
1	1084	Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	B	B
2	1088	Kozioróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i>	B	B
3	1130	Boleń pospolity <i>Aspius aspius</i>	B	B
4	1145	Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	C	B
5	1149	Koza pospolita <i>Cobitis taenia</i>	C	C
6	1308	Mopek zachodni <i>Barbastella barbastellus</i>	B	B
7	1324	Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	C	C
8	1337	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	B	B
9	1355	Wydra <i>Lutra lutra</i>	B	B
10	5339	Różanka <i>Rhodeus amarus</i>	C	C
11	6144	Kiełb białopłetwy <i>Romanogobio albipectus</i>	C	D

Pogrubioną czcionką oznaczono gatunki przyrodnicze występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie

Tabela 16. Wykaz gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Ujście Warty PLC080001.

Lp.	Kod	Nazwa	Stan zachowania wg. SDF (stan na 09/2024)	Stan zachowania wg. pPZO
1	2	3	4	5
1	A023	Ślepowron zwyczajny <i>Nycticorax nycticorax</i>	C	Nie stwierdzono występowania w obszarze badań
2	A027	Czapla biała <i>Egretta alba</i>	B	B
3	A038	Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i>	C	D
4	A041	Gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i>	B	B
5	A043	Gęś gęgawa <i>Anser anser</i>	B	B
6	A043	Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i>	A	B
7	A048	Ohar <i>Tadorna tadorna</i>	B	C
8	A050	Świstun zwyczajny <i>Anas penelope</i>	C	C
9	A051	Krakwa <i>Anas strepera</i>	B	B
10	A052	Cyraneczka zwyczajna <i>Anas crecca</i>	C	C
11	A053	Krzyżówka <i>Anas platyrhynchos</i>	C	C
12	A055	Cyranka zwyczajna <i>Anas querquedula</i>	B	C
13	A056	Płaskonos zwyczajny <i>Anas clypeata</i>	B	B
14	A059	Głowienka zwyczajna <i>Aythya ferina</i>	C	Nie stwierdzono występowania w obszarze badań
15	A061	Czernica <i>Aythya fuligula</i>	B	Nie stwierdzono występowania w obszarze badań
16	A073	Kania czarna <i>Milvus migrans</i>	C	C
17	A075	Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	C	D
18	A119	Kropiatka <i>Porzana porzana</i>	C	D
19	A122	Derkacz <i>Crex crex</i>	C	D
20	A125	Łyska zwyczajna <i>Fulica atra</i>	C	D
21	A127	Żuraw zwyczajny <i>Grus grus</i>	C	C
22	A151	Batalion <i>Philomachus pugnax</i>	B	C
23	A153	Bekas kszysk <i>Gallinago gallinago</i>	C	D
24	A160	Kulik wielki <i>Numenius arquata</i>	C	C
25	A162	Krwawodziób <i>Tringa totanus</i>	B	C
26	A177	Mewa mała <i>Larus minutus</i>	B	Nie stwierdzono występowania w obszarze badań
27	A179	Mewa śmieszka <i>Larus ridibundus</i>	C	Nie stwierdzono występowania w obszarze badań
28	A193	Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i>	B	D
29	A195	Rybitwa białoczelna <i>Sterna albifrons</i>	C	Nie stwierdzono występowania w obszarze badań
30	A196	Rybitwa białowąsa <i>Chlidonias hybridus</i>	C	Nie stwierdzono występowania w obszarze badań
31	A197	Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i>	B	B
32	A198	Rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i>	B	Nie stwierdzono występowania w obszarze badań
33	A294	Wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i>	C	Nie stwierdzono występowania w obszarze badań

Lp.	Kod	Nazwa	Stan zachowania wg. SDF (stan na 09/2024)	Stan zachowania wg. pPZO
1	2	3	4	5
34	A307	Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	C	B

Pogrubioną czcionką oznaczono gatunki występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie

Charakterystyka drzewostanów

W obszarze Natura 2000 Ujście Warty PLC080001 drzewostany zajmują powierzchnię 793,42 ha. Poniżej zamieszczono wykres oraz tabelę przedstawiające udział powierzchniowy drzewostanów według rzeczywistego udziału gatunków w klasach i podklasach wieku.

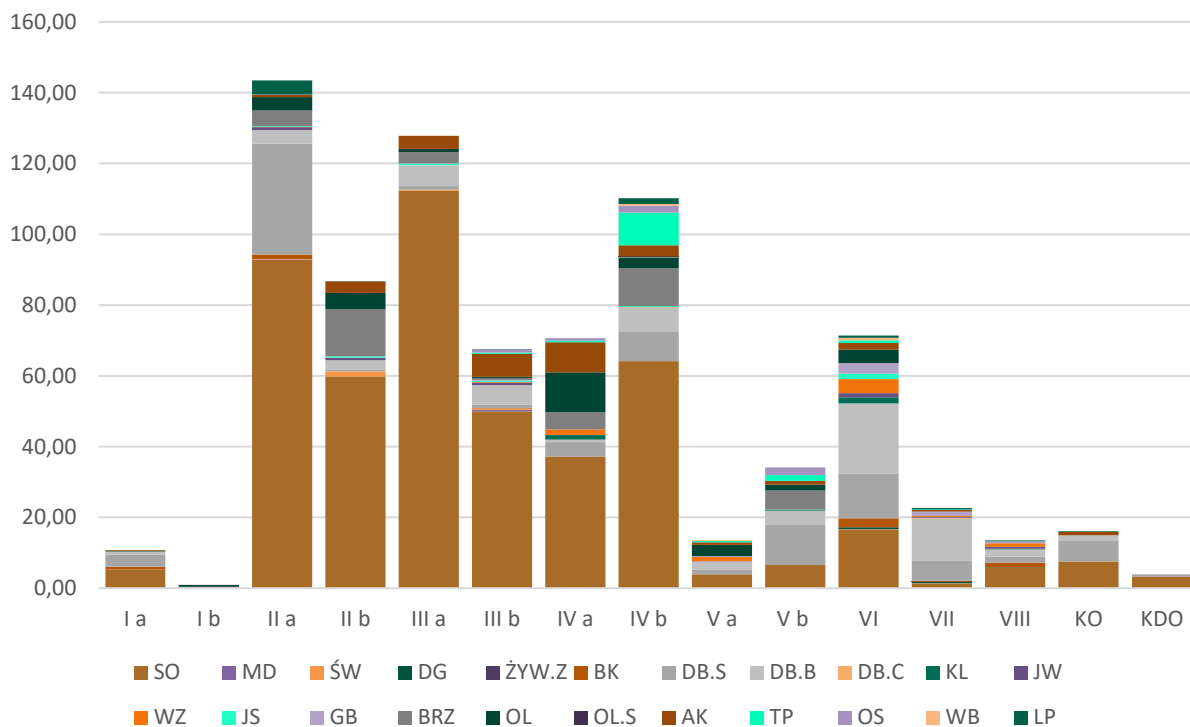

Fig. 5. Udział klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 PLC080001 na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

Tabela 17. Tabela klas wieku dla gatunków rzeczywistych obszaru Natura 2000 Ujście Warty PLC080001 na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku													KO	KDO	Razem [ha]	
	I		II		III		IV		V		VI	VII	VIII				
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
SO	5,27		92,78	59,84	112,32	49,99	37,21	64,14	3,94	6,56	16,57	1,29	5,89	7,54	3,25	466,59	58,80
MD			0,09			0,43										0,52	0,07
ŚW		0,09	0,17	1,46	0,29	0,33					0,09	0,12				2,55	0,32
DG											0,51	0,33	0,05			0,89	0,11
ŻYW.Z												0,12				0,12	0,02
BK	0,80		1,23			0,19					2,59	0,29	1,20			6,30	0,79
DB.S	3,34	0,09	31,27	0,44	1,05	0,87	4,09	8,25	1,29	11,27	12,63	5,57	1,79	5,77	0,63	88,35	11,14
DB.B	0,81		3,93	2,71	5,72	5,58	0,65	6,93	2,30	4,10	19,81	11,94	2,01	1,66		68,15	8,59
DB.C					0,09							0,18				0,27	0,03
KL							1,27			0,23	1,74	0,10	0,21			3,55	0,45
JW		0,18	0,81	0,70		0,68			0,10		1,21	0,15	0,58			4,41	0,56
WZ			0,09			0,19	1,64	0,12	1,20	0,05	3,91	0,30	0,94			8,44	1,06
JS			0,16	0,38	0,50	0,40		0,27		0,06	1,52					3,29	0,41
GB					0,11	0,19			0,21		3,03	1,25	0,58			5,37	0,68
BRZ	0,20		4,39	13,35	3,12	0,54	4,84	10,70		5,30						42,44	5,35
OL	0,20	0,56	3,88	4,56	0,90	0,32	11,27	3,01	3,18	1,71	3,80					33,39	4,21
OL.S								0,34								0,34	0,04
AK	0,20		0,57	3,21	3,69	6,53	8,50	3,14	0,76	1,02	1,86	0,46		1,00		30,94	3,90
TP						0,36	0,46	9,24	0,33	1,67	0,76	0,20				13,02	1,64
OS			0,12			0,88	0,69	1,95		2,13						5,77	0,73
WB								0,50	0,33		0,76					1,59	0,20
LP			4,00	0,14		0,06		1,55			0,63	0,35	0,25	0,15		7,13	0,90
Razem [ha]	10,82	0,92	143,49	86,79	127,79	67,54	70,62	110,14	13,64	34,10	71,42	22,65	13,50	16,12	3,88	793,42	100,00
%	1,36	0,12	18,09	10,94	16,11	8,51	8,90	13,88	1,72	4,30	9,00	2,85	1,70	2,03	0,49	100,00	100,00

4.6. POMNIKI PRZYRODY

Zgodnie z art. 40 ust. 1 Ustawy o Ochronie Przyrody „Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie”.

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie znajdują się trzy pomniki przyrody.

Tabela 18. Wykaz pomników przyrody w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie

Lp.	Akt prawny	Data utworzenia	Lokalizacja			Rodzaj/Nazwa
			Gmina	Działka ewid.	L-ctwo/pododd.	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego Nr 46 z 19 maja 2006 r.	2006	Słońsk	839	Lemierzyce 4 i	Głaz narzutowy
2.	Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego Nr 14 z 7 marca 2006 r.	2006	Ośno Lubuskie	443	Ośno 551 s	Dęby szypułkowe stanowiące siedlisko Jelonka rogacza <i>Lucanus cervus</i>
3.	Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego Nr 46 z 19 maja 2006 r.	2006	Ośno Lubuskie	186/1	Radachów 211 g	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>

4.8 ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

Zgodnie z art. 43 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) - zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne. W granicach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie znajdują się trzy zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

- **ZPK Uroczysko Doliny Lenki** został powołany Uchwałą Nr XXV/178/2002 Rady Miejskiej w Ośnie Lubuskim z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie utworzenia w dolinie rzeki Lenki Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego pn. "Uroczysko Doliny Lenki" (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2002r. Nr 58, poz.724). Obszar chroniony znajduje się w całości na terenie gminy Ośno Lubuskie, w zasięgu leśnictw Lipienica i Radachów. Powstał w celu zachowania ekosystemów naturalnych i mało zmienionych, położonych w dolinie rzeki Lenki. Całkowita powierzchnia ZPK wynosi według aktu powołującego 1232,00 ha. W całości znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Ośno Lubuskie. Grunty objęte tą formą ochrony pozostają w zarządzie Nadleśnictwa obejmują powierzchnię 630,74 ha.
- **ZPK Uroczysko Ośniańskich Jezior** został powołany Uchwałą Nr XXV/177/2002 Rady Miejskiej w Ośnie Lubuskim z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie uznania obszaru stanowiącego rynnę dziewięciu jezior za: Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy "Uroczysko Ośniańskich Jezior" (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2002r. Nr 58, poz. 723). Obszar chroniony znajduje się w całości w zasięgu gminy Ośno Lubuskie, w granicach leśnictw Gronów i Świniary. Powołano go w celu zachowania dla potrzeb ekologicznych, dydaktycznych, naukowych i turystyczno-rekreacyjnych walorów przyrodniczo - krajobrazowych układu dziewięciu jezior rynnowych stanowiących główną oś ZPK. Całkowita powierzchnia ZPK wynosi według aktu powołującego 1985,98 ha. W całości znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Ośno

Lubuskie. Grunty objęte tą formą ochrony pozostają w zarządzie Nadleśnictwa obejmując powierzchnię 1062,28 ha

ZPK Uroczysko Ośniańskich Jezior - strefa Jeziora Imielno gm. Górzycy powstał na mocy Uchwały Nr XXVI.149.2021 Rady Gminy Górzycy z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego o nazwie "Uroczysko Ośniańskich Jezior - strefa jeziora Imielno gm. Górzycy" (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2021 r. poz. 851). Obszar chroniony znajduje się w całości w zasięgu gminy Górzycy, w granicach Leśnictwa Gronów. Powołano go w celu zachowania dla potrzeb ekologicznych, dydaktycznych, naukowych i turystyczno-rekreacyjnych walorów przyrodniczo krajobrazowych. Całkowita powierzchnia ZPK wynosi 56,66 ha. W całości znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

4.9 UŻYTKI EKOLOGICZNE

Jako użytki ekologiczne opisywane są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania (wg. *Ustawa o ochronie przyrody*).

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Ośno Lubuskie znajduje się 9 użytków ekologicznych. Powierzchnie użytków zostały zweryfikowane w trakcie taksacyjnych prac terenowych, wraz z aktualizacją granic i powierzchni - zmiany nastąpiły dla obszaru użytku Trawy. Z granic użytków wyłączone zostały błędnie zakwalifikowane obszary niełęgowe. Sama zmiana ma charakter porządkujący przebieg granic użytków i nie ma wpływu na stan ochrony FOP. Celem zaktualizowania aktów prawnych dotyczących użytków ekologicznych o obecnie przyjęte arealy Nadleśnictwo Ośno Lubuskie wystąpi do właściwych gmin z odpowiednimi wnioskami.

Tabela 19. Wykaz użytków ekologicznych na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

Lp.	Akt prawny	Data utworzenia	Leśnictwo	Oddział/ Pododdz.	Pow. [ha]	Nazwa obiektu
1	2	3	5	6	7	8
1	Rozporządzenie Nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25.03.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. nr 44, poz. 554 z dnia 19.04.2002 r.)	2002	Czarnów	53 h	0,26	„Długi”
2				54 j; 55 h, m, p	15,38	„Przy Rowie”
3				87 c-k	8,33	„Długa Murawa”
4				88 d-i	1,95	„Murawka”
5				92 b-d	7,47	„Wysokie Trawy”
6				92 g-h	6,18	„Trawy”
7	Uchwała nr XXXI.167.2013 Rady Gminy w Górzycy z dnia 30 sierpnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj Lubuskiego z 5 września 2013 poz. 1935)	2013	Czarnów	93 k	5,04	„Murawy w Górzycy”
8	Rozporządzenie Nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25.03.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. nr 44, poz. 554 z dnia 19.04.2002 r.)	2002		120 f	8,76	„Polny”
9				Słońsk	12 a	0,25
Razem					53,62	

4.10. OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN, ZWIERZĄT I GRZYBÓW

Listy chronionych gatunków grzybów, roślin oraz zwierząt znajdują się w niżej wymienionych rozporządzeniach:

- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 r., poz. 1408);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 r., poz. 1409);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2022 r., poz. 2380).

Do sporządzenia listy chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt występujących na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie wykorzystano:

- dane pochodzące z taksacji przeprowadzonej w 2023 roku;
- Program Ochrony Przyrody wg stanu na 1 stycznia 2015 roku;
- dane przekazane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim;
- dane przekazane przez pracowników Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie stwierdzono występowanie jednego gatunku porostu objętego ochroną gatunkową.

Tabela 20. Wykaz chronionych i rzadkich gatunków grzybów i porostów występujących na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	KZ	Źródło danych
1	2	3	4	5	6
1	Chrobotek sp.	<i>Cladonia sp.</i>	częściowa		TAKS

Objaśnienia skrótów:

KZ - Kategoria zagrożenia - „Polska Czerwona Lista Grzybów Wielkoowocnikowych” (Wojewoda W., Ławryniewicz M. 2006)

Źródło danych - skąd pochodzi informacja o stanowisku gatunku

TAKS - dane z terenu, prace taksacyjne 2023

DANE NADL. - dane Nadleśnictwa, dane z poprzedniego POP potwierdzone przez Nadleśnictwo

Wśród chronionych gatunków roślin na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie stwierdzono występowanie łącznie 23 gatunki. Wśród nich 8 gatunków podlega ochronie ścisłej i 15 ochronie częściowej.

Tabela 21. Wykaz chronionych i lokalnie cennych gatunków roślin występujących na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	PCKPR	PL	PZ	Wlkp.	RCdPZ	Torf.
1	2	3	5	6	7	8	9	10	11
1.	Bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>	częściowa				V	T	
2.	Bielistka siwa (błada)	<i>Leucobryum glaucum</i>	częściowa						
3.	Buławnik czerwony	<i>Cephalanthera rubra</i>	ściśła						
4.	Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	częściowa		VU		R		
5.	Dzwonek boloński	<i>Campanula bononiensis</i>	ściśła			V	V	T	
6.	Dzwonek syberyjski	<i>Campanula sibirica</i>	ściśła			V	V	T	
7.	Goździk piaskowy	<i>Dianthus arenarius</i>	częściowa	NT					
8.	Grzybień białe	<i>Nymphaea alba</i>	częściowa						
9.	Kocanki piaskowe	<i>Helichrysum arenarium</i>	częściowa					T	

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	PCKPR	PL	PZ	Wlkp.	RCdPZ	Torf.
1	2	3	5	6	7	8	9	10	11
10.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	ściśła						
11.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	ściśła			V	V	T	
12.	Modrzewnica zwyczajna	<i>Andromeda polifolia</i>	częściowa			V	V	T	R
13.	Ostnica Jana	<i>Stipa joannis</i>	ściśła	V	V	V	V	T	
14.	Ostnica włosowata	<i>Stipa capillata</i>	ściśła			V	V	T	
15.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	częściowa						
16.	Rokitnik zwyczajny	<i>Hippophae rhamnoides</i>	częściowa						
17.	Rosiczka okrągłolistna	<i>Drosera rotundifolia</i>	ściśła		R	I	V	T	
18.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	częściowa			I	I	T	
19.	Torfowiec - rodzaj	<i>Sphagnum sp.</i>	częściowa						
20.	Wiciokrzew pomorski	<i>Lonicera periclymenum</i>	częściowa				V	T	
21.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	częściowa				R	T	
22.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	częściowa				R	T	
23.	Zaraza przytuliowa (pospolita)	<i>Orobancha caryophyllacea</i>	częściowa			E	E	T	

PCKR - Polska Czerwona Księga Roślin (Zarzycki K., Kaźmierczakowa R. 2001)

Ex - gatunki całkowicie wymarłe w Polsce; Ew - gatunki wymarłe w naturze; CR - krytycznie zagrożone; En - zagrożone; VU - narażone; LR - gatunki niskiego ryzyka; DD - stopień zagrożenia trudny do określenia z braku danych;

PL - Polska Czerwona Lista Roślin (Zarzycki K., eds. 1992)

Ex - gatunki wymarłe, zaginione, przypuszczalnie wymarłe; E - gatunki wymierające; V - gatunki narażone; R - gatunki rzadkie; I - gatunki o nieokreślonej kategorii zagrożenia

PZ - Ginące i Zagrożone Rośliny Naczyniowe Pomorza Zachodniego (Żukowski, Jackowiak 1995)

Ex - gatunki wymarłe, zaginione (prawdopodobnie wymarłe); E - gatunki wymierające (bezpośrednio zagrożone wymarciem); V - gatunki narażone; R - gatunki rzadkie i przez to potencjalnie zagrożone; I - gatunki o nieokreślonym zagrożeniu; K - gatunki o zagrożeniu niedostatecznie poznany

Wlkp. - Ginące i Zagrożone Rośliny Naczyniowe Wielkopolski (Żukowski, Jackowiak 1995)

Ex - gatunki wymarłe, zaginione (prawdopodobnie wymarłe); E - gatunki wymierające (bezpośrednio zagrożone wymarciem); V - gatunki narażone, R - gatunki rzadkie i przez to potencjalnie zagrożone; I - gatunki o nieokreślonym zagrożeniu; K - gatunki o zagrożeniu niedostatecznie poznany

Torf - Zagrożone Gatunki Flory Torfowisk (Jasnowska J., Jasnowski M. 1977)

Ex - wymarłe; E - gatunki ginące; V - gatunki silnie zagrożone; R - gatunki zagrożone

RCdPZ - „Rośliny cenne dla Pomorza Zachodniego (w granicach województwa zachodniopomorskiego)” (Kujawa - Pawlaczek J. 2001) T - gatunki wymarłe, wymierające, narażone, potencjalnie zagrożone i rzadkie, których stanowiska powinny zostać objęte kartowaniem podczas prac terenowych (inventaryzacji i waloryzacji przyrodniczych)

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie potwierdzono stanowiska 82 gatunków zwierząt objętych ochroną prawną, w tym owadów, płazów, gadów, ptaków i ssaków, również o wysokim statusie zagrożenia wg. Polskiej Czerwonej Księgi.

Listę chronionych gatunków zwierząt utworzono na podstawie:

- danych przekazanych przez Nadleśnictwo Ośno Lubuskie;
- danych przekazanych przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim;
- obserwacji terenowych w trakcie prac taksacyjnych.

Tabela 22. Wykaz chronionych gatunków zwierząt występujących na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	CZ	PL	Dyrektywy europejskie
1	2	3	4	5	6	7
1.	Biegacz skórzasty	<i>Carabus coriaceus</i>	częściowa			
2.	Jelonek rogacz	<i>Lucanus cervus</i>	ściśła			II
3.	Kozioróg dębosz	<i>Cerambyx cerdo</i>	ściśła			II
4.	Mrówka rudnica	<i>Formica rufa</i>	częściowa			
5.	Pachnica dębowa	<i>Osmoderma eremita</i>	ściśła			II
6.	Trzmiel kamiennik	<i>Bombus lapidarius</i>	częściowa			

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	CZ	PL	Dyrektywy europejskie
1	2	3	4	5	6	7
7.	Trzmiel ziemny	<i>Bombus terrestris</i>	częściowa			
8.	Wynurt	<i>Ceruchus chrysomelinus</i>	częściowa			
9.	Kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>	ściśła	VU	DD	II, IV
10.	Ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>	częściowa			
11.	Rzekotka drzewna	<i>Hyla arborea</i>	ściśła	NT		
12.	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	ściśła	NT	NT	IV
13.	Żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>	częściowa			
14.	Kompleks żab zielonych	<i>Rana esculenta complex</i>	częściowa			
15.	Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	częściowa			IV
16.	Jaszczurka żyworodna	<i>Zootoca vivipara</i>	częściowa			IV
17.	Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	częściowa			
18.	Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	częściowa			
19.	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	ściśła			I
20.	Błotniak stawowy	<i>Cirrus aeruginosus</i>	ściśła			I
21.	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	ściśła			I
22.	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	ściśła			I
23.	Bogatka	<i>Parus major</i>	ściśła			
24.	Brzęczka	<i>Locustella luscinioides</i>	ściśła			
25.	Ciemiówka	<i>Sylvia communis</i>	ściśła			
26.	Drozd śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	ściśła			
27.	Dudek	<i>Upupa epops</i>	ściśła			
28.	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	ściśła			I
29.	Dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	ściśła			
30.	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	ściśła			
31.	Dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	ściśła			
32.	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	ściśła			I
33.	Gołąb grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	częściowa			
34.	Grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	ściśła			
35.	Jarzębka	<i>Sylvia nisoria</i>	ściśła			I
36.	Jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i>	ściśła			
37.	Kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	ściśła			I
38.	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	ściśła			I
39.	Kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	ściśła			
40.	Kos	<i>Turdus merula</i>	ściśła			II
41.	Kowalik	<i>Sitta europaea</i>	ściśła			
42.	Krętogłów	<i>Jynx torquilla</i>	ściśła			
43.	Kruk	<i>Corvus corax</i>	częściowa			
44.	Kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	ściśła			
45.	Łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	ściśła			
46.	Mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	ściśła			
47.	Myszołów	<i>Buteo buteo</i>	ściśła			
48.	Piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	ściśła			
49.	Piegiża	<i>Sylvia curruca</i>	ściśła			
50.	Pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	ściśła			

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Kategoria ochrony	CZ	PL	Dyrektywy europejskie
1	2	3	4	5	6	7
51.	Pokrzewka ogrodowa	<i>Sylvia borin</i>	ściśła			
52.	Potrzeszcz	<i>Emberiza calandra</i>	ściśła			
53.	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>	ściśła			I
54.	Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	ściśła			
55.	Sikora uboga	<i>Poecile palustris</i>	ściśła			
56.	Siniak	<i>Columba oenas</i>	ściśła			I
57.	Skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	ściśła			
58.	Słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	ściśła			
59.	Sowa uszata	<i>Asio otus</i>	ściśła			
60.	Sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	ściśła			II
61.	Sroka	<i>Pica pica</i>	częściowa			
62.	Strumieniówka	<i>Locustella fluviatilis</i>	ściśła			
63.	Trzciniak	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	ściśła			
64.	Trzcinniczek	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	ściśła			
65.	Turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>	ściśła			
66.	Wąsatka	<i>Panurus biarmicus</i>	ściśła			
67.	Wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	ściśła			
68.	Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	ściśła			I
69.	Zimorodek	<i>Fringilla coelebs</i>	ściśła			I
70.	Żuraw	<i>Grus grus</i>	ściśła			I
71.	Borowiec wielki	<i>Nyctalus notula</i>	ściśła			IV
72.	Bóbr	<i>Castor fiber</i>	ściśła			II, IV
73.	Gacek brunatny	<i>Plecotus auritus</i>	ściśła			IV
74.	Jeż zachodni	<i>Erinaceus europaeus</i>	ściśła			
75.	Karlik malutki	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	ściśła			IV
76.	Kret	<i>Talpa europaea</i>	częściowa			
77.	Nocek rudy	<i>Myotis daubentonii</i>	ściśła			IV
78.	Ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>	częściowa			
79.	Ryjówka malutka	<i>Sorex minutus</i>	częściowa			
80.	Wiewiórka	<i>Sciurus vulgaris</i>	częściowa			
81.	Wilk	<i>Canis lupus</i>	ściśła			II, IV
82.	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	częściowa			II

„Czerwona lista kręgowców Polski” (aktualizacja w 2022 roku) **(CZ)**

EX – gatunek historyczny, wymarły całkowicie; EXP – gatunek wymarły w dzisiejszych granicach Polski; CR – krytycznie zagrożony; EN – zagrożony; VU – narażony; NT – gatunek bliski zagrożenia; LC – gatunek najmniejszej troski; CD – gatunek utrzymywany dzięki zabiegom ochronnym (np. ochrona ex situ) i gospodarczym (np. zarybianie); DD – Data Deficient/dane brakujące, niewystarczające

„Polska Czerwona Księga Zwierząt – Kręgowce” lub „Polska Czerwona Księga Zwierząt – Bezkręgowce” **(PL)**: ExP – gat. zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe; EX – gat. Zanikłe; CR – gat. skrajnie zagrożone; EX? – gat. prawdopodobnie zanikłe; EN – gat. bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone; CR – gat. skrajnie zagrożone; VU – gat. wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie; EN – gat. bardzo wysokiego ryzyka; NT – gat. niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia; VU – gat. wysokiego ryzyka; LC – gat. najniższej troski; LR – gat. niższego ryzyka.

Ochrona strefowa

Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie występują gatunki zwierząt objęte ochroną ścisłą i dodatkowo ochroną strefową. Na uwagę zasługuje fakt, że w trakcie ostatnich 10 lat liczba gatunków objętych tą dodatkową formą ochrony wzrosła dwukrotnie. Pojawiły się również wśród gatunków objętych ochroną strefową dwa nowe: kania czarna oraz puchacz. W ubiegłym dziesięcioleciu na terenie Nadleśnictwa zlokalizowane było 6 stref ochrony – dla gatunków: bielika (2 strefy), bociana czarnego (3 strefy) i kani rudej (1 strefa). Poniższe zestawienie przedstawia stan stref ochrony na 1.01.2025 r.

Tabela 23. Liczba strefy ochrony z podziałem na gatunki.

Gatunek	Razem dla gatunku
1	2
Bielik	8
Bocian czarny	4
Kania czarna	1
Kania ruda	2
Puchacz	1
Razem	16

4.11. POZOSTAŁE FORMY OCHRONY

4.11.1 Ekosystemy referencyjne

Powierzchnia ekosystemów referencyjnych na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie wynosi 726,32 ha, co stanowi 3,94% powierzchni lasów Nadleśnictwa. Ekosystemy referencyjne zostały wyznaczone zgodnie z Zarządzeniem nr 29/2024 Nadleśniczego Nadleśnictwa Ośno Lubuskie z dnia 22.08.2024 r. w sprawie ustanowienia ekosystemów referencyjnych na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie (Zn. spr.: SA.0210.1.29.2024). Wykaz ekosystemów referencyjnych w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie przedstawia Załącznik Nr 1 do Programu Ochrony Przyrody Nadleśnictwa.

Największa powierzchnia ekosystemów referencyjnych znajduje się w Leśnictwie Czarnów i stanowi 20,52% wszystkich wyznaczonych powierzchni referencyjnych.

Do ekosystemów referencyjnych zakwalifikowano głównie drzewostany – 661,73 ha (91,11 %). Pozostała powierzchnia 64,59 ha to pododdziały zakwalifikowane jako sukcesja. Powierzchnia ekosystemów referencyjnych uległa zwiększeniu w porównaniu z poprzednim Planem Urządzenia Lasu o 553,31 ha.

4.11.3 Remizy, grunty pozostawione do naturalnej sukcesji

Zadrzewienia i remizy

Zadrzewienia i remizy pełnią ważną funkcję biocenotyczną. Stanowią wyłączone z użytkowania areale enklaw bytowania zwierząt oraz rozwoju roślinności.

Remizę stanowi skupisko roślin (roślin owocowych i miododajnych) służące jako baza żerowa oraz ostoja ptactwa i zwierzyny leśnej. Pozostawiana dla wzmocnienia odporności biologicznej w ramach metod biologicznej ochrony lasu, szczególnie cenna na siedliskach borowych, w drzewostanach iglastych.

Remizy (opisane jako PNSW) wyznaczono na łącznej powierzchni 15,44 ha.

Zgodnie z definicją przedstawioną w UoP zadrzewienie to *pojedyncze drzewa, krzewy albo ich skupiska niebędące lasem w rozumieniu ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach lub*

plantacje, wraz z terenem, na którym występują, i pozostałymi składnikami szaty roślinnej tego terenu. Takie zadrzewienia zgodnie z IUL zaliczane są do gruntów zadrzewionych i zakrzewionych nieleśnych – mogą być nimi różne powierzchnie pokryte częściowo krzewami i drzewami – opisywane jako rodzaj powierzchni ZADRZEWIENIE – ich powierzchnia w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie to 29,71 ha.

Zadrzewienia występują również na innych rodzajach powierzchni (BAGNA, linie podziału, TORFOWISKA i inne) które wliczane są do innych grup powierzchni, na których występują częściowo krzewy oraz drzewa. Szczegółowy wykaz powierzchni z zadrzewieniami zawiera Program Ochrony Przyrody.

Łączna powierzchnia zadrzewień na innych rodzajach powierzchni wynosi 307,80 ha.

Grunty pozostawione do naturalnej sukcesji

Istotną grupę biocenotyczną stanowią sukcesje, czyli powierzchnie kwalifikowane jako pozostałe grunty leśne niezalesione i nieprzeznaczone do odnowienia, z uwagi na ich rolę w ekosystemie oraz uwarunkowania lokalne.

Sukcesje opisano na łącznej powierzchni 105,79 ha.

4.11.4 Siedliska przyrodnicze

Dla siedlisk przyrodniczych mających znaczenie dla Wspólnoty zgodnie z określoną procedurą ustalane są priorytetowe działania dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typu siedliska przyrodniczego. W specjalnych obszarach ochrony siedlisk w Planach Zadań Ochronnych wyznaczane są odpowiednie działania w celu uniknięcia pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków, w przypadku braku szczegółowych wskazań stosowane są środki łagodzące zgodnie z poradnikami oraz wieloletnią praktyką pielęgnacji.

Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie przeprowadzona została w 2023 roku weryfikacja terenowa wybranych siedlisk przyrodniczych poza granicami obszarów Natura 2000, podczas której skontrolowano 73 wydzielania leśne o łącznej powierzchni 218,16 ha, w tym siedliska przyrodnicze stanowiły 174,66 ha. W wyniku weryfikacji stwierdzono brak siedlisk przyrodniczych w 40 wydzielaniach leśnych i (spadek powierzchni o 110,76 ha).

Weryfikacji dokonano zgodnie z „Metodyką inwentaryzacji leśnych siedlisk przyrodniczych natura 2000 w LP” stanowiącą załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r. w sprawie ustalenia systemu okresowej powszechnej inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt, innych organizmów i siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie wskaźnikowe przy ocenie stanu lasów oraz prognozowaniu zmian w ekosystemach leśnych (znak: ZO – 732 – 2 – 18/2006). Podstawową zasadą, którą kierowano się przy dokonywaniu weryfikacji, było rozpoznanie siedliska przyrodniczego na podstawie roślinności rzeczywistej, nie potencjalnej, co jest zgodne z niniejszą metodyką.

Według wykonawcy weryfikacji, dr. inż. Sebastiana Rymszewicza, zmiany liczby wydzielen i powierzchni stanowiących leśne siedliska przyrodnicze są najprawdopodobniej wynikiem błędu identyfikacji, niewłaściwego podejścia do wybranych siedlisk przyrodniczych i

traktowanie ich jako potencjalne, a także zmian jakie zaszły w kształcie siedliska od czasu ich inwentaryzacji do dziś.

Siedliska przyrodnicze w granicach obszaru Natura 2000 przyjęto za projektem Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ujście Warty PLC080001.

Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie wyznaczono 9 typów nieleśnych siedlisk przyrodniczych na łącznej powierzchni 51,56 ha oraz 9 typów leśnych siedlisk przyrodniczych na powierzchni 722,84 ha w zarządzie administracyjnym Nadleśnictwa.

Tabela 24. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie.

Lp.	Kod i nazwa siedliska	Pow. [ha]	Stan siedliska /pow. [ha]		
			A	B	C
1	1	2	3	4	5
Siedliska nieleśne					
1	2330 - Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	0,22	0,20		0,02
2	3140 - Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	1,71			1,71
3	3150 - Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaea</i> , <i>Potamogeton</i>	14,73		9,81	4,92
4	*6120 - Ciepłolubne Śródlądowe murawy napiaskowe	2,36			2,36
5	*6210 - Murawy kserotermiczne (<i>Festuca-Brometalia</i>)	8,71		8,71	
6	6430 - Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	0,21		0,21	
7	6510 - Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże	12,21		12,07	0,14
8	7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetalia nigrae</i>)	8,65	2,53	5,55	0,57
9	7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	2,76			2,76
Razem siedliska nieleśne		51,56	2,73	36,35	12,48
Siedliska leśne					
10	9110 - Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	8,86			8,86
11	9130 - Żyzne buczyny (<i>Galio odorati Fagetum</i>)	2,08		1,55	0,53
12	9170 - Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	166,59		121,23	45,36
13	9190 - Kwaśne dąbrowy (<i>Quercetalia robori-petraeae</i>)	231,16	6,98	147,18	77,00
14	*91D0- Bory i lasy bagienne	13,50	2,43	6,06	5,01
15	*91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	236,96	12,04	147,68	77,24
16	91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	59,19		58,16	1,03
17	*91I0 - Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	1,44		1,44	
18	91T0 - Sosnowy bór chrobotkowy	3,06			3,06
Razem siedliska leśne		722,84	21,45	483,30	218,09
Ogółem		24,18	519,65	230,57	774,40

kody stanu siedliska przyjęto zgodnie z wzorcem: FV - A, U1 - B, U2 - C

* siedlisko o znaczeniu priorytetowym

2330 - Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi

Są to otwarte formacje wydm śródlądowych, z suchymi glebami krzemianowymi, zazwyczaj ubogie gatunkowo. W składzie dominują rośliny jednoroczne. Porośnięte są luźnymi murawami szczotlichowymi wykształconymi na piaszczystych glebach w początkowym stadium rozwoju. Występują w postaci niewielkich płatów na terenie leśnictw Słońsk i Czarnów.

3140 - Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*

Są to naturalne zbiorniki wód oligo- i mezotroficznymi, w których ramienice stanowią dominującą grupę roślin porastających dno zbiornika. Wody cechuje umiarkowana lub wysoka zawartość elektrolitów. Duża przezroczystość i szmaragdowozielony kolor wody w tych jeziorach jest spowodowanym wysoką zawartością jonów wapnia. W związku z tym, że światło dociera na duże głębokości, ramienice mogą zajmować duże powierzchnie dna zbiornika wodnego. Jezioro sklasyfikowane jako siedlisko przyrodnicze 3140, znajduje się w Leśnictwie Słońsk.

3150 - Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*

Tworzone przez jeziora i stałe niewielkie zbiorniki wodne oraz odcięte fragmenty koryt rzecznych z wolno pływającymi makrofytami, makrofytami zakorzenionymi w dnie oraz o liściach pływających. Obecne mogą być również skupienia drobnych roślin pływających po powierzchni wody. Występują na niedużych powierzchniach w leśnictwach Lemierzycy, Słońsk, i Świniary.

***6120 - Ciepłolubne Śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*)**

Zalicza się do nich piaszczyska śródlądowe o kontynentalnym charakterze, pokryte niskimi murawami, z licznymi trawami o kępowym wzroście. Podobne są do muraw kserotermicznych i ciepłolubne. Charakterystyczna jest dla nich zróżnicowana i barwna flora naczyniowa, często z udziałem gatunków rzadkich i zagrożonych w skali Polski. Występują w miejscach suchych, nasłonecznionych, na terenach niemal płaskich oraz na zboczach o wystawie południowej i wschodniej, przy wysokich temperaturach powietrza i gleby oraz niskiej wilgotności powietrza. Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie najliczniej występują w granicach użytku ekologicznego „Trawy” w Leśnictwie Czarnów.

***6210 - Murawy kserotermiczne (*Festuca-Brometea*)**

Zbiorowiska ciepłych muraw na podłożu zasobnym w wapń, nawiązujące do zbiorowisk stepowych. Za priorytetowe uznaje się jedynie płaty z istotnymi stanowiskami storczykowatych. Ich występowanie uwarunkowane jest warunkami glebowymi, klimatycznymi i orograficznymi. Charakterystyczna dla muraw kserotermicznych jest zróżnicowana barwna flora z zaznaczoną obecnością gatunków reliktowych i rzadkich. Występujące na tych siedliskach gatunki pochodzą głównie z Obszaru Śródziemnomorskiego, osiągając w Polsce północną granicę naturalnego zasięgu. Na terenie Nadleśnictwa murawy kserotermiczne występują tylko w leśnictwie Czarnów, w tym w granicach użytków ekologicznych „Długa Murawa”, „Murawka”, „Murawy w Górzycy” oraz „Polny”.

6430 - Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

W Nadleśnictwie Ośno Lubuskie są to naturalne, nitrofilne, okrajkowe zbiorowiska ziół i pnączy wzdłuż cieków wodnych. Tworzą je eutroficzne wysokie byliny oraz pnącza. Głównym czynnikiem warunkującym tworzenie się takiej roślinności jest duża wilgotność podłoża, dostęp do światła oraz kamienistość podłoża i rzeźba terenu. Na terenie Nadleśnictwa ziołorośla nadrzeczne można spotkać w rezerwatach przyrody „Lemierzycy” i „Dolina Postonii”, leśnictwach Lemierzycy i Słońsk.

6510 - Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże

Są to wysoko produktywne bogate florystycznie łąki świeże pochodzenia antropogenicznego, użytkowane kośnie. Występują na żyznych, świeżych glebach mineralnych bez śladów zabagnienia. Zbiorowiska te powstały w wyniku wycięcia lasów liściastych na potrzeby utworzenia łąk kośnych. Koszone są zazwyczaj dwa razy w roku. Zazwyczaj występują poza dolinami rzecznyymi. Nieraz spotyka się je w dolinach, ale wówczas porastają gleby odwadniane

lub znajdują się poza zasięgiem wylewów rzeki. W Nadleśnictwie Ośno Lubuskie zlokalizowane są przed wszystkim w rezerwacie przyrody „Dolina Postonii” oraz w użytkach ekologicznych „Wysokie trawy” i „Trawy”.

7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea nigrae*)

Siedlisko rozwijające się przy powierzchni oligo- do mezotroficznych wód, o pośrednim typie zasilania – z wody opadowej, podziemnej i powierzchniowej. Torfotwórcze zbiorowiska roślinne mogą tutaj występować w postaci pływających na powierzchni wody dywanów (pła), trzęsawisk, zbudowanych przez średnio wysokie i niskie turzycy, torfowce i mchy brunatne.

7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

Do nizinnych torfowisk zasadowych o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk zaliczane są mezo- i mezo-oligotroficzne, słabo kwaśne, neutralne i zasadowe młaki, torfowiska źródłiskowe i przepływowe typu niskiego, zasilane wodami podziemnymi. Porastają je torfotwórcze zbiorowiska mszysto-niskoturzycowe. W Nadleśnictwie Ośno Lubuskie siedlisko występuje jedynie w Leśnictwie Słońsk.

9110 - Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*)

W granicach Nadleśnictwa zbiorowisko to obejmuje lasy bukowe rosnące na ubogich, kwaśnych glebach. Jednocześnie jest to typ lasu istotny gospodarczo. W przypadku płatów siedliska wykazanych na gruntach Nadleśnictwa Ośno, dla wszystkich stan zachowania określono na poziomie C – siedliska zagrożonego zanikiem, utratą specyfiki lub znacznym pogorszeniem się jego stanu. Płaty siedliska przyrodniczego występują w leśnictwach Ośno oraz Łabędzia Góra.

9130 - Żyzne buczyny (*Galio odorati Fagenion*)

Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje w Nadleśnictwie lasy bukowe rosnące na żyznych siedliskach, zazwyczaj na glebach o neutralnym lub słabo kwaśnym odczynie, z próchnicą typu mull i przewagą gatunków typowych dla lasów liściastych siedlisk eutroficznych w runie. Występuje tylko w dwóch wydzieleniach w leśnictwach Ośno i Świniary.

9170 - Grąd środkowoeuropejski (*Galio-Carpinetum*)

Są to wielogatunkowe lasy liściaste. Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie występują głównie na glebach rdzawych właściwych i rdzawych brunatnych, na siedlisku lasu mieszanego świeżego i lasu świeżego. W składzie gatunkowym drzewostanów dominuje wyraźnie dąb szypułkowy, zaznaczony jest również udział grabu. Pod względem udziału powierzchniowego siedlisko 9170 stanowi 21,51 % wszystkich wydzieli z siedliskami przyrodniczymi. Najliczniej występuje w granicach leśnictw: Ośno (32,88 ha), Łabędzia Góra (24,22 ha), Świniary (26,85 ha) i Czarnów (32,91 ha).

9190 - Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robori-petraeae*)

Siedlisko przyrodnicze, które wśród pozostałych leśnych na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie zajmuje 29,85 % powierzchni. Występuje głównie na glebach rdzawych brunatnych i płowych brunatnych. Gatunkiem panującym w drzewostanie jest zazwyczaj dąb bezszypułkowy, sosna zwyczajna i dąb szypułkowy. Wśród typów siedliskowych lasu dominuje tutaj las mieszany świeży, las wilgotny, pojawia się również bór mieszany świeży. Najliczniej występuje w Leśnictwie Łabędzia Góra.

***91D0- Bory i lasy bagienne**

Siedlisko tworzą lasy szpilkowe i liściaste na wilgotnym i mokrym podłożu torfowym, gdzie lustro wody jest trwale wysoko położone, czasem nawet wyżej niż na otaczającym terenie. Woda jest zawsze uboga w związki odżywcze, powiązana z obecnością torfowisk wysokich, kwaśnych torfowisk przejściowych. W Nadleśnictwie Ośno Lubuskie siedlisko 91D0 występuje w sporym rozproszeniu w postaci małych płątów, najliczniej w leśnictwach Lemierzyce i Lipienica.

***91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe**

Siedlisko priorytetowe, które obejmuje lasy nadrzeczne, w przypadku Nadleśnictwa Ośno Lubuskie, głównie olszowe. Wykształcają się one na glebach zalewanych wodami rzecznyymi, o wysokim poziomie wód gruntowych. I tak, na terenie Nadleśnictwa, największy udział powierzchniowy mają płąty siedliska 91E0 na glebach torfowych torfowisk niskich oraz na glebach murszowatych właściwych. Jako gatunek panujący, zaznacza się również w udziale dęb szypułkowy. Wśród leśnych siedlisk przyrodniczych opisywana jednostka ma największy udział 30,60 % powierzchni. Najliczniej siedlisko 91E0 występuje wzdłuż rzeki Łęcza i na wschód od niej wzdłuż cieków wodnych. Najliczniej siedlisko występuje w leśnictwach Lemierzyce (63,19 ha) oraz Lipienica (43,82 ha).

91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

Typ ten obejmuje wilgotne lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, które powiązane są z terenami okazjonalnie zalewanymi przez wody rzeczne lub pozostającymi pod wpływem okresowych spływów powierzchniowych lub ruchomych wód gruntowych. Drzewostany na tym siedlisku w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie buduje przede wszystkim dęb szypułkowy jako gatunek panujący, zaznacza się również udział olszy czarnej. W większości przypadków siedlisko 91F0 wykształciło się tutaj na madowych rzecznych brunatnych (ponad 50%). Występuje ono w leśnictwach: Lemierzyce, Słońsk, Drogomin, Łabędzia Góra, Lipienica oraz na największej powierzchni w Leśnictwie Czarnów (83,68% płątów).

***91I0 - Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*)**

Są to lasy dębowe umiarkowanie lub silnie ciepłolubne świetliste. Charakteryzują się bogatą szatą florystyczną runa. Są to lasy o luźnym zwarcie drzewostanu, umiarkowanie rozwiniętej warstwie krzewów oraz bujnym runie, z dużym udziałem światłolubnych gatunków roślin. W Nadleśnictwie Ośno Lubuskie gatunkiem panującym w tym siedlisku jest zdecydowanie dęb szypułkowy. Występują w trzech płątach na terenie Leśnictwa Czarnów.

91T0 - Sosnowy bór chrobotkowy

Zaliczają się tutaj naturalne suche bory sosnowe ubogich i kwaśnych siedlisk, o runie bogatym w chrobotki. Zajmują najuboższe i najsuchsze siedliska. Słabe gleby i stres spowodowany suszą sprawiają, że drzewostany są tutaj niskiej bonitacji. Mogą być stadiami sukcesji roślinności na śródlądowych wydmach. W Nadleśnictwie Ośno Lubuskie siedlisko 91T0 występuje tylko w jednym płącie na terenie Leśnictwa Słońsk.

4.12. OKREŚLENIE OBSZARÓW POTENCJALNEJ KOLIZJI MIĘDZY CELAMI OCHRONY PRZYRODY A GOSPODARKĄ LEŚNĄ

Szczegółowa ocena terenów Nadleśnictwa Ośno Lubuskie przeprowadzona podczas prac inwentaryzacyjnych i analitycznych, pozwoliła dokładnie określić miejsca posiadające wysoką wartość przyrodniczą, która pod wpływem prowadzonej gospodarki może ulec zmianie. Przełożyło się to na kształt Planu, w tym projektowanie zabiegów gospodarczych. Wśród wielu zabiegów realizowanych w ramach gospodarki leśnej wymienia się te, które mogą kolidować z celami ochrony przyrody. Problem dotyczy głównie leśnych siedlisk przyrodniczych oraz

stanowisk gatunków podlegających ochronie. Oceny dokonano z pełną świadomością przyjętych metod przeprowadzonych inwentaryzacji i uproszczeń, które zostały w nich zastosowane.

Przedmiotowy Plan Urządzenia Lasu powstał przede wszystkim ze względu na potrzeby ekologiczne środowiska leśnego. Zapisy umieszczone w projekcie PUL mają zapewnić racjonalną gospodarkę leśną i formułowane są w sposób mający zapewnić zminimalizowanie kolizji pomiędzy ochroną przyrody a gospodarką w lasach.

Niemniej jednak, podczas prowadzenia prac nad projektem Planu, główny problem z punktu widzenia ochrony przyrody stanowiło wypracowanie kompromisu pomiędzy potrzebą zapewnienia możliwości użytkowania rębego, a koniecznością pełnienia przez lasy funkcji ekologicznych.

Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie potencjalna kolizja między koniecznością ochrony a eksploatacją lasu wynikającą z odpowiedniego wieku rębności występowała przede wszystkim w pododdziałach zlokalizowanych w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody, głównie obszarów Natura 2000.

W celu ochrony bioróżnorodności oraz konieczności pogodzenia funkcji produkcyjnych lasu z ekologicznymi, w najcenniejszych pod względem przyrodniczym pododdziałach, obejmujących:

- siedliska przyrodnicze,
- siedliska gatunków stanowiących przedmiot ochrony w obszarach Natura 2000,
- miejscach, w których zlokalizowane są stanowiska cennych gatunków roślin oraz zwierząt, w tym również gatunków z Załączników Dyrektyw: Siedliskowej i Ptasiej,

w miarę możliwości zrezygnowano z użytkowania rębego, natomiast w miejscach, gdzie było to niemożliwe – nakazano pozostawienie kęp starodrzewu na zrębach. Potencjalne kolizje wynikające z prowadzenia działań w pododdziałach, w których zinwentaryzowano cenne gatunki roślin i zwierząt zminimalizowane zostały poprzez zapisy Planu zaproponowane w POP. Zapisy projektu PUL wskazują również na konieczność pozostawienia nieużytkowanych fragmentów cennych przyrodniczo drzewostanów, czy też pozostawiania w drzewostanie martwego drewna, co stanowić może dobre rozwiązanie niwelujące potencjalną kolizję pomiędzy celami ochrony przyrody a planowaną gospodarką leśną.

Problem dla ochrony przyrody, w szczególności w odniesieniu do wydzieli pozostających w granicach obszarowych form przyrody, takich jak obszary Natura 2000, stanowić może również planowanie użytkowania naruszającego strukturę wiekową czy gatunkową danego drzewostanu. W przypadku wydzieli objętych projektowanym opracowaniem PUL problem ten jednak nie występuje, gdyż projektowane zalecenia nie naruszają struktury drzewostanów.

5. AKTUALNY STAN ŚRODOWISKA I ZAGROŻENIA NA OBSZARZE OBJĘTYM PLANEM URZĄDZENIA LASU

Zagrożenie środowiska przyrodniczego wynika ze stałego, równoczesnego oddziaływania wielu czynników powodujących w nim niekorzystne zjawiska i zmiany. Negatywnie oddziałujące czynniki określane jako stresowe, można sklasyfikować uwzględniając ich:

- *Pochodzenie*: abiotyczne, biotyczne, antropogeniczne;
- *Charakter oddziaływania*: fizjologiczne, mechaniczne, chemiczne;
- *Długość oddziaływania*: okresowe, ciągłe;

- *Rolę, jaką odgrywają w procesie degradacji: predysponujące, inicjujące, współuczestniczące.*

Oddziaływanie czynników stresowych na środowisko przyrodnicze ma charakter złożony. Jednoczesne działanie wielu czynników stresowych znacznie osłabia odporność biologiczną ekosystemów, powodując jednoczesny wzrost podatności danego ekosystemu na procesy destrukcyjne. W konsekwencji, długotrwałe złożone oddziaływanie czynników stresowych na ekosystemy przy ich ograniczonej odporności, w krańcowych przypadkach doprowadzić może do zamierania całych drzewostanów.

Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie, skutki oddziaływania czynników stresowych stanowią wypadkową stopnia ich nasilenia oraz odporności poszczególnych ekosystemów.

5.1. ZAGROŻENIA WYWOŁANE SZKODLIWYM ODDZIAŁYWANIEM PRZEMYSŁU

W granicach terytorialnych Nadleśnictwa Ośno Lubuskie nie występują duże zakłady uciążliwe dla środowiska. Brak jest obiektów przemysłowych takich jak zakłady chemiczne, rafinerie, huty czy kopalnie, stanowiące główne źródło emisji zanieczyszczeń. W pobliżu północnej granicy Nadleśnictwa, w Kostrzynie nad Odrą znajduje się kilka dużych zakładów przemysłu papierniczego i celulozowego. Wyniki prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska corocznego monitoringu stanu środowiska wskazują jednoznacznie, że obszar Nadleśnictwa Ośno Lubuskie znajduje się poza zasięgiem zagrożeń dla ekosystemów wynikających z emisji zanieczyszczeń do środowiska.

Zgodnie z danymi Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń (GIOŚ, 2023) w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Ośno Lubuskie brak jest zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, czy zakładów wpisanych do rejestru potencjalnych źródeł nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, nie występują również zakłady stanowiące zagrożenie dla środowiska ze względu na technologie i środki chemiczne stosowane w procesie produkcji.

W pracach nad Planem Urządzenia Lasu nie przeprowadzono rozpoznania wielkości szkód od gazów i pyłów, stanowiącego podstawę do ustalenia stref uszkodzeń przemysłowych.

Monitoring lasów prowadzony jest przez Instytut Badawczy Leśnictwa. W formie, w której funkcjonuje obecnie, wywodzi się z potrzeby śledzenia zmian stanu lasu w okresie narastania procesu jego zamierania, które wystąpiło w Polsce w latach 80-dziesiątych. Pierwsze stałe powierzchnie obserwacyjne pierwszego rzędu (SPO I) powstały w 1989 roku na potrzeby monitoringu biologicznego.

System monitoringu obejmuje poziomy obserwacji:

- poziom I rzędu powierzchni w sieci kwadratów 8 na 8 km i zawiera coroczną ocenę stanu koron drzew oraz jednorazową analizę warunków glebowych i stopnia zaspokojenia potrzeb pokarmowych drzew,
- poziom II rzędu obejmuje okresowe badania na wybranych powierzchniach uszczegóławiane do warunków glebowych, składu chemicznego liści lub igliwia, oceny runa czy przyrostu miąższości drzewostanów;

Na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie znajdują się 4 Stałe Powierzchnie Obserwacyjne I rzędu (SPO I) oraz 1 Stała Powierzchnia Obserwacyjna II rzędu. Nie występują Stałe Powierzchnie Obserwacyjne Monitoringu Intensywnego (SPO MI).

Raport Stanu zdrowotnego lasów Polski (publikacja IBL) za rok 2022 podaje, że lasy województwa lubuskiego w charakteryzowały się niskim poziomem defoliacji drzew. Udział

drzew zdrowych wyniósł ok. 8% (bez defoliacji), lekka defoliacja (klasa ostrzegawcza) wystąpiła u ok. 75% drzew, pozostałe drzewa ok. 17% zaliczono do klas z defoliacją średnią, silną oraz drzew martwych.

5.2 ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Wg raportu Rocznej Oceny Jakości Powietrza w województwie lubuskim za rok 2023 badania jakości powietrza prowadzone były metodą automatyczno-manualną na stacjach pomiarowych w: Gorzowie Wielkopolskim, Zielonej Górze, Międzyrzecu, Nowej Soli, Bytnicy, Sulęcinie, Wschowej i Żarach. Nadleśnictwo Ośno Lubuskie zlokalizowane jest w strefie pomiarowej PL0803 lubuskiej.

Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za 2023 rok przeprowadzonej w województwie lubuskim:

Cel - ochrona zdrowia:

- dwutlenek siarki SO_2 - nie zanotowano przekroczeń obowiązujących dla dwutlenku siarki poziomów dopuszczalnych, zarówno poziomu 1-godzinnego, jak i 24-godzinnego - klasa A;
- dwutlenek azotu NO_2 - nie zanotowano przekroczeń obowiązujących dla dwutlenku azotu poziomów dopuszczalnych, zarówno poziomu 1-godzinnego, jak i średniorocznego - klasa A;
- tlenek węgla CO - nie zanotowano przekroczeń obowiązujących dla tlenku węgla poziomów dopuszczalnych - klasa A;
- benzen (C_6H_6) - na żadnej stacji nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego – $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla rocznego okresu uśrednienia - klasa A;
- ozon O_3 - pod względem poziomu docelowego wszystkie strefy w województwie zostały ocenione jako klasa A - bez przekroczeń. Pod względem poziomu celu długoterminowego wszystkie strefy w województwie zostały ocenione jako klasa D2;
- pył PM_{10} - pomiar dla tego czynnika w roku 2023 był prowadzony na 10 stanowiskach pomiarowych. Na żadnym ze stanowisk pomiaru nie zostały przekroczone poziomy dopuszczalne określone ze względu na ochronę zdrowia;
- Pył $\text{PM}_{2,5}$ - wyniki uzyskane na wszystkich stanowiskach pomiarowych w strefach województwa lubuskiego w roku 2023 wskazują na brak przekroczeń wartości kryterialnej określonej pod kątem ochrony zdrowia. Wszystkie strefy zostały zaliczone do klasy A1;

Cel - ochrona roślin:

- dwutlenek siarki SO_2 - pomiary stężenia dwutlenku siarki wykonywano na stacji podmiejskiej Smolary Bytnickie. Uzyskane wyniki wskazują, że stężenia SO_2 nie przekroczyły wartości kryterialnych, określonych pod kątem ochrony roślin;
- tlenki azotu NO_x - nie został przekroczony poziom dopuszczalny określony dla stężeń średniorocznych pod kątem ochrony roślin;
- zawartość O_3 ozonu w powietrzu - ocena wyników pomiarów uzyskanych w roku 2023 na podmiejskim stanowisku pomiarowym w strefie lubuskiej w Smolarach Bytnickich wskazuje na brak przekroczeń poziomu docelowego określonego pod kątem ochrony roślin. Przekroczona natomiast została wartość określona dla drugiego kryterium oceny tj. poziomu celu długoterminowego.

5.3 ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Poziom wód gruntowych ma bardzo istotny wpływ na stan sanitarny lasu oraz na stan siedlisk przyrodniczych. Do skutków obniżenia poziomu wód gruntowych należą pogorszenie stanu sanitarnego i zdrowotnego drzewostanów Nadleśnictwa. Dochodzi również do degradacji siedlisk przyrodniczych poprzez zniekształcenie naturalnie zachodzących w nich procesów uzależnionych od zasilania wodami opadowymi i gruntowymi. Następstwem pogorszenia stanu zdrowotnego drzewostanów jest narażenie na szkody powodowane przez owady, grzyby, a także wiatr.

Wahania poziomu wód gruntowych zwykle związane są z długotrwałą suszą. Mogą pojawiać się również zmiany poziomu zwierciadła wód związane z celowymi odwodnieniami lub dużymi przedsięwzięciami budowlanymi (na terenie Nadleśnictwa nie występują).

Problem suszy zwykle dotyczy okresu wiosennego na odsłoniętych powierzchniach w drzewostanach młodszych klas wieku. Niedobór opadów atmosferycznych w okresie wiosenno-letnim łagodzi duża ilość jezior, lokalna sieć rzeczna, a także tereny bagienne, leśne siedliska wilgotne, bagienne, olsowe oraz powierzchnie retencyjne.

Od kilkunastu lat zauważalne jest zjawisko długotrwałej suszy. W wielu miejscach w Polsce niedobory wody są zjawiskiem trwałym. Suszą określa się nie tylko występowanie zjawisk ekstremalnych, ale wszystkie sytuacje, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego obszaru. Zjawisko to może w konsekwencji powodować przesuszenie gleby, zmniejszenie lub całkowite zniszczenie upraw roślinnych, a także zwiększone prawdopodobieństwo pożarów, zanik torfowisk i mokradeł.

Zasadniczo rozróżniamy 4 rodzaje suszy, które określane są w zależności od fazy rozwoju. Jest to susza atmosferyczna, rolnicza, hydrologiczna oraz hydrogeologiczna.

- susza atmosferyczna (meteorologiczna) - występuje, kiedy mamy do czynienia z deficytem opadów. Pojawia się wówczas, gdy opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak.
- susza rolnicza (glebowa) - gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej.
- susza hydrologiczna (niżówka hydrologiczna) - przejawia się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach. Dotyczy wód powierzchniowych. Występuje wtedy, kiedy przepływ w rzekach spada poniżej przepływu średniej wartości wieloletniej.
- susza hydrogeologiczna - susza definiowana jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju suszy jest zwykle poprzedzone powyższymi rodzajami suszy.

Uszkodzenia drzewostanów na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie spowodowane zakłóceniem stosunków wodnych zainwentaryzowano na niewielkiej powierzchni 52,66 ha. Łącznie uszkodzenia wynikające ze zmian poziomu wód stwierdzono w 36 pododdziałach.

Przeciwdziałanie negatywnym efektom suszy i obniżenia zwierciadła wód polega na właściwym gospodarowaniu wodami również poprzez urządzenia małej retencji. Niezwykle ważne jest, aby nie dopuszczać do zbyt szybkiego spływu wód. W zakresie zatrzymywania wody szczególne miejsce zajmuje działalność bobrów. Mimo powodowania szkód w drzewostanach (zalewanie, zgryzanie) kształtowanie środowiska stosunków wodnych przez bobry może być niezwykle cenne.

W PGL LP na terenie całego kraju, w ramach programu „**Lasy dla mokradeł - ochrona siedlisk hydrogenicznych na obszarach cennych przyrodniczo**” planowane i wdrażane są również cele wspierające przywrócenie funkcji lub utrzymanie stanu bagien, torfowisk i innych terenów podmokłych pozostających w zarządzie PGL LP na obszarach Natura 2000 i poza nimi. Program zakłada cztery główne etapy: 1 - **prace przygotowawcze** (m.in. ocena stanu i mapowanie, wyznaczanie stref buforowych, przygotowanie ekspertyz i wytycznych), 2 - **działania ochronne** (m.in. zwalczanie gatunków obcych, odpowiednie użytkowanie terenu, budowa, odbudowa i przebudowa urządzeń piętrzących), 3 - **monitoring hydrologiczny** (w połączeniu z monitoringiem przyrodniczym) a także 4 - **działania edukacyjne**. Dalsze prace i projekty będą zmierzały do zwiększania retencji oraz uwilgotnienia siedlisk i stabilizacji stosunków wodnych.

Zagrożeniem dla ekosystemów leśnych może być również pogorszenie jakości wód gruntowych (zanieczyszczenia komunalne, rolnicze). Efektem działania wód o złej jakości i zanieczyszczonych może być zjawisko osłabiania odporności drzewostanów, zwiększające ich podatność na ataki szkodników pierwotnych czy patogenów grzybowych. Może również przyczyniać się do zmian w składzie gatunkowym runa leśnego i podszytu poprzez wkraczanie gatunków inwazyjnych o dużej tolerancji na zmiany składu chemicznego gleby i wody gruntowej.

Źródłami zanieczyszczeń powodującymi obniżanie się klasy i jakości wód są:

- silna i zwiększająca się presja turystyczna;
- wnikające do gruntu oraz przeciekające do wód nieoczyszczone ścieki komunalne;
- zanieczyszczenia spływające wraz z opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych, rolnych oraz dróg;
- niewłaściwie stosowane środki ochrony roślin i nawozy.

W granicach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie zanieczyszczenie wód gruntowych występować może w obrębie starej zabudowy oraz zabudowy nieskanalizowanej. Istotnym źródłem zanieczyszczeń wód są także drogi o dużym natężeniu ruchu - wody występujące w pobliżu szlaków komunikacyjnych zawierają najczęściej zwiększone ilości związków ołowiu, tlenków azotu, węglowodorów. Szkodliwe substancje występujące w powietrzu atmosferycznym przedostają się także do środowiska gruntowo-wodnego wraz z opadami atmosferycznymi. Obecność w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa jednolitych dużych powierzchni pól uprawnych generuje ryzyko wystąpienia zanieczyszczeń z powodu stosowania środków ochrony roślin uprawnych oraz nawozów.

Zmniejszająca się ilość zasobów wodnych powoduje silniejsze oddziaływanie nawet mniejszych ilości zanieczyszczeń.

5.4 ZAGROŻENIA DLA EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH

5.4. 1. Bezpośrednie negatywne oddziaływanie człowieka na las

Bezpośrednia, negatywna działalność człowieka stanowi istotny problem i realne zagrożenie dla ekosystemów leśnych. Zagrożenia związane z bezpośrednią działalnością człowieka w lasach to przede wszystkim:

- wydeptywanie upraw leśnych i runa leśnego, masowy sposób zbierania grzybów oraz pozyskiwanie owoców runa leśnego za pomocą niedozwolonych narzędzi i sposobów, prowadzące m.in. do: ograniczenia różnorodności gatunkowej runa, problemów z naturalnym i sztucznym odnowieniem lasu oraz negatywnych zmian w strukturze ściółki leśnej i gleby;

- zbiór grzybów i owoców na terenach chronionych (użytki ekologiczne oraz strefy ochronne wokół miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków), prowadzący m.in. do niszczenia stanowisk gatunków rzadkich i chronionych;
- nieprzestrzeganie zakazu wjazdu pojazdów silnikowych na tereny leśne oraz nieprzestrzeganie zasad prawidłowego zachowania się w lesie;
- wywożenie śmieci do lasu;
- niszczenie infrastruktury turystycznej, edukacyjnej, obiektów służących ochronie lasu;
- przenoszenie z lasu do przydomowych ogrodów i oczek wodnych prawnie chronionych gatunków roślin;
- nieuprawnione korzystanie z otwartego ognia na terenach leśnych;
- kradzieże drewna, choinek, sadzonek leśnych, siatki grodzeniowej, nielegalne pozyskiwanie stroiszu;
- kłusownictwo leśne;
- wzniesienie pożarów (umyślne, względnie przypadkowe);
- wyprowadzanie psów bez smyczy;
- intensywne nawadnianie pól uprawnych w sąsiedztwie kompleksów leśnych.

Całość spraw związanych z profilaktyką i zwalczaniem szkodnictwa leśnego należy do kompetencji Posterunku Straży Leśnej Nadleśnictwa, która współdziała w tym zakresie ze Służbą Leśną, Policją, Strażnikami Łowieckimi z kół łowieckich, Państwową Strażą Rybacką oraz Strażą Leśną z sąsiednich Nadleśnictw. Prowadzone są także zajęcia edukacyjne w szkołach z dziećmi i młodzieżą, na których omawiana jest tematyka szkodnictwa leśnego i p-poż.

Pod względem pożarowym na kraje Unii Europejskiej nałożony został nakaz kategoryzowania lasów pod kątem zagrożenia pożarowego- na mocy rozporządzenia Rady (EWG) nr 2158/92 z dnia 23 lipca 1992 r. Obliczenie kategorii zagrożenia pożarowego odbywa się na podstawie załącznika do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 09 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów. Zgodnie z ww. aktem prawnym lasy Nadleśnictwa Ośno Lubuskie zostały zaliczone do **II kategorii zagrożenia pożarowego**.

Nadleśnictwo Ośno Lubuskie wzięło udział w "Kompleksowym projekcie adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasów" (okres realizacji 2016-2021 r.). Głównym celem projektu było zmniejszenie negatywnych skutków wywoływanych przez pożary w lasach oraz sprawne lokalizowanie źródła zagrożenia i minimalizowanie strat, a w dalszej perspektywie – zmniejszenie średniej powierzchni pożarów i rozszerzenie obserwacji obszarów leśnych, szczególnie w nadleśnictwach zakwalifikowanych do I kategorii zagrożenia pożarowego.

5.4. 2. Formy degeneracji ekosystemu leśnego

Ekosystem leśny ze względu na swoją złożoność podlegać może wielu procesom i zmianom powodującym odbieganie od stanu naturalnego. Zmiany takie zachodzące w obrębie ekosystemu leśnego prowadzące do odkształcenia nazywane są degeneracją. Do opisu jej form w ekosystemach leśnych służą wytyczne wymienione w Instrukcji Urządzania Lasu.

Formami degeneracji drzewostanów wyróżnianymi w lasach są:

- borowacenie inaczej pinetyzacja;
- neofityzacja - wynikająca ze sztucznej uprawy lub samoistnego wnikania gatunków obcych drzew i krzewów;
- monotypizacja - oznaczające ujednolicenie gatunkowe lub wiekowe drzewostanów;

BOROWACENIE:

Borowacenie objawia się zmianą składu gatunkowego runa leśnego, podszytu i podrostu, głównie w wyniku wprowadzenia na siedlisko gatunków iglastych lub eliminacji gatunków liściastych z drzewostanów mieszanych. Polega na wprowadzeniu do drzewostanów gatunków iglastych w miejsce liściastych na żyznych siedliskach zbiorowisk leśnych lub eliminacji drzew liściastych ze zbiorowisk borów mieszanych. Określa się je dla drzewostanów na siedlisku borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów.

W drzewostanach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie proces borowacenia występuje:

- w stopniu słabym – na 9762,34 ha (55,48%);
- w stopniu średnim – na 3565,36 ha (20,26%);
- w stopniu mocnym – na 132,83 ha (0,75%).

Na powierzchni 4136,44 ha (23,51%) procesu borowacenia nie stwierdzono.

W dążeniu do zapobiegania borowaceni ekosystemu leśnego, Nadleśnictwo wdraża różnorodne środki, obejmujące między innymi zapisy dotyczące zróżnicowanego składu gatunkowego dostosowanego do specyfiki mikrosiedliskowej. Ponadto, podejmowane są działania mające na celu utrzymanie różnorodności oraz bogactwa typów drzewostanów, systematyczne stosowanie podsadzeń oraz w przypadkach, gdzie to konieczne, procesy przebudowy.

NEOFITYZACJA:

Neofityzacja wynika z wprowadzania sztucznych upraw lub też samoistnego wnikania do drzewostanów gatunków drzew i krzewów geograficznie obcych (przyjęto co najmniej 10% udziału gatunku w drzewostanie). Uwzględnia się tutaj również powierzchnie z podszytami lub podrostami gatunków obcych rodzimej florze. Kwestia poruszana również w rozdziale dotyczącym gatunków obcych.

Neofityzacja w warstwie drzew

Według tabeli Va Instrukcji Urządzania Lasu w drzewostanach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie gatunki obce wykazano na powierzchni 256,61 ha. Wśród nich wyszczególniono między innymi: robinie akacjową *Robinia pseudoacacia* na powierzchni 235,51 ha, dąb czerwony *Quercus rubra* na powierzchni 12,43 ha, daglezję zieloną *Pseudotsuga menziesii* zajmującą w sumie na 4,96 ha oraz świerk kłujący *Picea pungens* – 1,43 ha oraz kasztanowca białego *Aesculus hippocastanum* – 0,55 ha. Ponadto wykazano obecność sosny czarnej *Pinus nigra* (miejscowo), sosny wejmutki *Pinus strobus*, żywotnika zachodniego *Thuja occidentalis* oraz cyprysika Lawsona *Chamaecyparis lawsoniana* na niedużych powierzchniach (poniżej 0,5 ha).

Neofityzacja w warstwie podszytu

Spośród gatunków obcych w warstwie podszytu najczęściej pojawia się czeremcha amerykańska i robinia akacjowa. W sumie stwierdzono występowanie 9 gatunków obcych w podszycie.

W warstwach podszytu i podrostu pojawiły się gatunki:

- Czeremcha późna (amerykańska) *Padus serotina* – w 2834 wydzieleniach;
- Robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia* – w 1658 wydzieleniach;
- Dąb czerwony *Quercus rubra* – w 63 wydzieleniach;
- Śnieguliczka biała *Symphoricarpos albus* – w 53 wydzieleniach;
- Ligustr pospolite *Ligustrum vulgare* – w 16 wydzieleniach;
- Dereń biały *Cornus alba* – w 11 wydzieleniach;

- Klon jesionolistny *Acer negundo* - w 6 wydzieleniach;
- Kasztan jadalny *Castanea sativa* - w 3 wydzieleniach;
- Sosna wejmutka *Pinus strobus* - w 3 wydzieleniach;
- Śliwa domowa *Prunus domestica* - w 2 wydzieleniach;
- Kasztanowiec biały *Aesculus hippocastanum* - w 1 wydzieleniu;
- Żywotnik zachodni *Thuja occidentalis* - w 1 wydzieleniu;
- Daglezja zielona *Pseudotsuga menziesii* - w 1 wydzieleniu;
- Sosna smołowa *Pinus rigida* - w 1 wydzieleniu;

Cypryśnik Lawsona, sosna czarna oraz świerk kłujący występują w tylko w warstwie drzewostanu. Natomiast czeremcha późna, kasztan jadalny, klon jesionolistny, sosna smołowa oraz śnieguliczka biała - tylko w warstwie krzewów podszytowych.

Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie pojawia się barszcz Sosnowskiego *Heracleum sosnowskyi*. W 2024 roku jego występowanie zostało stwierdzone w 3 pododdziałach.

Gatunki obce zweryfikowano pod kątem inwazyjności zgodnie z wykazem Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. 2022 poz. 2649).

Żaden z gatunków występujących w drzewostanie nie został wymieniony na listach ww. rozporządzenia. Natomiast w runie pojawia się barszcz Sosnowskiego - gatunek umieszczony w wyżej wymienionym Rozporządzeniu na liście gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii, rozprzestrzenionych na szeroką skalę.

Tabela 25. Charakterystyka gatunków obcych w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.

Lp	Gatunek	Status	Miejsca, w których gatunek może stwarzać zagrożenie	Powody wprowadzania do uprawy	Stwierdzenia spontanicznego rozprzestrzeniania się
1	2	3	4	5	6
1	Czeremcha późna <i>Padus serotina</i>	zadomowiony, inwazyjny	Lasy, obszary chronione	Gatunek o niewielkich wymaganiach siedliskowych, łatwy w uprawie, niekiedy sadzony jako drzewo ozdobne. Dawniej uprawiany w lasach, początkowo w celu produkcji wartościowego drewna, po niepowodzeniach w tym zakresie wprowadzany powszechnie jako roślina podszytowa o znaczeniu fitomelioracyjnym i biocenotycznym	Od kilkudziesięciu lat, na licznych stanowiskach w wielu regionach
2	Dąb czerwony <i>Quercus rubra</i>	zadomowiony, inwazyjny	Lasy, obszary chronione	Gatunek często stosowany w ogrodnictwie i zadrzewieniach miejskich (zdrowe, obfite ulistnienie, liście przebarwiające się jesienią na czerwono), szybko rosnące, o małych wymaganiach glebowych, wytrzymałe na zanieczyszczenia powietrza. Częsty gatunek w miastach i parkach, dawniej protegowany w uprawach leśnych	Od kilkudziesięciu lat, na dość licznych stanowiskach w wielu regionach
3	Robinia akacja <i>Robinia Pseudoacacia</i>	zadomowiony, inwazyjny	Lasy, siedliska antropogeniczne zaburzone, obszary chronione	Pospolite w uprawie, jedno z pierwszych drzew północnoamerykańskich sprowadzonych do Europy, o wielu zaletach uprawowych (szybki wzrost, małe wymagania siedliskowe, wytrzymałość na skażenia powietrza i gleby, łatwe rozmnażanie, szeroki system korzeniowy), ozdobnych (egzotyczny pokrój, zdrowe ulistnienie, ozdobne, kwiaty) i użytkowych (cenne drewno, duża wydajność nektarowa kwiatów, zapobieganie erozji itp.). Dawniej wprowadzane do lasów	Od kilkudziesięciu lat, na dość licznych stanowiskach w wielu regionach

Lp	Gatunek	Status	Miejsca, w których gatunek może stwarzać zagrożenie	Powody wprowadzania do uprawy	Stwierdzenia spontanicznego rozprzestrzeniania się
1	2	3	4	5	6
4	Barszcz Sosnowskiego	Zadomowiony, silnie inwazyjny	Zadrzewienia, zakrzaczenia na terenach porolnych, silnie przerzedzone drzewostany w sąsiedztwie gruntów rolnych, tereny nadrzeczne	W Europie pojawił się już pod koniec XIX wieku wprowadzany do upraw, jako roślina pastewna. Z czasem okazało się jednak, że nie nadaje się na jednolitą paszę dla bydła, jest trudny w uprawie i pozyskaniu ze względu na właściwości silnie drażniące. Porzucone uprawy szybko rozprzestrzeniały się na tereny sąsiednie ze względu na ogromną siłę ekspansji gatunku i jego dużą żywotność niezależnie od warunków siedliskowych i klimatycznych.	Pierwsze stwierdzenia w Polsce w 1958 roku. występuje na licznych stanowiskach w wielu regionach ze szczególnym uwzględnieniem terenów po dawnych państwowych gospodarstwach rolnych.

MONOTYPIZACJA:

Monotypizacja charakteryzuje się ujednoliceniem gatunkowym lub wiekowym drzewostanów oraz znacznym uproszczeniem struktury przestrzennej zbiorowisk. Określana dla zwartych kompleksów o powierzchni powyżej 200 ha, w przypadku, gdy drzewostany jednogatunkowe lub jednowiekowe występują na powierzchniach ok. 100 ha.

Jako wytyczne przyjęto rozróżnienie:

- monotypizację pełną – gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi ponad 80%;
- monotypizację częściową – gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej (20-letniej) klasy wieku wynosi 50-80% lub udział jednej klasy wieku drzewostanów różnych gatunków w jednej klasie wieku przekracza 80%.

Zarówno borowacenie, jak i monotypizacja mają swoje źródła w dawnym podejściu do gospodarki leśnej prowadzonej aż do lat 80-tych XX wieku. Następujące w ostatnich 30-40 latach zmiany w dziedzinie leśnictwa umożliwią w przyszłości zatrzymanie procesów degeneracji drzewostanów. Poprzez wprowadzanie odnowień i zalesień gatunkami odpowiednimi dla siedliska czy w coraz większym stopniu wykorzystanie odnowień naturalnych. Monotypizacja obszarów leśnych zdominowanych przez jednowiekowe drzewostany sosnowe sprawia, iż wykazują one większą predyspozycję do rozwoju czynników patogenicznych (szkodliwe owady, choroby grzybowe) oraz są wrażliwe na warunki atmosferyczne (np. wiatry wywiałające).

W drzewostanach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie sprawdzano monotypizację pełną i częściową. Przeprowadzaną analizą danych przestrzennych wykazała 3 obszary monotypizacji pełnej – w leśnictwach: Lemierzyce, Świniary oraz Czarnów.

Graniczne wartości powierzchni do zaliczenia jako obszar monotypizacji przyporządkowano 2 obszary, jeden w Leśnictwie Słońsk oraz jeden w Leśnictwie Radachów. Informacje w tym zakresie przedstawia poniższa tabela:

Tabela 26. Monotypizacja w drzewostanach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie

Lp.	Leśnictwo	Gatunek	Rodzaj	Klasa wieku	Powierzchnia [ha]
1	2	3	4	5	6
1	Lemierzycze	So	pełna	IV	108,16
2	Świniary	So	pełna	IV	107,70
3	Czarnów	So	pełna	III	127,19
Razem					343,05
4	Słońsk	So	pełna	IV	99,96
5	Radachów	So	pełna	V	99,31
Ogółem					542,32

5.4. 3. Zagrożenia spowodowane przez szkodliwe czynniki biotyczne

Zagrożeniami biotycznymi są czynniki będące efektem oddziaływania organizmów żywych (z wyłączeniem człowieka). W większości przypadków uszkodzenia biotyczne mają charakter wieloczynnikowy i trudno określić ich bezpośrednią przyczynę.

Do typowych zagrożeń biotycznych należą:

- **grzyby patogeniczne** - głównymi sprawcami uszkodzeń drzewostanów są huba sosny oraz korzeniowiec wieloletni. Obserwowane są również problemy zdrowotne występujące wśród dębów: zamieranie całych drzew, zamieranie pędów dębu;
- **owady** - Nadleśnictwo położone jest w strefie stałych ognisk gradacyjnych szkodników pierwotnych sosny i jest narażone ze strony foliofagów sosny.
- **zwierzęta** - głównie występują ze strony jeleniowatych, a najbardziej narażone są uprawy i młodniki szczególnie w okresie zimowym.

W trakcie prac inwentaryzacyjnych na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie stwierdzono uszkodzenia drzewostanów spowodowane przez grzyby, owady i zwierzęta na łącznej powierzchni 1827,04 ha.

Podczas opracowywania danych przyjęto następujące kryteria oceny:

- uszkodzenia nieistotne do 20% (I stopień);
- uszkodzenia istotne od 21 do 50% (II stopień);
- uszkodzenia trwałe powyżej 50% (III stopień).

Tabela 27. Inwentaryzacja uszkodzeń drzewostanów (wszystkich klas wieku) od czynników biotycznych w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.

Przyczyna uszkodzeń	II stopień	Razem
1	2	4
Grzyby patogeniczne	742,30	40,63
Owady	51,23	2,80
Zwierzęta	60,49	3,31
Inne (jemioła)	973,02	53,26
Razem	1827,04	100,00

Uszkodzenia od jemioły wykazano na powierzchni 973,02 ha - jest to 53,26% wszystkich uszkodzeń biotycznych. Uszkodzenia powodowane przez grzyby wystąpiły na łącznej powierzchni 742,30 ha, co stanowi 40,63% uszkodzeń biotycznych. Uszkodzenia powodowane przez zwierzęta stwierdzono na powierzchni 60,49 ha (3,31%) a te, gdzie czynnikiem sprawczym są owady na 51,23 ha (2,80%).

Stwierdzono wyłącznie uszkodzenia II stopnia, na 1827,04 ha.

5.6. ZAGROŻENIA ABIOTYCZNE

Zagrożenia abiotyczne związane są przede wszystkim z anomaliami pogodowymi np. ekstremalne temperatury, opady czy wiatry huraganowe, ale również okresowe obniżanie poziomu wód gruntowych m.in. w następstwie długotrwałych okresów suszy (zagadnienie

poruszone w rozdziale 5.4), a także późnymi wiosennymi i wczesnymi jesiennymi przymrozkami.

Spośród zagrożeń abiotycznych, zagrażających bezpośrednio utrzymaniu właściwego stanu ekosystemów leśnych należy wymienić:

- *Gwałtowne wiatry i krótkotrwałe wiatry o charakterze huraganu* - silne i bardzo silne wiatry występują najczęściej zimą i stanowią szczególne zagrożenie dla drzewostanów przerzedzonych, zaniedbanych pod względem pielęgnacyjnym. Huraganowe wiatry powyżej 100 km/h mogące uszkadzać drzewostany poprzez łamanie lub nawet powalanie całych drzew.
- *Przymrozki* - istotnym zagrożeniem dla upraw są późne przymrozki wiosenne (od końca kwietnia do połowy maja) oraz przymrozki wczesne występujące w końcu września i na początku października.
- *Okiść śniegową* - występuje podczas długotrwałych opadów mokrego śniegu. Szkody od okiści mają charakter uszkodzeń mechanicznych - łamanie gałęzi, wierzchołków, przyginanie, a nawet wywracanie drzew. Szczególnie podatne na szkody są przerzedzone młode drzewostany, rosnące na słabszych siedliskach.
- *Zmrozowiska* - są to najczęściej niewielkie, bezodpływowe zagłębienia terenu, w których gromadzi się zimne powietrze. Utrudniony przepływ powietrza sprzyja powstawaniu przymrozków, stanowiących szczególne zagrożenie dla młodego pokolenia drzewostanu. Długo utrzymująca się niska temperatura powietrza i gleby na zmrozowisku powodują zaburzenia bilansu wodnego roślin, opóźniają ich wzrost i rozwój. Na terenie nadleśnictwa potencjalne miejsca zalegania chłodnego powietrza, zagrożone występowaniem zmrozowisk występują w dolinach rzek jak również dnach dolin morenowych z małym nasłonecznieniem i o niskim przewiewie.

W wyniku prac urządzeniowych uszkodzenia od czynników abiotycznych zainwentaryzowano w 132 pododdziałach o łącznej powierzchni 343,95 ha.

Tabela 28. Inwentaryzacja uszkodzeń drzewostanów (wszystkie klasy wieku) od czynników abiotycznych w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.

Przyczyna uszkodzeń	Uszkodzenia [ha] II stopień	Uszkodzenia [ha] III stopień	Razem
1	2	3	4
Klimat	287,06	3,34	290,40
Zakłócenia stosunków wodnych	52,66	0,00	52,66
Pożary	0,89	0,00	0,89
Razem	337,62	3,34	343,95

I - uszkodzenia nieistotne do 20%; II - uszkodzenia istotne od 21 do 50%; III - uszkodzenia trwałe > 50%

Poprzednie 10-ciolecie działań Nadleśnictwa wiązało się z usuwaniem skutków klęski gradobicia z 23 maja 2014 r. Szkody oszacowano wtedy na powierzchni około 2500 ha. Zamierające drzewostany usuwano aż do 2016 roku, czego wynikiem było powstanie wielkopowierzchniowych zrębów.

Największe uszkodzenia w drzewostanach wywołały silne wiatry:

- 2017 r. w nocy z 5 na 6 października - orkan Ksawery. Łączna masa drewna pochodzącego z pozyskania złomów i wywrotów wyniosła 79 459 m³;
- 2022 r. w dniach 16 - 21 lutego silne wiatry huraganowe uszkodziły drzewa, głównie sosnowe w wymiarze 18 000 m³.

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

W środowisku przyrodniczym istnieje cały szereg powiązań między poszczególnymi jego elementami, a zachwianie równowagi prowadzi nieuchronnie do bardzo poważnych konsekwencji, zarówno dla ekosystemów jak i dla człowieka. Zagrożenie środowiska przyrodniczego wynika ze stałego, równoczesnego oddziaływania wielu czynników powodujących w nim niekorzystne zjawiska i zmiany.

Tabela 29. Macierz przewidywanego oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Ośno Lubuskie (Tab. A wg IUL)

Lp.	Elementy środowiska	Okres oddziaływania	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na elementy środowiska					Łączna ocena planowanych czynności i zadań gospodarczych
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie d-stanów	Rębnie częściowe, stopniowe i przebudowa	Rębnie zupełne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Różnorodność biologiczna	krótkoterminowe	0	0	+	-	-	0/(+)
		średnioterminowe	0	+	0	(+)	(+)	
		długoterminowe	0	+	0	+	0	
2.	Ludzie	krótkoterminowe	0	0	0	(-)	(-)	+
		średnioterminowe	0	+	0	0	0	
		długoterminowe	0	+	0	(+)	(+)	
3.	Zwierzęta	krótkoterminowe	0	0	-	-	-	0
		średnioterminowe	0	+	0	(+)	0	
		długoterminowe	0	(+)	0	(+)	0	
4.	Rośliny	krótkoterminowe	0	0	(-)	-	-	0
		średnioterminowe	0	0	0	0	0	
		długoterminowe	0	(+)	(+)	(+)	(+)	
5.	Woda	krótkoterminowe	0	+	0	0	(-)	+
		średnioterminowe	0	0	0	0	0	
		długoterminowe	0	+	0	0	0	
6.	Powietrze	krótkoterminowe	0	0	0	0/ (-)	0/ (-)	+
		średnioterminowe	0	+	0	0	0	
		długoterminowe	0	(+)	0	(+)	0	
7.	Powierzchnia ziemi	krótkoterminowe	0	-	0	(-)	-	0
		średnioterminowe	0	+	0	0	0	
		długoterminowe	0	+	+	0	0	
8.	Krajobraz	krótkoterminowe	0	0	0	(+)	(-)	+
		średnioterminowe	0	0	0	0	0	
		długoterminowe	0	+	0	+	(+)	
9.	Klimat	krótkoterminowe	0	0	0	0	(-)	+
		średnioterminowe	0	+	0	0	0	
		długoterminowe	0	+	0	(+)	0	
10.	Zasoby naturalne	krótkoterminowe	0	0	0	0	(-)	+
		średnioterminowe	0	+	0	0	0	
		długoterminowe	0	+	+	(+)	(+)	
11.	Zabytki i dobra materialne	krótkoterminowe	0	0	0	0	0	0
		średnioterminowe	0	0	0	0	0	
		długoterminowe	0	0	0	0	0	

Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na elementy środowiska oraz dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) - wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) - brak znaczącego wpływu, - (minus) - wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe (ok. 5-10 lat), 2. oddziaływanie średnioterminowe (ok. 10-50 lat), 3. oddziaływanie długoterminowe (>50 lat);

6.1. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ

Różnorodność biologiczna jest szczególną wartością całej żywej przyrody. Można ją określić jako różnorodność form życia wraz z całą ich zmiennością na poziomie zarówno mikroskopowym, jak i makroskopowym. Według definicji przyjętej oficjalnie przez Konwencję o różnorodności biologicznej różnorodność gatunkowa oznacza zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów

występujących na Ziemi m.in. w ekosystemach lądowych, morskich czy słodkowodnych, jak też w zespołach ekologicznych, których organizmy te są częścią. I chociaż wymieranie gatunków jest procesem naturalnym, do którego dochodzi na skutek nieustannych zmian zachodzących w środowisku, obecnie przekształcenia wywoływane przez człowieka postępują wielkoskalowo i szybko, że wymieranie gatunków przybiera niepokojące tempo.

Mając na uwadze definicję bioróżnorodności, oddziaływanie powinno rozpatrywać się na kilku poziomach: genetycznym, gatunkowym, ekosystemowym oraz krajobrazowym. Zróżnicowanie na poziomie krajobrazowym zwiększa dostępność różnorodnych optymów zajmowanych przez zróżnicowane organizmy. Utrzymanie dobrego stanu siedlisk determinuje stabilność i zróżnicowanie gatunkowe występujących populacji.

W celu właściwej ochrony różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa należy przede wszystkim sumiennie przestrzegać zawartych w projektowanym planie zaleceń. Wpłynie to korzystnie na zachowanie obecnego stanu siedlisk, minimalizując stopień ich przekształcania oraz wymierania stanowiących o bioróżnorodności gatunków. Należy mieć na uwadze, że prawidłowo prowadzona gospodarka leśna może wspomagać regulację negatywnych oddziaływań zewnętrznych (innych niż gospodarka leśna) – np. zmiany klimatu, zanieczyszczenia, gatunki inwazyjne wypierające rodzime. Zabiegi gospodarcze naśladujące procesy zachodzące w ekosystemach leśnych w krótszym czasie i z inną intensywnością mogą dać narzędzia niezbędne do utrzymania bioróżnorodności w obliczu nieuniknionych zmian.

Dla zachowania różnorodności na poziomie genetycznym:

- należy pozyskiwać nasiona z populacji i osobników o wysokich walorach genetycznych (GDN, bloki upraw pochodnych) z jednoczesnym dbaniem o zachowanie szerokiej puli genowej;
- pozostawiać w postaci całych drzewostanów, kęp lub pojedynczych osobników wybrane lokalne populacje drzew i krzewów,
- wspomagać zachowanie ciągłości szlaków migracyjnych (korytarze ekologiczne i wymiana genów),

Dla zachowania różnorodności na poziomie gatunkowym:

- dążyć do stosowania zalecanych składów odnowieniowych upraw oraz optymalnych typów drzewostanów,
- wprowadzać składów gatunkowych zgodnych z siedliskowym typem lasu, gdzie przewidziane jest również miejsce na gatunki domieszkowe ważne z punktu widzenia bioróżnorodności;
- zwracać uwagę na skład gatunkowy warstw drzew, podszytów oraz runa;
- chronić populacje rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, grzybów i zwierząt;

Dla zachowania różnorodności na poziomie ekosystemowym:

- jak najszerszej wykorzystywać zmienność w ramach mikrosiedlisk, wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki,
- preferować obecność martwego, rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych,
- stopniowo poprawiać stosunki wodne.
- zachowywać wybrane cenne starodrzewy, a także pojedyncze drzewa czy biotopy śródleśne, co przekłada się również na zróżnicowanie biologiczne świata zwierzęcego;
- zachowywać drzewa dziuplaste;
- dbać o odpowiedni udział drewna martwego;

Dla zachowania różnorodności na poziomie krajobrazowym:

- zachowywać ekosystemy nieleśne w lasach, w uzasadnionych przypadkach nie dopuszczając do naturalnej sukcesji zbiorowisk leśnych na tych terenach,
- nie zalesiać śródleśnych łąk, bagien i nieużytków,
- w miarę możliwości preferować odnowienia naturalne;

W ochronę różnorodności wpisują się również stosowane zapisy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki leśnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 672) (*dalej Rozporządzenie „dobrych praktyk”*) określające szereg zasad i wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej stosowane podczas przygotowywania i realizacji działań w zakresie gospodarki leśnej.

Przykładowo:

- uwzględnienie potrzeby zachowania zróżnicowania faz rozwojowych drzewostanów w lesie,
- pozostawianie drzew dziuplastych, z gniazdami ptaków (o średnicy powyżej 25 cm),
- zachowanie naturalnych cieków, enklaw śródleśnych, pozostawianie biogrup źródlisk i torfowisk oraz inne.

wskazania i zalecenia odnoszące się do cięć pielęgnacyjnych, jak również zabiegów mających na celu stworzenie optymalnych warunków wzrostu młodemu pokoleniu drzew. Analizując zabiegi pielęgnacyjne można zauważyć szereg pozytywnych z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności zaleceń: przede wszystkim zaleca się pozostawianie na powierzchniach kęp starodrzewu oraz proponuje pozostawianie drzew o nietypowych cechach jako rezerwuar genów. Prace pielęgnacyjne umożliwiają usuwanie gatunków obcych czy inwazyjnych.

Przyjęte założenia prowadzenia gospodarki leśnej na zasadach trwale zrównoważonej gospodarki leśnej zawarte w Projekcie Planie Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Ośno Lubuskie zakładają ochronę i wzmocnienie bioróżnorodności ekosystemów leśnych poprzez planowanie wzrostu udziału rodzimych gatunków, zróżnicowanie struktury gatunkowej w obrębie drzewostanu, ochronę cennych starodrzewów, a także pojedynczych drzew oraz biotopów.

Oddziaływanie projektu PUL na **różnorodność biologiczną określono jako neutralne ze wskazaniem na potencjalnie pozytywne.**

6.2. ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI

Trwale zrównoważona gospodarka leśna oraz udostępnianie lasu umożliwia społeczeństwu rekreację, wypoczynek oraz edukację przyrodniczą, zapewniając jednocześnie możliwość pozyskania surowca drzewnego oraz innych surowców w procesie ubocznego użytkowania lasu. Dodatkowo przy analizie oddziaływanie nie można aktualnie pominąć aspektu funkcji społecznej lasów.

Działanie polegające na wyznaczeniu w ramach pPUL obszarów lasu o zwiększonej funkcji społecznej wraz z podstawową możliwością współtworzenia przez społeczność obszarów objętych funkcją – oddziaływać będzie pozytywnie. Lokalizacja uwzględnia potrzeby społeczne, walory turystyczne i rekreacyjne. W obszarach tych gospodarka leśna jest ukierunkowana na „zachowanie krajobrazu leśnego i jego estetyki, spowolnienie następujących zmian, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości i zdolności do pełnienia wskazanych funkcji społecznych w przyszłości”. Na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie wyznaczono 164,21 ha lasów o zwiększonej funkcji społecznej.

Realizacja zapisów PUL zarówno w krótko- jak i długookresowym wymiarze przyniesie pozytywne skutki zarówno w wymiarze ekonomicznym, jak i społecznym, zatem oddziaływanie **na ludzi będzie również neutralne ze wskazaniem na pozytywne.**

6.3. ODDZIAŁYWANIE NA ZWIERZĘTA

Zgodnie z zapisami projektowanego PUL, ochrona fauny związanej z ekosystemami leśnymi na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Ośno Lubuskie powinna opierać się o zasady i przepisy zamieszczone zarówno w dyrektywach UE, jak i krajowych regulacjach prawnych.

W celu minimalizacji potencjalnie negatywnego wpływu realizacji zapisów projektu PUL na chronione gatunki zwierząt, oprócz stosowania się do zapisów wynikających m.in. z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawy Prawo łowieckie oraz rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 18 grudnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, w przedmiotowym projektowanym PUL (Program Ochrony Przyrody), w prowadzeniu na omawianym obszarze gospodarki leśnej uwzględnia się poniższe zasady:

- zgłaszać do właściwych organów tj. RDOŚ występowanie gatunków ptaków wymagających ochrony strefowej;
- dostosować okres pozyskania drewna do terminów najmniejszego zagrożenia lęgów ptaków objętych ochroną strefową;
- pozostawiać drzewa dziuplaste;
- zachowywać martwe drewno;
- uwzględniać gatunki biocenotyczne w planowanych składach gatunkowych;
- preferować naturalne metody ochrony lasu,
- uwzględniać zapisy zawarte w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki leśnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 672).

W oparciu o ww., zapisane w projekcie PUL zasady, stwierdzono, że planowana na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie gospodarka leśna nie stwarza zagrożenia dla miejsc bytowania i żerowania, a tym samym populacji występujących tu zwierząt, w szczególności gatunków chronionych. Należy wspomnieć, że na terenie Nadleśnictwa wyznaczono fragmenty ekosystemów (starodrzewia, ekosystemy wodno-błotne), na których nie prowadzi się działań z zakresu gospodarki leśnej, dzięki czemu tereny te pełnią funkcję ostoji zwierząt, w tym również gatunków chronionych.

Proponowane w projekcie PUL zasady ochrony dostatecznie minimalizować będą ryzyko wystąpienia zagrożeń, stąd oddziaływanie projektu PUL na zwierzęta, w szczególności wyróżnione gatunki chronione oraz potencjalne, migrujące gatunki chronione, oceniono jako neutralne, pod warunkiem jednak stosowania się do zaleceń mających na celu ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków planowanych zabiegów.

Zasięg działań przewidzianych w PUL i ich realizacja nie mają charakteru rozległego i dalekosiężnego. Wszelkie zabiegi zapisane w projekcie PUL dotyczą jedynie wydzieli objętych opracowaniem, nie wpływają na działania prowadzone na terenach sąsiadujących lub pozostających w nieznacznej odległości, a tym samym na znajdujące się na tych terenach zwierzęta, w szczególności potencjalnie występujące zwierzęta chronione. Projektowane działania i zabiegi nie będą zatem generowały potencjalnie negatywnych skutków ich realizacji w odniesieniu do zwierząt, w tym także gatunków chronionych. Charakter zabiegów nie wpłynie również w istotny sposób na zmianę krajobrazu w najbliższym otoczeniu gniazd. W projekcie PUL zawarto zalecenie pozostawienia martwego drewna, wydzielającego się naturalnie, w ilości co najmniej 5% miąższości drzewostanu, ze względu na ochronę miejsc lęgowych ptaków, a także zapewnienie miejsc bytowania popielicowatych, nietoperzy oraz płazów i gadów.

Dodatkowe zapisy i zalecenia w zakresie stref ochrony dla gatunków ptaków (wymagających ustalenia stref ochrony wg Rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunków zwierząt – Dz. U. z 2022 r., poz. 2380) w postaci: wstrzymania prac leśnych, zgłoszenia zmiany stanowiska lub nowej lokalizacji, rozplanowanie prac leśnych w celu uniknięcia „presji” z różnych stron gniazda, powinny zadziałać pozytywnie na gatunki ptaków.

Zgodnie z dobrymi praktykami zawartymi w Zasadach Hodowli Lasu, przy wykonaniu rębni na powierzchni powyżej 1 ha zaleca się projektowanie kęp ekologicznych w formie biogrup do naturalnego rozpadu, stanowiących min. 5% powierzchni manipulacyjnej. Ponadto nie stosuje się wykonywania rębni zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie źródlisk, jezior, rzek. W tych miejscach pozostawiane są strefy ochronne, tzw. "ekotonów" bez cięć zupełnych. Ochrona ptaków, zwłaszcza tych grup, które stale związane są z gruntami leśnymi podobnie jak w przypadku ssaków będzie polegać na kontroli powierzchni roboczej. **Przed rozpoczęciem prac pod kątem obecności ptaków należy zwracać szczególną uwagę na drzewa dziuplaste i drzewa z gniazdami.**

Należy pamiętać, iż planowane działania gospodarcze podlegają ograniczeniu poprzez szereg wytycznych i zasad sprzyjających pozostawianiu siedlisk stanowiących ich potencjalne miejsca bytowania. Technologia prac w leśnictwie powoduje, że są one wykonywane w różnych okresach.

W obrębie opisywanego obszaru odnotowane może być występowanie gatunków zwierząt łownych związanych z terenami leśnymi oraz półotwartymi: dziki, jelenie, sarny, lisy czy zające, ale również drapieżniki takie jak wilk - korzystające z siedlisk leśnych, unikające kontaktu z człowiekiem. Z punktu widzenia ochrony gatunków drapieżnych ważne jest przed rozpoczęciem prac potwierdzenie, że powierzchnia nie jest wykorzystywana stale lub czasowo jako miejsca zimowania lub rozrodu. W przypadku zasiedlenia habitatu należy prace odłożyć w czasie.

Dla nietoperzy lasy są głównie miejscem żerowania, niezasiedlone dziuple mogą stanowić miejsca dziennego spoczynku w okresie wiosenno-letnim – pozostawianie drzew dziuplastych w trakcie realizacji zaplanowanych zabiegów zminimalizuje potencjalne negatywne oddziaływanie na tą grupę zwierząt.

Kolejną grupą ssaków objętych ochroną, a które związane są z gruntami leśnymi są wydra i bóbr. Gatunki te związane są ze środowiskiem wodnym, wpływ zabiegów przy utrzymaniu zasady ochrony naturalnego charakteru siedlisk bytowania należy uznać za neutralny. Stosowanie zapisów ujętych w Programie Ochrony Przyrody projektu PUL zapewni odpowiedni stan żerowisk oraz miejsc lęgowych dla grup zwierząt będących celem ochrony w ramach tego obszaru, np. poprzez realizowanie zapisu niewykonywania rębni zupełnych w okolicach źródlisk, jezior, rzek.

W przypadku dobrej praktyki leśnej (Rozporządzenie „dobrych praktyk”) stosowanej w dokumentacji urzędniowej nie stosuje się wykonywania rębni zupełnych oraz gniazdowych w bezpośrednim sąsiedztwie źródlisk, jezior i rzek, pozostawiane są kępy starodrzewów, co pozwoli na zachowanie obszarów bytowania gatunków związanych z terenami kompleksów leśnych. Ponadto każdorazowo przed rozpoczęciem prac należy przeprowadzić lustrację terenu pod kątem obecności chronionych gatunków zwierząt.

Z punktu widzenia wpływu zabiegów zaprojektowanych w projekcie PUL istotne są zapisy ochrony mikrosiedlisk. Konieczność działań takich jak m.in.: pozostawianie w drzewostanach martwego drewna, kęp starodrzewów, drzew dziuplastych czy pozostawiania stref

nieużytkowanych cięciami zupełnymi wokół zbiorników wodnych, rzek i jezior zgodne są z zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

STREFY OCHRONY NA TERENIE NADLEŚNICTWA OŚNO LUBUSKIE

W Nadleśnictwie Ośno Lubuskie wyznaczono 16 stref ochrony ostoi miejsc rozrodu i przebywania rzadkich gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową dla takich gatunków jak:

- bielik (*Haliaeetus albicilia*) - 8 stref
- bocian czarny (*Ciconia nigra*) - 4 strefy
- kania ruda (*Milvus milvus*) - 2 strefy
- kania czarna (*Milvus migrans*) - 1 strefa
- puchacz (*Bubo bubo*) - 1 strefa

Tabela 30. Zestawienie powierzchni pododdziałów, w których wyznaczono strefy ochrony całorocznej i okresowej w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.

Rodzaj strefy		Gatunek	Sumaryczna powierzchnia objęta strefą [ha]
1		2	3
Strefa ochrony całorocznej	obszar w promieniu do 200 m od gniazda	Bielik	55,67
	obszar w promieniu do 200 m od gniazda	Bocian czarny	22,01
	obszar w promieniu do 100 m od gniazda	Kania czarna	3,48
	obszar w promieniu do 100 m od gniazda	Kania ruda	2,74
	obszar w promieniu do 200 m od gniazda lub miejsca regularnego przebywania	Puchacz	8,64
	Razem strefy ochrony całorocznej		92,54
Strefa ochrony okresowej	Obszar w promieniu 500 m od gniazda (od 1.01 do 31.08)	Bielik	246,22
	Obszar w promieniu 500 m od gniazda (od 15.03 do 31.08)	Bocian czarny	140,51
	Obszar w promieniu 500 m od gniazda (1.03 do 31.08)	Kania czarna	10,27
	Obszar w promieniu 500 m od gniazda (1.03 do 31.08)	Kania ruda	40,54
	obszar w promieniu do 500 m od (od 1.01 do 31.07) gniazda lub miejsca regularnego przebywania	Puchacz	18,46
	Razem strefy ochrony okresowej		456,00
Razem		548,54	

Dla stref ochrony całorocznej nie są planowane zabiegi z zakresu gospodarki leśnej (BRAK WSKAZAŃ lub brak zabiegów - BZ). Dla stref ochrony okresowej z zachowaniem okresu wykonywania zabiegów określonych w art. 60 ust. 6 UOP, po okresie lęgowym (wyszczególnionym dla każdego gatunku wg rozporządzenia) lub za otrzymaną zgodą Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zaplanowano:

Tabela 31. Zabiegi gospodarcze w strefach ochrony okresowej - brak działań oraz zabiegi przedrębne

Gatunek	BZ	AGROT	BRAK WSK	CP	CW	PIEL	TP	TW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Bielik	1,34	10,86	26,49	10,97	2,84	3,8	116,36	30,91
Bocian czarny		3,72	5,16	2,18			99,72	8,74
Kania czarna			0,63			1,29	8,35	
Kania ruda		4,56	2,67	3,74	1,85	2,99	22,41	
Puchacz		2,93	2,63				9,06	
Razem zabiegi	1,34	22,07	37,58	16,89	4,69	8,08	255,9	39,65

Tabela 32. Zabiegi gospodarcze w strefach ochrony okresowej - zabiegi rębne

Gatunek	IB	IIA	IIAU	IIIA	IIIAU	IVD
1	2	3	4	5	6	7
Bielik	21,18	9,77	2,87	5,35	3,48	
Bocian czarny	3,68			7,28		10,03
Kania czarna						
Kania ruda	2,32					
Puchacz		3,84				
Razem zabiegi	27,18	13,61	2,87	12,63	3,48	10,03

Wśród zabiegów gospodarczych zaplanowanych w zasięgu stref ochrony okresowej zdecydowanie dominują zabiegi z zakresu pielęgnacji drzewostanów, tj. trzebieże późne (56,08%) i trzebieże wczesne (8,69%) (zabiegi o umiarkowanym stopniu intensywności i ingerencji w ekosystem leśny). Wśród cięć rębnych największy udział ma rębnia IB – stanowiąc jednak jedynie 5,95% zabiegów w strefach okresowych. Termin wszystkich zabiegów narzucony jest przez ścisłe ramy czasowe ochrony okresowej poszczególnych gatunków, dla których wyznaczono strefy ochrony.

W sytuacji zmiany miejsca gniazdowania lub zasiedlenia nowego miejsca przez gatunki wymagające ustalenia stref ochrony na podstawie § 1 pkt 1 lit. d, § 5 i § 10 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380) – nowe stanowisko należy zgłosić do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz wstrzymać wszelkie prace leśne.

Przedstawione w poniższych zestawieniach przewidywane oddziaływania w zależności od dostępnych danych przybliżają wpływ zabiegów planowanych w przypadkach znanych potwierdzonych lokalizacji wg. POP. W przypadku braku konkretnej lokalizacji analizowany jest potencjalny wpływ prowadzenia gospodarki leśnej na terenie Nadleśnictwa na siedliska i biotopy poszczególnych gatunków w zależności od optymalnych warunków i zajmowanej niszy.

Tabela 33. Wpływ zaplanowanych wskazań gospodarczych na zinwentaryzowane na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie chronione gatunki zwierząt.

Lp.	Gatunek	Status ochrony	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu	Zabiegi planowane w obszarach występowania*	Przewidywane oddziaływanie		
					Krótko-	Średnio-	Długo-
1	2	3	4	5	6	7	8
BEZKRĘGOWCE							
1	biegacz skórzasty <i>Carabus coriaceus</i>	OC		BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
2	jelonek rogacz <i>Lucanus cervus</i>	OŚ	pozostawianie martwego drewna oraz drzew obumierających na widnych stanowiskach (doświetlenie), usuwanie gatunków szybko rosnących, zwiększanie udziału dębów w sąsiadujących d-stanach	BRAK WSK, IIAU	(-)	+	+
3	kozioróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i>	OŚ		BRAK WSK	0	0	0
4	mrówka rudnica <i>Formica rufa</i>	OC		BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	(-)	0	0
5	pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	OŚ		BRAK WSK	0	0	0
6	trzmieł kamiennik <i>Bombus lapidarius</i>	OC		BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
7	trzmieł ziemny <i>Bombus terrestris</i>	OC		BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0

Lp.	Gatunek	Status ochrony	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu	Zabiegi planowane w obszarach występowania*	Przewidywane oddziaływanie		
					Krótko-	Średnio-	Długo-
1	2	3	4	5	6	7	8
8	wynurt <i>Ceruchus chrysomelinus</i>	OC		BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
PŁĄZY							
9	kumak nizinny <i>Bombina bomobina</i>	OŚ		BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
10	ropucha szara <i>Bufo bufo</i>	OC		BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
11	rzekotka drzewna <i>Hyla arborea</i>	OŚ		BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
12	traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	OŚ		BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
13	żaba trawna <i>Rana temporaria</i>	OC		BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
14	**kompleks żab zielonych <i>Rana esculenta complex</i>	OC		BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
GADY							
15	jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i>	OC	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
16	jaszczurka żyworodna <i>Zootoca vivipara</i>	OC	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
17	padalec zwyczajny <i>Angius fragilis</i>	OC	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
18	zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i>	OC	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
PTAKI							
19	bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	OŚ	wykonanie zabiegów poza okresem lęgowym lub za zgodą RDOŚ, prowadzenie zabiegów z jednego kierunku w celu umożliwienia ucieczki	w strefie ochr. okresowej: AGROT, CW, CP, TW, TP, IB, IIA, IIAU, IIIA, IIIAU, IVD	(-)	0	0
20	błotniak stawowy <i>Cirrus aeruginosus</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
21	bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
22	bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	OŚ	wykonanie zabiegów poza okresem lęgowym, prowadzenie zabiegów z jednego kierunku w celu umożliwienia ucieczki	w strefie ochr. okresowej: AGROT, CP, TW, TP, IB, IIIA, IVD	(-)	0	0

Lp.	Gatunek	Status ochrony	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu	Zabiegi planowane w obszarach występowania*	Przewidywane oddziaływanie		
					Krótko-	Średnio-	Długo-
1	2	3	4	5	6	7	8
23	bogatka zwyczajna <i>Parus major</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem drzew dziuplastych	-	(-)	0	0
24	brzęczka <i>Locustella luscinioides</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony obszarów na pograniczu wód, łąk i lasów	-	0	0	0
25	cierniówka <i>Sylvia communis</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wilgotnych lasów łęgowych i olsów	-	0	0	0
26	śpiewak (drozd) <i>Turdus philomelos</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
27	dudek <i>Upupa epops</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem drzew dziuplastych	-	0	0	0
28	dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem starych drzew dziuplastych	-	(-)	0	0
29	dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem starych drzew dziuplastych (martwych i żywych)	-	(-)	0	0
30	dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem starych drzew dziuplastych (liściastych)	-	(-)	0	0
31	dzięciołek <i>Dryobates minor</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem drzew dziuplastych z rozgałęzieniami	-	(-)	0	0
32	gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
33	gołąb grzywacz <i>Columba palumbus</i>	OC	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	(-)	0	0
34	grubodziób <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
35	jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem utrzymania mozaikowości siedlisk (uprawy i starsze drzewostany, polany śródpolne i śródleśne)	-	(+)	(+)	0
36	jastrząb <i>Accipiter gentilis</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0

Lp.	Gatunek	Status ochrony	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu	Zabiegi planowane w obszarach występowania*	Przewidywane oddziaływanie		
					Krótko-	Średnio-	Długo-
1	2	3	4	5	6	7	8
37	kania czarna <i>Milvus migrans</i>	OŚ	wykonanie zabiegów poza okresem lęgowym lub za zgodą RDOŚ,, prowadzenie zabiegów z jednego kierunku w celu umożliwienia ucieczki	PIEL, TP,	(-)	(+)	0
38	kania ruda <i>Milvus milvus</i>	OŚ	wykonanie zabiegów poza okresem lęgowym lub za zgodą RDOŚ,, prowadzenie zabiegów z jednego kierunku w celu umożliwienia ucieczki	AGROT, PIEL, CW, CP, TW, TP, IB	(-)	(+)	+
39	kapturka <i>Sylvia atricapilla</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem pielęgnacji podszytu w lasach liściastych	-	0	0	0
40	kos <i>Turdus merula</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
41	kowalik <i>Sitta europaea</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem drzew dziuplastych	-	0	0	0
42	krętogłów <i>Jynx torquilla</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem utrzymania granicy polno-leśnej	-	0	0	0
43	kruk <i>Corvus corax</i>	OC	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	(-)	0	0
44	kukułka <i>Cuculus canorus</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
45	łożówka <i>Acrocephalus palustris</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem utrzymania enklaw nieleśnych	-	0	0	0
46	mysikrólik <i>Regulus regulus</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania udziału świerka i jodły w d- stanach	-	(-)/0	0	+
47	myszołów <i>Buteo buteo</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem enklaw zadrzewień wśród terenów otwartych	-	(-)/0	0	+
48	piecuszek <i>Phylloscopus trochilus</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	(-)/0	0	+
49	piegża <i>Sylvia curruca</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
50	pierwiosnek <i>Phylloscopus collybita</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	(-)/0	0	0
51	pokrzewka ogrodowa <i>Sylvia borin</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
52	potrzeszcz <i>Emberiza calandra</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem enklaw zadrzewień wśród terenów otwartych	-	0	0	0

Lp.	Gatunek	Status ochrony	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu	Zabiegi planowane w obszarach występowania*	Przewidywane oddziaływanie		
					Krótko-	Średnio-	Długo-
1	2	3	4	5	6	7	8
53	puchacz <i>Bubo bubo</i>	OŚ	wykonanie zabiegów poza okresem lęgowym, prowadzenie zabiegów z jednego kierunku w celu umożliwienia ucieczki, pielęgnacja i monitoring starych lasów w pobliżu łąk, bagien i innych terenów otwartych	AGROT, TP, IIA	(-)	+	+
54	rudzik <i>Erithacus rubecula</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	(-)	0	0
55	sikora uboga <i>Poecile palustris</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem ze szczególnym uwzględnieniem drzew dziuplastych	-	0	0	0
56	siniak <i>Columba oenas</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem ze szczególnym uwzględnieniem drzew dziuplastych oraz odpowiedniego udziału starych drzewostanów	-	0	0	0
57	skowronek <i>Alauda arvensis</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
58	słownik szary <i>Luscinia luscinia</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem utrzymania granicy polno-leśnej	-	0	(+)	0
59	uszatka (sowa) <i>Asio otus</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
60	sójka <i>Garrulus glandarius</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, zachowanie odpowiedniego udziału starych drzewostanów	-	(-)	(+)	0
61	sroka <i>Pica pica</i>	OC	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
62	strumieniówka <i>Locustella fluviatilis</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
63	trzciniak <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
64	trzcinniczek <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
65	turkawka <i>Streptopelia turtur</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, ze szczególnym uwzględnieniem utrzymania mozaikowości siedlisk (uprawy i starsze drzewostany, polany śródpolne i śródleśne)	-	0	0	0
66	wąsatka <i>Panurus biarmicus</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0
67	wilga <i>Oriolus oriolus</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem, zachowanie odpowiedniego udziału starych drzewostanów	-	(-)	0	(+)/0
68	zięba <i>Fringilla coelebs</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-	(-)	0	(+)/0
69	zimirdek <i>Alcedo atthis</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej - zgodnie z Rozporządzeniem	-			

Lp.	Gatunek	Status ochrony	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu	Zabiegi planowane w obszarach występowania*	Przewidywane oddziaływanie		
					Krótko-	Średnio-	Długo-
1	2	3	4	5	6	7	8
70	żuraw <i>Grus grus</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej – zgodnie z Rozporządzeniem	-	(-)	0	(+)/0
SSAKI							
71	borowiec wielki <i>Nyctalus notula</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej – zgodnie z Rozporządzeniem ze szczególnym uwzględnieniem drzew dziuplastych, w miarę możliwości i potrzeb montaż skrzynek dla nietoperzy, prowadzenie monitoringu w zakresie poszukiwań miejsc bytowania gatunku	BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
72	bóbr <i>Castor fiber</i>	OŚ	-	-	0	0	0
73	gacek brunatny <i>Plecotus auritus</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej – zgodnie z Rozporządzeniem ze szczególnym uwzględnieniem drzew dziuplastych, w miarę możliwości i potrzeb montaż skrzynek dla nietoperzy, prowadzenie monitoringu w zakresie poszukiwań miejsc bytowania gatunku	BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
74	jeż zachodni <i>Erinaceus europaeus</i>	OŚ	-	-	(-)/0	0	(+)
75	karlik malutki <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej – zgodnie z Rozporządzeniem ze szczególnym uwzględnieniem drzew dziuplastych, w miarę możliwości i potrzeb montaż skrzynek dla nietoperzy, prowadzenie monitoringu w zakresie poszukiwań miejsc bytowania gatunku	BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
76	kret <i>Talpa europaea</i>	OC	-	-	0	0	0
77	nocek duży <i>Myotis myotis</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej – zgodnie z Rozporządzeniem ze szczególnym uwzględnieniem drzew dziuplastych, w miarę możliwości i potrzeb montaż skrzynek dla nietoperzy, prowadzenie monitoringu w zakresie poszukiwań miejsc bytowania gatunku	-	(-)	0	0
78	nocek rudy <i>Myotis daubentonii</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej – zgodnie z Rozporządzeniem ze szczególnym uwzględnieniem drzew dziuplastych, w miarę możliwości i potrzeb montaż skrzynek dla nietoperzy, prowadzenie monitoringu w zakresie poszukiwań miejsc bytowania gatunku	BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	0	0	0
79	ryjówka aksamitna <i>Sorex araneus</i>	OC	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej – zgodnie z Rozporządzeniem	BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	(-)/0	0	(+)
80	ryjówka malutka <i>Sorex minutus</i>	OC	- stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej – zgodnie z Rozporządzeniem	BRAK WSK lub brak zabiegu (BZ)	(-)/0	0	(+)
81	wiewiórka <i>Sciurus vulgaris</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej – zgodnie z Rozporządzeniem	-	(-)/0	0	(+)
82	wilk <i>Canis lupus</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej – zgodnie z Rozporządzeniem	-	(-)/0	0	(+)
83	wydra <i>Lutra lutra</i>	OŚ	stosowanie zasad dobrej praktyki leśnej – zgodnie z Rozporządzeniem	-	0	0	0

*zabiegi planowane uzupełnione w przypadkach znanych potwierdzonych lokalizacji wg. POP

**** ze względu na duże podobieństwo morfologiczne pomiędzy trzema formami żab zielonych oraz trudności w ich oznaczaniu gatunki żab ujęto we wspólnej grupie żab zielonych (*Rana esculenta complex* – obecnie *Pelophylax esculentus complex*) Grupę tę tworzą dwa gatunki – żaba jeziorkowa (*Rana lessonae* – obecnie *Pelophylax lessonae*) i żaba śmieszka (*Rana ridibunda* – obecnie *Pelophylax ridibundus*) – oraz ich mieszańce – żaba wodna (*Rana esculenta* – obecnie *Pelophylax esculentus*).**

Dokumentacja projektu PUL zawiera zapisy minimalizujące wpływ na gatunki występujące w lasach czy strefach buforowych. Znaczna część zabiegów polegająca na pielęgnacji drzewostanów oraz zachowaniu ich ciągłości, będzie miała pozytywny długoterminowy wpływ na gatunki zwierząt. Również przemiany pokoleniowe po zrębach (odnowienia, młodniki) będą miały pozytywny wpływ na gatunki ptaków, które jako swoje siedliska wybierają właśnie zręby oraz młodniki.

Zaplanowane na terenie Nadleśnictwa rębnie mogą mieć oddziaływanie krótkotrwale negatywne, jednak zdecydowana większość gatunków ptaków oraz nietoperzy znajduje bazę żerową na granicy obszaru leśnego ze zrębem, gniazdem, młodnikiem – stąd działania polegające na tymczasowym usunięciu drzewostanu mogą wpłynąć pozytywnie na spektrum ekotonowe gatunków chronionych.

Pielęgnacja i przerzedzanie drzewostanów w postaci czyszczeń i trzebieży, jak i często w rębniach złożonych wpływa pozytywnie na wiele ciepłolubnych gatunków roślin i zwierząt (np. owady – jelonek rogacz czy gady i płazy). Umożliwia i ułatwia również rozwój naturalnego odnowienia.

Mimo iż rębnie zupełne w sposób najbardziej znaczący modyfikują strukturę drzewostanów należy pamiętać, że usunięcie dojrzałego drzewostanu w jednym miejscu doprowadza jedynie do sytuacji, że zamieszkujące go gatunki mogą przemieścić się do innej partii drzewostanu w pożądanym etapie rozwojowym. Natomiast w obszarze upraw, młodników pojawić się mogą gatunki preferujące otwarte przestrzenie lub silnie zagęszczone (w etapie młodnika, drągowiny). Na każdym etapie rozwoju lasy gospodarcze stanowią biotop atrakcyjny dla konkretnej grupy gatunków. Rębnie złożone (6,53% zabiegów) mają mniejszą rzeczywistą powierzchnię manipulacyjną zabiegu - część z nich jest kontynuacją zabiegów z poprzedniej rewizji lub stanowi wstępny, pierwszy etap działań – co w efekcie zmniejsza realną powierzchnię zabiegu.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, iż 10,97% zapisanych zabiegów stanowią wyłączenia z gospodarki leśnej - BRAK WSKAZAŃ oraz dodatkowo 4,28% powierzchni pozostawiono bez zabiegów. Powierzchnie te stanowią będą bazę alternatywnych siedlisk bytowania.

W związku z powyższym wpływ realizacji zapisów projektu PUL na chronione **gatunki zwierząt oceniono jako neutralne** ze wskazaniem na potencjalnie pozytywne.

6.4. ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINY

W celu minimalizacji potencjalnie negatywnego, krótkotrwałego oddziaływania cięć odnowieniowych i pielęgnacyjnych na chronione gatunki roślin, oprócz stosowania się do zapisów wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. 2014 r., poz. 1409) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. 2014 r., poz. 1408), w przedmiotowym projekcie PUL (Program Ochrony Przyrody) zapisano, aby w

ochronie poszczególnych stanowisk roślin na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie, planując gospodarkę leśną należy uwzględnić poniższe zasady:

- zabezpieczać ostoje i stanowiska gatunków przed zagrożeniami zewnętrznymi;
- wykonywać zabiegi ochronne utrzymujące właściwy stan siedliska gatunków, w szczególności: utrzymywać lub odtwarzać właściwe dla gatunku stosunki wodne i świetlne;
- prowadzić monitoring stanowisk, ostoi i populacji gatunków;
- prowadzić edukację w zakresie rozpoznawania gatunków chronionych i sposobów ich ochrony;
- promować technologię prac związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej umożliwiającą zachowanie ostoi i stanowisk gatunków chronionych;
- nie zmieniać charakteru miejsca występowania stanowisk cennych roślin;
- pozostawiać fragmenty drzewostanów ze stanowiskami cennych roślin;
- o ile to możliwe, zachować warunki wodne w ekosystemach podmokłych;
- zabezpieczać stanowiska przed przypadkowym zniszczeniem,
- stosować działania zgodnie z Rozporządzeniem „dobrych praktyk” (Dz. U. z 2023 r., poz. 672).

W oparciu o ww. zapisane w projekcie PUL zasady stwierdzono, że planowana na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie gospodarka leśna nie stwarza zagrożenia dla pojedynczych osobników, jak i całych płatów roślin, w szczególności gatunków chronionych. Ponadto zasięg działań przewidzianych w projekcie PUL i ich realizacja nie mają rozległego charakteru, odnoszą się jedynie do konkretnych wydzielen. Wszelkie zabiegi zapisane w projekcie PUL nie wpływają na działania prowadzone na terenach sąsiadujących lub pozostających w nieznaczej odległości, a tym samym na znajdujące się na tych terenach rośliny, w szczególności potencjalne rośliny chronione. Projektowane działania i zabiegi nie będą zatem generowały potencjalnie negatywnych skutków ich realizacji w odniesieniu do roślin, w tym także gatunków chronionych, zlokalizowanych w sąsiedztwie gruntów leśnych objętych opracowaniem.

Tabela 34. Wpływ zaplanowanych wskazań gospodarczych na zinwentaryzowane na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie chronione oraz rzadkie gatunki roślin i grzybów.

Lp.	Gatunek	Status ochrony	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu planowanych zabiegów	Zabiegi planowane w obszarach występowania*	Przewidywane oddziaływanie		
					Krótko-	Średnio-	Długo-
1	2	3	4	5	6	7	8
Grzyby i porosty							
1	Chrobotki – sp. <i>Cladonia sp.</i>	OC	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych	CW, CP, TW, TP, IB, IIA, IIIA, IVD, lub BRAK WSK	0	0	0
Rośliny naczyniowe							
2	Bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i>	OC		BRAK WSK	0	0	0
3	Bielistka siwa <i>Leucobryum glaucum</i>	OC	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych	AGROT, CW, CP, TW, TP, IB, IIA, IIIA, IVD, lub BRAK WSK	(-)/0	0	0
4	buławnik czerwony <i>Cephalanthera rubra</i>	OŚ	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych	BRAK WSK, TP	0	0	0

Lp.	Gatunek	Status ochrony	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu planowanych zabiegów	Zabiegi planowane w obszarach występowania*	Przewidywane oddziaływanie		
					Krótko-	Średnio-	Długo-
1	2	3	4	5	6	7	8
5	Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	OC	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych	CP, TP	(-)/0	0	(+)
6	dzwonek boloński <i>Campanula bononiensis</i>	OŚ		BRAK WSK	0	0	0
7	dzwonek syberyjski <i>Campanula sibirica</i>	OŚ		BRAK WSK	0	0	0
8	Goździk piaskowy <i>Dianthus arenarius</i>	OC	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych	TP	(-)/0	0	0
9	grzybień białe <i>Nymphaea alba</i>	OC		brak zabiegu	0	0	0
10	kocanki piaskowe <i>Helichrysum arenarium</i>	OC	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych	BRAK WSK, TW, TP	0	0	0
11	kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i>	OŚ	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych	TP, TW	(-)/0	0	0
12	lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i>	OŚ	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych	BRAK WSK, CP	(-)/0	0	(+)
13	modrzewnica zwyczajna <i>Andromeda polifolia</i>	OC		brak zabiegu	(-)/0	0	(+)
14	ostnica Jana <i>Stipa joannis</i>	OŚ		BRAK WSK	0	0	0
15	ostnica włosowata <i>Stipa capillata</i>	OŚ		BRAK WSK, CW	(-)/0	0	(+)
16	podkolan biały <i>Platanthera bifolia</i>	OC		BRAK WSK	(-)/0	0	(+)
17	rokitnik zwyczajny <i>Hippophae rhamnoides</i>	OC	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych	TP	(-)/0	0	(+)
18	rosiczka okrągłolistna <i>Hippophae rhamnoides</i>	OŚ		BRAK WSK lub brak zabiegu	(-)/0	0	(+)
19	śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i>	OC	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych	PIEL, CP, TP lub BRAK WSK i brak zabiegu	0	0	0
20	torfowiec - rodzaj <i>Sphagnum sp</i>	OC	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych	BRAK WSK lub brak zabiegu	(-)/0	0	(+)
21	wiciokrzew pomorski <i>Lonicera periclymenum</i>	OC	Bezpośrednia ochrona stanowisk podczas prac leśnych	TP	0	0	0
22	widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	OC	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych	CP, IB, TP lub BRAK WSK	0	0	0
23	widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	OC	Wyznaczenie płatu nieobjętego użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych	TW, TP	0	0	0

Lp.	Gatunek	Status ochrony	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu planowanych zabiegów	Zabiegi planowane w obszarach występowania*	Przewidywane oddziaływanie		
					Krótko-	Średnio-	Długo-
1	2	3	4	5	6	7	8
24	zaraza przytuliowa (pospolita) <i>Orobanchaceae</i> <i>caryophyllacea</i>	OC		BRAK WSK	(-)/0	0	(+)

W tabeli ujęto gatunki występujące na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie, w związku z tym, iż prace taksacyjne prowadzone są w ograniczonym terminie (okres kilku miesięcy w ciągu roku), należy wziąć pod uwagę problematykę zarejestrowania stanowisk wszystkich roślin i gatunków chronionych, stąd w opracowaniu Program Ochrony Przyrody dla projektu PUL wymieniono gatunki roślin i zwierząt potwierdzone również na podstawie danych z innych źródeł niż wyłącznie przeprowadzone prace taksacyjne.

Projekt dokumentacji urzędzeniowej na lata 2025 – 2034 dla Nadleśnictwa Ośno Lubuskie zawiera zapisy łagodzące oddziaływanie na gatunki chronione również występujące potencjalnie. W celu minimalizacji potencjalnie negatywnego, krótkotrwałego oddziaływania cięć odnowieniowych i pielęgnacyjnych na chronione gatunki roślin, oprócz stosowania się do zapisów wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin [Dz.U. 2014 r., poz. 1409] oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów [Dz.U. 2014 r., poz. 1408], w przedmiotowym projekcie PUL (Program Ochrony Przyrody) zapisano, aby w ochronie poszczególnych stanowisk roślin na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie, planując gospodarkę leśną uwzględniać wspomniane wyżej zasady.

Proponowane w projekcie PUL zasady ochrony dostatecznie minimalizować będą ryzyko potencjalnego niszczenia cennych stanowisk roślin, stąd oddziaływanie zapisów projektu PUL na rośliny, w szczególności wyróżnione gatunki chronione, oceniono jako neutralne.

Przy zachowaniu zasad dobrych praktyk leśnych wpływ realizacji zapisów projektu PUL **na chronione gatunki roślin oceniono jako neutralny** (przy zachowaniu wskazań zawartych w projekcie PUL).

6.5. ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ

Drzewostany w sąsiedztwie wód spełniają ważną rolę retencyjną, dlatego też należy bardzo wnikliwie rozpatrywać ewentualność wystąpienia ubocznych skutków działalności prowadzącej do zmiany stosunków wodnych m.in. wykonywania głębokich wykopów oraz stosowania chemicznych środków ochrony lasu. Przede wszystkim należy zdać sobie sprawę, iż warunkami skutecznej ochrony wód i ekosystemów zdeterminowanych przez wodę na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie jest realizacja ochrony zasobów wodnych – obecność wody w krajobrazie jest niezbędnym warunkiem funkcjonowania ekosystemów wodno-błotnych, cieków i zbiorników wodnych. Osuszenie oznacza ich nieuchronną degradację.

Wśród metod proponowanych w projektowanym PUL, odnotowano m.in. następujące działania:

- zachowanie istniejących, antropogenicznych struktur zatrzymujących wodę, tj. zastawek, podpiętrzeń, młynówek, zbiorników małej retencji;
- zachowanie odpowiedniej strefy buforowej w sąsiedztwie zbiorników czy terenów podmokłych;
- modyfikacja działań dla siedlisk wilgotnych;

- w miarę możliwości, realizacja działań zabezpieczających właściwe stosunki wodne mokradeł i ogólnie pojętych obszarów wodno-błotnych;
- zachowanie udziału lasów w krajobrazie;
- ochronę czystości wód np. poprzez stosowanie odpowiedniej ilości i jakości nawozów, czy unikanie chemicznych środków ochrony – przedsięwzięcia te wchodzić bardziej w zakres ochrony środowiska niż ochrony przyrody, muszą one być podejmowane w całej zlewni i wymagają współpracy wszystkich zainteresowanych jednostek administracji państwowej i samorządowej.

Realizacja zapisów projektowanego PUL oddziałuje pozytywnie na wodę i ekosystemy wodne. Zabezpiecza je nie tylko przed niekorzystną degradacją stosunków wodnych, lecz również poprzez pielęgnację lasów wodochronnych, zapewnia swoistą ciągłość w ochronie ekosystemów wodno-błotnych, cieków i zbiorników wodnych. Należy zwrócić uwagę, iż nie powinno dochodzić do trwałego odprowadzenia wody z lasu. Na siedliskach wilgotnych zaproponowano odpowiednie sposoby prowadzenia gospodarki leśnej. Np. przy odnowieniach i zalesieniach, w zależności od potrzeb zaleca się stosowanie różnego rodzaju rabat, rabatowałków, wałków, półrabat, wywyższonych bruzd i kopców. Zgodnie z Rozporządzeniem „dobrych praktyk” (Dz. U. z 2023 r., poz. 672) pozostawiany jest bufor bez rębni zupełnych czy rębni gniazdowych jako pas o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych.

Tereny w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Ośno Lubuskie charakteryzują się dużą ilością zasobów wodnych pochodzenia naturalnego (nieduże jeziora, w tym głównie przepływowe, rzeki i strumienie z dużą ilością rozgałęzień) oraz z wykorzystaniem zabiegów hydrotechnicznych takich jak regulacja koryt rzek, budowa kanałów odwadniających i nawadniających, służących przede wszystkim gospodarce rolnej i przeciwdziałaniu powodziom. Ponadto Nadleśnictwo na swoich gruntach posiada cztery zbiorniki retencyjne.

Wdrażane przez Nadleśnictwo programy, monitoring obszarów źródłiskowych, zachowanie stref buforowych, stosowanie zasady przeczności w kontekście pielęgnacji i ochrony lasów pozwala ocenić wpływ realizacji zapisów projektu PUL **na wody jako pozytywny**.

6.6. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE

Działania zapisane w projektowanym Planie będą wpływać pozytywnie na powietrze. Realizowanie gospodarki leśnej, poprzez sadzenie konkretnych gatunków drzew oraz sukcesywne zwiększanie się masy drzewnej, będzie powodowało wzrost pochłaniania atmosferycznego dwutlenku węgla CO₂ i jego sekwestracji, czyli trwałego wiązania m.in. w biomase i glebie. W końcowej ocenie skutki realizacji zadań wynikających z projektu PUL w odniesieniu do powietrza będą **miały charakter pozytywny**.

6.7. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Rozpatrując wpływ projektowanego Planu w ujęciu krótkoterminowym zauważa się negatywny wpływ na powierzchnię ziemi, w szczególności na pokrywą gleby. Związane jest to z pracami wykonywanymi przy pozyskiwaniu drewna oraz przygotowaniem powierzchni do odnowienia. W celu zmniejszenia rozmiaru szkód w środowisku przyrodniczym w przedmiotowym PUL zamieszczono wskazania obejmujące m.in. stosowanie technologii przyjaznych dla wszystkich składników ekosystemu leśnego. W odniesieniu do większej skali – powierzchni ziemi – realizacja projektu PUL nie ma wpływu.

W odniesieniu natomiast do pokrywy glebowej właściwy, stabilny stan można osiągnąć poprzez:

- umiejętne zaprojektowanie i wykorzystywanie szlaków zrywkowych;
- zwracanie szczególnej uwagi na kontrolowane obalanie drzew w pobliżu stanowisk występowania gatunków chronionych, rzadkich i cennych podczas realizacji użytkowania przedrębego;
- porządkowanie powierzchni pozrębowych przy użyciu rozdrabniaczy mechanicznych;
- stosowanie przy pracach leśnych (pozyskanie i wywóz drewna, hodowla i ochrona lasu, szkółkarstwo) maszyn i urządzeń napędzanych przez silniki spalinowe z katalizatorami;
- unikanie głębokiej orki.

Przy zastosowaniu odpowiednich technik pozyskania i transportu drewna, w perspektywie długoterminowej, realizacja zapisów projektu PUL **będzie miała neutralny wpływ** na utrzymanie pokrywy roślinnej, co z kolei sprzyjać będzie zachowaniu naturalnej pokrywy glebowej, zabezpieczając ją przed erozją.

6.8. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

Zapisy projektowanego PUL stwarzają możliwość korzystnego wpływu na krajobraz poprzez kształtowanie strefy przejściowej między lasem a terenem otwartym – tzw. ekotonu. W projekcie przedmiotowego PUL (Program Ochrony Przyrody) znalazły się zapisy dotyczące zasad kształtowania i utrzymywania już istniejących stref ekotonowych. W przypadku już istniejących zewnętrznych stref ekotonowych, w projekcie PUL zapisano, by ich utrzymanie miało charakter ciągły, a sposób gospodarowania zgodny był z ogólnie przyjętymi zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

Uchwałą nr IV/66/24 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 28 października 2024 r. przyjęty został dla województwa Audyt Krajobrazowy – dokument charakteryzujący i waloryzujący, a także wskazujący sposoby kształtowania i ochrony krajobrazu. Sposób opracowania audytu krajobrazowego został uregulowany w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych, w oparciu m. in. o opracowanie przygotowane na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. W ramach audytu powinny wyznaczone zostały tzw. krajobrazy priorytetowe, czyli obszary szczególnie cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe. Wskazania co do kształtowania i ochrony tych krajobrazów będą uwzględniane w aktach planowania przestrzennego szczebla gminnego oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województw. W ramach audytu w granicach terytorialnych Nadleśnictwa Ośno Lubuskie znalazło się kilka proponowanych obszarów: powiększenie OChK Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim oraz Gorzowsko-Krzeszycka Dolina Warty; utworzenie nowego ZP-K „Głuchy Wąwóz”.

Zabiegi zaburzające najsilniej lokalny krajobraz to zręby, które mogą prowadzić do subiektywnie negatywnego odbioru krótkotrwałych przekształceń w skali lokalnej. Dokładniejsza analiza oraz szersze spojrzenie przestrzenno-czasowe na działania gospodarcze pozwalają stwierdzić, iż **charakter zmian jest odwracalny** a ww. strategię minimalizujące wpływ na krajobraz wystarczające.

Bardzo ważny jest dobór odpowiednich technik gospodarowania w drzewostanie. Najlepsze wydają się być rębnie stopniowe, gdyż jedynie ten sposób gospodarowania umożliwia zachowanie trwałości i niezmienności postaci lasu w krajobrazie, jednak stosowanie wyłącznie

tej rębni w drzewostanach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie jest niemożliwe ze względu na charakter lasów. Należy w tym miejscu podkreślić, że powierzchnie, na których planowane są cięcia zupełne podlegać będą odnowieniu, tym samym w ujęciu długoterminowym ich wpływ na utrzymanie obecnego krajobrazu nie będzie miał charakteru negatywnego.

W zakresie ochrony krajobrazu wskazane jest również dążenie do zachowania i ochrony przed zmianami przyrodniczego krajobrazu ukształtowanego w procesie historycznym m.in. wraz z tradycyjnymi formami zabudowy i zagospodarowania. Założenia i wytyczne projektowanego Planu spełniają powyższe warunki.

W oparciu o ww. proponowane zasady oraz spełnione warunki ochrony krajobrazu, rozpatrywane skutki realizacji projektu PUL będą **miały charakter neutralny**.

6.9. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT

Realizacja zadań zawartych w projekcie PUL nie powoduje zmian klimatu. Zabiegi przeprowadzane w lasach potencjalnie mogą wpływać jedynie na krótkoterminową zmianę mikroklimatu lokalnego. W kontekście długoterminowym, prowadzona gospodarka leśna poprzez działania zwiększające sekwestrację węgla, wzrost zasobów leśnych, zalesienia oraz odnawianie i utrzymanie w dobrym stanie obszarów hydrogenicznym powoduje korzystny wpływ na klimat.

W kontekście zachodzących zmian klimatycznych należy również wziąć pod uwagę odporność ustaleń projektu PUL na zmiany klimatu. Projektowana dokumentacja PUL jest projektem obejmującym czasowo jedno dziesięciolecie, a jej zapisy stanowią podstawę racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi tak, by nie zachodziły negatywne oddziaływania na środowisko, ułatwiając organom nadzorczym czuwanie nad prawidłowym wykonaniem zrównoważonej gospodarki leśnej.

W ciągu jednego dziesięciolecia możliwe jest wystąpienie losowych anomalii pogodowych, osiągających też status klęsk żywiołowych. Gwałtowne wiatry, susze czy powodzie mogą powodować szkody w lasach, zmieniając i zaburzając struktury drzewostanów i stan siedlisk leśnych. W sytuacji wystąpienia w lesie klęski żywiołowej, szczególnie, jeśli nastąpiły znaczące zmiany środowiskowe na gruncie (np. zniszczenie drzewostanu przez huragan), konieczne jest dopasowanie działań do aktualnego stanu środowiska leśnego. W takiej sytuacji procedowane może być aneksowanie i aktualizacja PUL, uwzględniająca zmiany, jakie zaszły w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych, zmieniających ogólny stan ekosystemu leśnego.

W stosunku do zmian klimatu, w skali dziesięciolecia, przewiduje się, że przy prawidłowym, wykonaniu zapisów dokumentacji, nie będą zachodziły wzajemne oddziaływania między realizacją zapisów projektu PUL i negatywną zmianą klimatu. O ile nie wystąpią ww. anomalie, które są też częściowo następstwem zmian klimatycznych, postępujące zmiany klimatu nie powinny mieć znaczącego wpływu na wykonanie ustaleń projektu. W przypadku zdarzeń lub zajścia okoliczności powodujących niemożność zastosowania zapisów dokumentacji, należy rozważyć stworzenie aneksu lub modyfikację podejścia adekwatnie do sytuacji w ramach wyznaczanych przez zapisy projektu PUL i POP.

W zakresie wpływu na zmiany klimatu związane ze wzrostem temperatur, zmianami naturalnych zasięgów gatunków lasotwórczych czy problemami suszy – zapisy dokumentacji powinny wykazać brak wrażliwości – w dokumentach zawarte są informacje, które w czasie obowiązywania podlegają ocenie specjalisty, przez co czas i intensywność wykonania zabiegu

czy działania mogą zostać dopasowane do indywidualnych potrzeb obszaru pozostając w zgodzie z wytycznymi dotyczącymi środowiska. Po okresie obowiązywania, następuje inwentaryzacja i weryfikacja zapisów dla obszarów ujętych w projekcie PUL wraz z opiniowaniem przez organy związane ze środowiskiem co daje możliwość zmiany podejścia lub zastosowanie nowych rozwiązań.

Oddziaływanie projektu PUL na klimat można określić jako pozytywne, stąd w końcowej ocenie skutki realizacji zadań wynikających z PUL w odniesieniu **do klimatu będą miały charakter pozytywny.**

6.10. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE

PUL wyznacza ramy do prowadzenia gospodarki na zasadach zachowania i powiększania zasobów drzewnych oraz trwałości lasu. Zapisane są w nim etaty użytkowania wyliczone na podstawie algorytmów matematycznych. Etaty użytkowania są wielkościami, które pozwalają wnioskować, czy zasoby drzewne nie zostaną zmniejszone oraz czy będą zachowane wszelkie możliwe funkcje lasów.

Zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu, pożądany stan zasobów drzewnych odzwierciedla obliczony etat według pożądanego kierunku rozwoju i stanu zasobów drzewnych, którego realizacja zapewnia utrzymanie przeciętnego wieku drzewostanów na obecnym poziomie.

Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie ilość drewna do pozyskania w wyniku użytkowania rębego została dostosowana optymalnie do potrzeb hodowlanych i stanu sanitarnego lasu. Etat użytkowania rębego uwzględnia potrzeby hodowlane oraz regulację czasowo-przestrzenną w ostępach, a etat użytkowania przedrębego uwzględnia przewidywane potrzeby pielęgnacyjne drzewostanów Nadleśnictwa.

Etat użytków rębnych na mijający okres gospodarczy został ustalony na 474 441 m³ netto. Wykonanie etatu rębego wyniosło 438 852 m³ netto. Proponowany etat użytków rębnych na obecny okres gospodarczy wynoszący 460 345 m³ netto jest zatem niższy o 14 096 m³ netto w stosunku do etatu zaplanowanego na ubiegły okres gospodarczy, co stanowi spadek użytkowania rębego odpowiednio o 2,97%.

W porównaniu z poprzednim okresem gospodarczym nastąpiło zwiększenie zapasu na powierzchni leśnej o 197 457 m³, na powierzchni leśnej zalesionej wartość ta wyniosła 191 816 m³. W porównaniu do stanu na 01.01.2015 r. nastąpił wzrost zapasu o 0,11%. Zmiany udziałów w poszczególnych klasach wieku drzewostanów Nadleśnictwa Ośno Lubuskie pomiędzy poszczególnymi okresami gospodarczymi wynikają z naturalnego przejścia drzewostanów do kolejnej podklasy wieku, a także są wynikiem prowadzonej gospodarki leśnej (pozyskanie, przebudowa).

Mając na uwadze powyższe oceniono, iż planowane działanie w aspekcie długoterminowym gwarantować będzie zachowanie ciągłości trwania lasów Nadleśnictwa Ośno Lubuskie. Skutki realizacji zapisów PUL w **odniesieniu do zasobów naturalnych będą więc pozytywne.**

6.11. ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA KULTURY MATERIALNEJ

Mając na uwadze zarówno już poznane, jak i przyszłe znaleziska na terenie Nadleśnictwa, w przedmiotowym projekcie PUL zawarto zalecenia, pomagające zapewnić właściwą ochronę stanowiskom archeologicznym. Wszelkie zabiegi wykonywane w pododdziałach, które

obejmują obiekty wpisane do rejestru zabytków archeologicznych należy uzgadniać z odpowiednim terenowo Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (WUOZ Zielona Góra). W przypadku znalezienia na powierzchni ziemi przedmiotów historycznych (np. fragmentów ceramiki, kości), proponuje się, aby znalezisko zgłosić do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Zielonej Górze.

Dla zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków działania muszą być zgodne z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840 ze zm.); wszelkie działania należy uzgadniać w Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków – Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków.

Mając na uwadze powyższe przesłanki, skutki realizacji zaplanowanych wskazań gospodarczych na **zabytki i dobra kultury materialnej będą miały charakter neutralny.**

6.12. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZAROWE FORMY OCHRONY PRZYRODY

6.12.1 Oddziaływania na otulinę Parku Narodowego Ujście Warty

Wzdłuż północnej granicy, Nadleśnictwo Ośno Lubuskie sąsiaduje z Parkiem Narodowym Ujście Warty. Fragment otuliny w granicach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie obejmuje zasięgiem tereny Leśnictwa Czarnów. Grunty w zarządzie administracyjnym Nadleśnictwa wchodzące w skład otuliny stanowią powierzchnię 226,74 ha.

Tabela 35. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach otuliny Parku Narodowego Ujście Warty.

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Pierwsze w kolejności	0,00	2,02	0,75	41,07	66,59	0,00	0,82	1,58	0,00	92,96	205,79
Kolejne	1,58	0,00	0,25	0,00	0,00	1,58	0,00	0,00	0,00	0,00	3,41
Razem	1,58	2,02	1,00	41,07	66,59	1,58	0,82	1,58	0,00	92,96	209,20

W zestawieniu przedstawiono podział ze względu na „następstwo zabiegów” w cyklu prowadzonych prac gospodarczych – zabiegi wykonywane w pierwszej kolejności wraz z powierzchniami pozostawionymi bez zabiegów dają pełną powierzchnię gruntów w zarządzie w granicach FOP. Natomiast dalsze zabiegi prowadzone są jedynie na części powierzchni z wcześniej wykonanym zabiegiem „pierwszej kolejności”.

Na powierzchni 92,96 ha nie zaplanowano wskazań z zakresu gospodarki leśnej (BRAK WSK). Pozostawione bez działań powierzchnie stanowią niemal połowę powierzchni gruntów w zarządzie Nadleśnictwa tj. 113,02 ha (49,84%), co zapewnia równowagę w zakresie oddziaływania, umożliwiając jednocześnie pielęgnację drzewostanów i utrzymanie ich właściwego stanu, stabilności i trwałości mimo przyspieszonych procesów zmian kierowanych gospodarką leśną.

Cięcia pielęgnacyjne planowane w młodszych drzewostanach (CW – 0,97%, CP – 0,48%) obejmują m.in.: usuwanie zbędnych domieszek, które zagłuszają osobniki należące do gatunków głównych lub pożądaných domieszkowych, usuwanie drzewek wadliwych, chorych, obumierających, obumarłych. Cięcia w późniejszych fazach rozwojowych drzewostanu (TW – 19,63%; TP – 31,83%) umożliwiają eliminację z siedliska gatunków niepożądanych oraz gatunków geograficznie obcych, sprzyjają również kształtowaniu właściwej struktury drzewostanu.

Rębnię zupełną zaplanowano zgodnie z Instrukcją Urządzania Lasu, na siedlisku i przy składzie gatunkowym odpowiednim dla danego sposobu postępowanie zrębowego. Rębnia zupełna stanowi 0,76% zabiegów zaplanowanych w otulinie. Zastosowanie rębni IB w tym przypadku wynika z wysokiego stopnia uszkodzenia od czynników klimatycznych – drzewostan pohuraganowy i konieczność uprzętnięcia i odnowienia powierzchni. Zastosowanie tej formy rębni uzgodniono z dyrekcją Parku Narodowego. Następnym cięć rębnych zawsze są odnowienia leśnym materiałem rozmnożeniowym o właściwej proveniencji i z zachowaniem składu gatunkowego upraw zgodnego z danym siedliskiem.

Mając na uwadze charakter planowanych zabiegów można stwierdzić, że projektowane na omawianym terenie działania **nie wpłyną negatywnie** zarówno na obecny, jak i przyszły stan ekosystemów leśnych na terenie obszaru, stanowiącego otulinę przedmiotowego parku.

6.12.2 Oddziaływanie na rezerваты przyrody

Na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie znajdują się dwa rezerваты przyrody:

Tabela 36. Zestawienie planowanych działań dla terenów rezerwatów w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie.

Nazwa	Pow. [ha]	Rodzaj	Cel ochrony	Ochrona	Planowane zabiegi gospodarki leśnej
1	2	3	4	5	6
Dolina Postonii	65,34*	leśny	zachowanie ze względu na wartości dydaktyczne i przyrodnicze ekosystemów leśnych i nieleśnych o naturalnym charakterze	Rozporządzenie Nr 1 Wojewody Lubuskiego z dnia 6 stycznia 2005 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 2, poz. 25)	BRĄK WSK – 28,46 ha brak zabiegów – 36,88 ha
Lemierzyce	3,32	leśny	Zachowanie ze względów naukowych lasu mieszanego o naturalnym charakterze	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Nr 55 z dnia 31 marca 1970 r. (M. P. Nr 12 z 1970 r. poz. 105).	BRĄK WSK – 3,32 ha

*całkowita powierzchnia wg. zarządzenia z dnia 04 grudnia 2023 r. w sprawie rezerwat przyrody „Dolina Postonii”, zgodnie z powierzchnią ewidencyjną wg. danych EGIB sumaryczna powierzchnia działek wchodzących w skład rezerwat wynosi 65,3335 ha

Mając na uwadze dotychczasowe założenia ochrony, której podlega cała powierzchnia rezerwatów przyrody, w projekcie PUL (Program Ochrony Przyrody) znalazły się dodatkowo zapisy zalecające nieingerowanie bez rzeczywistej konieczności w naturalne procesy w nich zachodzące.

W projekcie dokumentacji PUL zawarto informację, iż wszelkie działania w rezerwach powinny być zgodne z zapisami Ustawy o Ochronie Przyrody art. 15 pkt. 1 do czasu opracowania Planu Ochrony lub Zadań Ochronnych, wyłączając względy bezpieczeństwa.

Wpływ realizacji zapisów dokumentacji na cele ochrony oraz ogólną przyrodę rezerwatów **oceniono jako neutralne.**

6.12.3 Oddziaływanie na Park Krajobrazowy „Ujście Warty”

Grunty w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie zajmują w granicach parku 930,97 ha co stanowi 5,25% powierzchni całkowitej Parku Krajobrazowego „Ujście Warty”.

Na dzień 1.01.2025 r. plan ochrony Parku Krajobrazowego „Ujście Warty” jest na etapie prac projektowych.

Cechą wyróżniającą krajobrazu Parku Krajobrazowego „Ujście Warty” spośród wielu innych są dominujące tereny otwarte – rozległe podmokłe łąki i pastwiska, liczne starorzecza, torfianki, glinianki, śródpolne oczka wodne i niewielkie zadrzewienia. Przecinająca je sieć niewielkich

rzek i kanałów melioracyjnych liczy ponad 300 km długości i jest pozostałością rozbudowanej niegdyś sieci hydrologicznej rzeki Warty.

Uchwała nr XLIII/647/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Ujście Warty” wprowadza dla obszaru następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno - błotnych;
- 9) wylewania gnojownicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 10) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 11) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 12) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 13) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Zapisy zawarte w dokumentacji urzędzeniowej nie naruszają ww. zasad, a dodatkowo są zgodne z Rozporządzeniem dot. dobrych praktyk leśnych. Tym samym nie stwarzają zagrożenia dla celów ochrony.

Tabela 37. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach Parku Krajobrazowego „Ujście Warty”

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Pierwsze w kolejności	0,00	2,02	0,75	188,65	317,98	0,00	3,53	1,58	29,90	259,42	803,83
Kolejne	10,77	4,64	6,27	0,00	0,00	10,77	0,10	0,00	0,00	0,00	32,55
Razem	10,77	6,66	7,02	188,65	317,98	10,77	3,63	1,58	29,90	259,42	836,38

Cięcia pielęgnacyjne planowane w młodszych drzewostanach (CW i CP) obejmują m.in.: usuwanie zbędnych domieszek, które zagłuszają drzewka należące do gatunków głównych lub pożądanych domieszkowych, usuwanie drzewek wadliwych, chorych, obumierających, obumarłych. Cięcia w późniejszych fazach rozwojowych drzewostanu (TW, TP) umożliwiają eliminację z siedliska gatunków niepożądanych oraz gatunków geograficznie obcych, sprzyjają również kształtowaniu właściwej struktury drzewostanu.

Planowane rębnie zupełne i złożone, uzasadnione są odpowiednim wiekiem rębności drzewostanu, a przyjęty etat jest zgodny z zapisami Instrukcji Urządzania Lasu. Zaplanowana powierzchnia rębni zupełnych zachowuje ład czasowo przestrzenny i projektowana jest przede wszystkim na uboższych siedliskach, gdzie utrudnione byłoby uzyskanie odnowienia naturalnego. Należy również podkreślić, iż powierzchnia w powyższej tabeli jest sumaryczną dla obszaru i planowaną do wykonania w ciągu 10-ciu lat obowiązywania dokumentacji.

Planowane rębnie złożone gniazdowe zastosowano dla siedlisk żyzniejszych. Rębnie gniazdowe (IIIA, IIIAU) stosowane głównie do przebudowy drzewostanów monogatunkowych w celu ich wzbogacenia. Na gniazdach wprowadza się gatunki wolno rosnące lub wymagające osłony w pierwszych latach życia. Rębnia IVD pozwala na dopasowanie działań do naturalnych faz rozwojowych drzewostanu oraz preferowanie naturalnych odnowień.

Mając na uwadze charakter planowanych zabiegów można stwierdzić, że projektowane na omawianym terenie działania nie wpłyną znacząco negatywnie na cele ochrony Parku Krajobrazowego. Realizacja zapisów projektu PUL nie spowoduje zmniejszenia zapasu produkcyjnego, przyczyniać będzie się do zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu oraz zachowania ciągłości trwania lasów na terenie Parku Krajobrazowego „Ujście Warty” w przyszłości.

6.12.4 Oddziaływanie na Obszary Chronionego Krajobrazu

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie znajdują się cztery obszary chronionego krajobrazu:

- OChK Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim (w całości położony w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa) – powierzchnia 1413,41 ha;
- OChK Rynna Ośniańska z Jeziorem Busko – 711,99 ha;
- OChK Dolina Ilanki – 5,97 ha;
- OChk Gorzowsko-Krzeszycka Dolina Warty – 19,76 ha;

Ustalenia w zasięgu OChK dotyczące czynnej ochrony ekosystemów to m.in.:

- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- wspieranie procesów sukcesji naturalnej przez inicjowanie i utrwalanie naturalnego odnowienia o składzie i strukturze odpowiadającej siedlisku;
- pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, przestojów, drzew dziuplastych aż do ich naturalnego rozkładu;

- zachowanie i utrzymywanie w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych i śródpolnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw napiaskowych;
- stopniowe usuwanie gatunków obcego pochodzenia;
- ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- wykorzystanie lasów do celów rekreacyjno - krajobrazowych i edukacyjnych w oparciu o wyznaczone szlaki turystyczne oraz istniejące i nowe ścieżki edukacyjno - przyrodnicze wyposażone w elementy struktury turystyczno - edukacyjnej;
- przeciwdziałanie sukcesji zarastających łąk i pastwisk, torfowisk poprzez wypas, a także mechaniczne usuwanie samosiewów drzew i krzewów na terenach otwartych,
- maksymalne ograniczanie zmiany użytków zielonych na grunty orne;
- prowadzenie zabiegów agrotechnicznych zgodnie z wymogami zbiorowisk i zasiedlających je gatunków fauny;
- preferowanie ochrony roślin metodami biologicznymi;
- ochrona zieleni wiejskiej oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego przez ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych;
- melioracje odwadniające, w tym regulowanie odpływu wody z sieci rowów, dopuszczalne tylko w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybnej;
- eliminowanie nielegalnego eksploatowania surowców mineralnych oraz rekultywację terenów powyrobiskowych;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej poprzez dostosowanie liczebności populacji zwierząt łownych do pojemności ich siedlisk.

Podobnie jak w przypadku otuliny w zestawieniach przedstawiono podział ze względu na „następstwo zabiegów” w cyklu prowadzonych prac gospodarczych – zabiegi wykonywane w pierwszej kolejności wraz z powierzchniami pozostawionymi bez zabiegów dają pełną powierzchnię gruntów w zarządzie w granicach FOP. Natomiast dalsze zabiegi prowadzone są jedynie na części powierzchni z wcześniej wykonanym zabiegiem „pierwszej kolejności”.

Tabela 38. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru chronionego krajobrazu Ośniańska Rynna z Jeziorem Radachowskim.

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL + POPR	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	7,83	27,05	71,74	302,53	519,18	25,60	20,38	56,70	79,28	182,71	1293,00
Kolejne	127,18	14,34	16,94	0,00	6,49	101,58	35,81	7,95	0,00	3,76	314,05
Razem	135,01	41,39	88,68	302,53	525,67	127,18	56,19	64,65	79,28	186,47	1607,05

Tabela 39. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru chronionego krajobrazu Rynna Ośniańska z Jeziorem Busko.

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Pierwsze w kolejności	0,00	15,87	32,03	50,96	331,25	11,04	21,65	29,23	73,74	88,00	653,77
Kolejne	73,24	5,27	19,15	0,00	5,12	62,20	11,91	0,00	0,00	4,95	181,84
Razem	73,24	21,14	51,18	50,96	336,37	73,24	33,56	29,23	73,74	92,95	835,61

Tabela 40. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru chronionego krajobrazu Dolina Ilanki.

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	0,00	0,00	0,00	0,78	3,63	0,00	0,00	0,00	0,00	1,53	5,94
Kolejne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem	0,00	0,00	0,00	0,78	3,63	0,00	0,00	0,00	0,00	1,53	5,94

Tabela 41. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach obszaru chronionego krajobrazu Gorzowsko-Krzeszycka Dolina Warty.

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	0,00	0,00	0,00	1,82	10,28	0,00	0,00	0,00	0,00	7,61	19,71
Kolejne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem	0,00	0,00	0,00	1,82	10,28	0,00	0,00	0,00	0,00	7,61	19,71

Prawie 12% (11,69%) „zabiegów” w OChK stanowią obszary wyłączone z działań gospodarki leśnej (BRAK WSK) – zapewnia to znaczny udział powierzchni pozostających w stanie naturalnym, umożliwiając zachowanie walorów przyrodniczych i stanowiąc enklawy dla zwierząt.

Zdecydowana większość zabiegów należy do grupy pielęgnacyjnych – czyszczenia oraz trzebieże, które mają na celu zachowanie stabilności, dobrego stanu drzewostanu przed osiągnięciem wieku rębności. Intensywność zabiegów dostosowywana jest do potencjalnych możliwości gatunku i siedliska, biorąc pod uwagę spojrzenie długoterminowe np. planowane naturalne odnowienie czy przekształcenie struktury na złożoną piętrową. Dzięki zastosowaniu Zasad Hodowli Lasu proponowane działania pielęgnacyjne ujęte są obiektywnie i jednolicie z pomocą odpowiednich czynników syntetycznych. Jednocześnie w zakresie działań wykonawczych możliwe jest reagowanie na zastaną sytuację na gruncie.

Planowane rębnie złożone, uzasadnione są odpowiednim wiekiem rębności drzewostanu, a przyjęty etat jest zgodny z zapisami Instrukcji Urządzania Lasu. Zaplanowanie rębni zupełnych na powierzchni wynika z potrzeb hodowlanych i stanowi niewielki procent wszystkich zabiegów planowanych w obszarach chronionego krajobrazu (3,80% wszystkich zabiegów w OChK). Zastosowanie rębni warunkują również możliwości produkcyjne siedliska oraz skład gatunkowy drzewostanu w danym miejscu. Należy również podkreślić, iż powierzchnia w powyższej tabeli jest sumaryczną dla obszaru i planowaną do wykonania w ciągu 10-ciu lat obowiązywania dokumentacji.

Planowane rębnie częściowe wielkopowierzchniowe (IIA, IIAU – 1,13% zabiegów w OChK) oraz gniazdowe zastosowano dla siedlisk żyzniejszych. Rębnie gniazdowe (IIIA, IIIAU, IIIB, IIIBU – 4,66% zabiegów w OChK) stosowane głównie do przebudowy drzewostanów monogatunkowych w celu ich wzbogacenia. Na gniazdach wprowadza się gatunki wolno rosnące lub wymagające osłony w pierwszych latach życia. Rębnia IVD (0,41% zabiegów w OChK) pozwala na dopasowanie działań do naturalnych faz rozwojowych drzewostanu oraz preferowanie naturalnych odnowień.

Mając na uwadze charakter planowanych zabiegów można stwierdzić, że projektowane na omawianym terenie działania **nie wpłyną znacząco negatywnie na cele ochrony OChK. Realizacja zapisów projektu PUL nie spowoduje zmniejszenia zapasu produkcyjnego, przyczyniać będzie się do zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu oraz zachowania ciągłości trwania lasów na terenie OChK również w perspektywie długoterminowej.**

6.12.5 Oddziaływanie na Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe

W granicach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie znajdują się trzy zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

- ZPK Uroczysko Ośniańskich Jezior – 1062,28 ha;
- ZPK Uroczysko Doliny Lenki – 630,74 ha;
- ZPK Uroczysko Ośniańskich Jezior – strefa Jeziora Imielno gm. Górzycy – 57,66 ha;

Powołano je w celu zachowania dla potrzeb ekologicznych, dydaktycznych, naukowych i turystyczno-rekreacyjnych walorów przyrodniczo – krajobrazowych układów jezior rynnowych. Podstawową cechą krajobrazu jest tutaj silnie urozmaicona rzeźba terenu.

Podobnie jak w przypadku otuliny w zestawieniach przedstawiono podział ze względu na „następstwo zabiegów” w cyklu prowadzonych prac gospodarczych – zabiegi wykonywane w pierwszej kolejności wraz z powierzchniami pozostawionymi bez zabiegów dają pełną powierzchnię gruntów w zarządzie w granicach FOP. Natomiast dalsze zabiegi prowadzone są jedynie na części powierzchni z wcześniej wykonanym zabiegiem „pierwszej kolejności”.

Tabela 42. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach ZPK Uroczysko Ośniańskich Jezior.

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	0,00	35,86	81,72	122,68	403,95	37,70	16,62	42,61	56,86	184,42	982,42
Kolejne	108,69	21,22	28,17	0,79	0,00	69,95	36,81	0,00	0,00	0,56	266,19
Razem	108,69	57,08	109,89	123,47	403,95	107,65	53,43	42,61	56,86	184,98	1248,61

Tabela 43. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach ZPK Uroczysko Doliny Lenki

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	0,00	8,36	45,73	71,69	196,87	8,23	18,01	6,42	57,84	162,50	575,65
Kolejne	36,17	8,59	10,90	0,64	0,33	27,94	6,79	0,00	0,00	1,05	92,41
Razem	36,17	16,95	56,63	72,33	197,20	36,17	24,80	6,42	57,84	163,55	668,06

Tabela 44. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach ZPK ZPK Uroczysko Ośniańskich Jezior – strefa Jeziora Imielno gm. Górzycza

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	0,00	0,00	7,33	5,85	27,11	0,00	4,28	2,93	0,00	8,79	56,29
Kolejne	2,93	2,45	0,27	0,00	0,00	2,93	0,00	0,00	0,00	0,00	8,58
Razem	2,93	2,45	7,60	5,85	27,11	2,93	4,28	2,93	0,00	8,79	64,87

W ZPK 18,03 % „zabiegów” stanowią te z powierzchniami wyłączonymi z działań gospodarki leśnej (BRAK WSK) – zapewnia to znaczny udział powierzchni pozostających w stanie naturalnym, umożliwiając zachowanie walorów przyrodniczych i stanowiąc enklawy dla zwierząt.

Zdecydowana większość zabiegów należy do grupy pielęgnacyjnych – czyszczenia (12,65 % wszystkich zabiegów) oraz trzebieże (41,88 % wszystkich zabiegów), które mają na celu zachowanie stabilności, dobrego stanu drzewostanu przed osiągnięciem wieku rębności. Intensywność zabiegów dostosowywana jest do potencjalnych możliwości gatunku i siedliska, biorąc pod uwagę spojrzenie długoterminowe np. planowane naturalne odnowienie czy przekształcenie struktury na złożoną piętrową. Dzięki zastosowaniu Zasad Hodowli Lasu proponowane działania pielęgnacyjne ujęte są obiektywnie i jednolicie z pomocą odpowiednich czynników syntetycznych. Jednocześnie w zakresie działań wykonawczych możliwe jest reagowanie na zastaną sytuację na gruncie.

Planowane rębnie złożone, uzasadnione są odpowiednim wiekiem rębności drzewostanu, a przyjęty etat jest zgodny z zapisami Instrukcji Urządzania Lasu. Zaplanowanie rębni zupełnych na powierzchni wynika z potrzeb hodowlanych i stanowi niewielki procent wszystkich zabiegów planowanych w zespołach przyrodniczo-krajobrazowych (2,62% wszystkich zabiegów w ZPK). Zastosowanie rębni warunkują również możliwości produkcyjne siedliska oraz skład gatunkowy drzewostanu w danym miejscu. Należy również podkreślić, iż powierzchnia w powyższej tabeli jest sumaryczną dla obszaru i planowaną do wykonania w ciągu 10-ciu lat obowiązywania dokumentacji.

Planowane rębnie złożone częściowe wielkopowierzchniowe (IIAU – 0,50% zabiegów w ZPK) oraz gniazdowe zastosowano dla siedlisk żyźniejszych. Rębnie gniazdowe (IIIA, IIIAU, IIIB, IIIBU – 4,85% zabiegów w ZPK) stosowane głównie do przebudowy drzewostanów monogatunkowych w celu ich wzbogacenia. Rębnia IVD (0,44 % zabiegów w ZPK) pozwala na dopasowanie działań do naturalnych faz rozwojowych drzewostanu oraz preferowanie naturalnych odnowień.

Mając na uwadze charakter planowanych zabiegów można stwierdzić, że projektowane na omawianym terenie działania **nie wpłyną znacząco negatywnie na cele ochrony ZPK. Realizacja zapisów projektu PUL nie spowoduje zmniejszenia zapasu produkcyjnego, przyczyniać będzie się do zachowania właściwego stanu sanitarnego lasu oraz zachowania ciągłości trwania lasów na terenie ZPK również w perspektywie długoterminowej.** Zaplanowane zabiegi gospodarcze nie wpłyną znacząco negatywnie na jakość walorów krajobrazowych ZPK. Zastosowanie w przypadku cięć rębnych rębni złożonych

zapewnia ciągłość urozmaiconego krajobrazu leśnego o zróżnicowanej strukturze gatunkowej i wysokościowej.

6.13. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY NATURA 2000

6.13.1. Specjalny obszar ochrony siedlisk i obszar specjalnej ochrony ptaków Ujście Warty PLC080001.

Przewidywane oddziaływanie PUL na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000

Siedliska przyrodnicze:

Tabela 45. Wykaz siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie, w granicach obszaru Natura 2000 PLC080001 Ujście Warty, będących przedmiotami ochrony w tym obszarze.

Lp.	Kod	Nazwa	Źródło danych SDF/ROZP./ PROJEKT PZO	Stan Zachowania wg SDF (stan na 03/2024)	Powierzchnia na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie*** [ha]
1	2	3	4	5	6
Siedliska nieleśne					
1	3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i>	SDF/ROZP/ PROJEKT PZO	A	4,02
2	*6120	Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe	SDF/ROZP/ PROJEKT PZO	C	2,36
3	*6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuca-Brometea</i>)	SDF/ROZP/ PROJEKT PZO	A	8,63
4	6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	SDF/ROZP/ PROJEKT PZO	B	0,21
5	6510	Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże	SDF/ROZP/ PROJEKT PZO	B	12,07
Siedliska leśne					
6	9170	Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	SDF/ROZP/ PROJEKT PZO	B	39,47
7	*91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	SDF/ROZP/ PROJEKT PZO	B	39,22
8	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	SDF/ PROJEKT PZO	D (pow.repr)	56,15
9	91I0	Ciepłolubne dąbrowy <i>Quercetalia pubescentipetraeae</i>	PROJEKT PZO**	B	1,44

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

**siedlisko przyrodnicze nie było ujęte w dotychczasowych opracowaniach, wykazane w 2022 roku w dokumentacji projektowej PZO

***Powierzchnia według PUL 2025-2034

Zbiorcza tabela według przedmiotów ochrony wraz z planowanymi zabiegami i analizą potencjalnego wpływu znajduje się w podrozdziale 6.12.3.

Siedlisko 3150 - Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion*, *Potamion* - dla siedliska nie są przewidziane działania z zakresu gospodarki leśnej. Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie brak jest zadań - BZ na całej powierzchni (100%). Dodatkowo dla obszarów tego typu stosuje się strefę buforową. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

Siedlisko *6120 - Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie brak zadań gospodarczych przypisano dla 1,42 ha - BZ na 60,17% powierzchni. BRAK WSK opisano dla 0,45 ha tj. 19,07%; na fragmencie siedliska zaplanowano trzebież wczesną TW - 0,49 ha, 20,76% powierzchni. Działania trzebieżowe nie są sprzeczne z projektem PZO (oraz tymczasowymi celami ochrony) gdzie do utrzymania właściwego stanu siedliska wskazane są „brak lub niewielkie pokrycie

drzew i krzewów poniżej 10% powierzchni, występujących sporadycznie i w znacznym rozproszeniu, na co najmniej 80% powierzchni zasobu siedliska w obszarze". W POP wprowadzono zapisy dot. wycinki krzewów i wypasu (alternatywnie koszenie z wygrabieniem wojłoku w miesiącach zimowych) wykonane przynajmniej raz w 10-leciu obowiązywania PZO. Na pozostałych obszarach wycinka krzewów i drzew powinna pozostawić nie więcej niż 10% pokrycia drzewami i krzewami. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

Siedlisko *6210 - Murawy kserotermiczne (*Festuca-Brometea*) - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie brak zadań gospodarczych przypisano dla 2,21 ha - BZ na 60,17% powierzchni. BRAK WSK opisano dla 6,01 ha tj. 69,64%; na fragmencie siedliska zaplanowano trzebież wczesną TW - 0,39 ha, 4,52% powierzchni. Na powierzchni 0,02 ha (0,23%) zaprojektowano również usunięcie drzewostanu w związku ze stanem po huraganie Ksawery. Działania trzebieżowe nie są sprzeczne z projektem PZO (oraz tymczasowymi celami ochrony) gdzie do utrzymania właściwego stanu siedliska wskazane są „Pokrycie drzew i krzewów od 10 do 25% powierzchni (krzewy nie tworzą zwartych zarośli), występujących w rozproszeniu, na co najmniej 70% powierzchni zasobu siedliska w obszarze". W POP wprowadzono zapisy dot. wycinki krzewów i wypasu (alternatywnie koszenie z wygrabieniem wojłoku w miesiącach zimowych) wykonane przynajmniej raz w 10-leciu obowiązywania PZO. Na pozostałych obszarach wycinka krzewów i drzew powinna pozostawić nie więcej niż 10% pokrycia drzewami i krzewami. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

Siedlisko 6430 - Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie nie zaplanowano zadań z zakresu gospodarki leśnej. Brak zadań gospodarczych przypisano dla 0,06 ha - BZ na 28,57% powierzchni. BRAK WSK opisano dla 0,15 ha tj. 71,43%. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

Siedlisko 6510 - Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże - Dla płatów siedliska położonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie nie zaplanowano zadań z zakresu gospodarki leśnej. Brak zadań gospodarczych przypisano dla 9,87 ha - BZ na 81,77% powierzchni. BRAK WSK opisano dla 2,20 ha tj. 18,23%. Wpływ na stan siedliska powinien pozostać neutralny.

Siedlisko 9170 - Grąd środkowoeuropejski (*Galio-Carpinetum*) - płaty siedliska w obszarze na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie zajmują powierzchnię 39,47 ha. Z czego brak zadań gospodarczych przypisano dla 1,00 ha - BZ na 1,70% powierzchni. BRAK WSK opisano dla 37,09 ha tj. 93,97%; na fragmencie siedliska zaplanowano zabiegi pielęgnacji - 0,30 ha - 0,76% a także trzebieże: wczesną TW - 1,26 ha, 3,19% powierzchni późną TP - 0,15 ha - 0,38% powierzchni.

Zapisy dokumentacji PUL dla wylistowanych płatów siedlisk (wg. tabeli „działań ochronnych” projektu PZO rozdz. 6 „Ustalenie działań ochronnych”) są zgodne z projektem PZO mówiącym o „Modyfikacji gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania siedliska przyrodniczego 9170, we wskazanym obszarze wdrażania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości wycinki drzew w sytuacjach klęskowych, w przypadkach zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi, z zastrzeżeniem pozostawienia pozyskanego drewna na powierzchni na której dokonano wycinki lub w jego sąsiedztwie”. Modyfikacja gospodarki dotyczy konkretnych płatów, które pozostawione zostały bez wskazań.

Siedlisko *91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe - Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie płaty siedliska zajmują powierzchnię 39,22 ha. Z czego brak zadań gospodarczych przypisano dla 2,25 ha – BZ na 5,74% powierzchni. BRAK WSK opisano dla 36,89 ha tj. 94,06%; na fragmencie siedliska zaplanowano zabiegi trzebieży późnej TP – 0,08 ha – 0,20% powierzchni.

Zapisy dokumentacji PUL dla wylistowanych płatów siedlisk (wg. tabeli „działań ochronnych” projektu PZO rozdz. 6 „Ustalenie działań ochronnych”) są zgodne z projektem PZO mówiącym: „Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania siedliska przyrodniczego 91E0, we wskazanym obszarze wdrażania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości wycinki drzew w sytuacjach klęskowych, w przypadkach zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi, z zastrzeżeniem pozostawienia pozyskanego drewna na powierzchni na której dokonano wycinki lub w jego sąsiedztwie”. Modyfikacja gospodarki dotyczy konkretnych płatów, które pozostawione zostały bez wskazań.

Siedlisko 91F0 – Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) - Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie płaty siedliska zajmują powierzchnię 56,15 ha. Z czego brak zadań gospodarczych przypisano dla 0,61 ha – BZ na 1,09% powierzchni. BRAK WSK opisano dla 55,54 ha tj. 98,91%; Są to działania zgodne z zapisami projektu planu zadań ochronnych dla obszaru, który dla siedliska 91F0 wskazuje „Modyfikacja/utrzymanie gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania siedliska przyrodniczego 91F0, we wskazanym obszarze wdrażania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości wycinki drzew w sytuacjach klęskowych, w przypadkach zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi, z zastrzeżeniem pozostawienia pozyskanego drewna na powierzchni na której dokonano wycinki lub w jego sąsiedztwie”.

Siedlisko 91I0 – Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) - Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie siedlisko zajmuje powierzchnię 1,44 ha. Z czego BRAK WSK opisano dla całości powierzchni. Są to działania zgodne z zapisami projektu planu zadań ochronnych dla obszaru, który dla siedliska 91I0 wskazuje „Modyfikacja/utrzymanie gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania siedliska przyrodniczego 91I0, we wskazanym obszarze wdrażania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości wycinki drzew w sytuacjach klęskowych, w przypadkach zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi, z zastrzeżeniem pozostawienia pozyskanego drewna na powierzchni na której dokonano wycinki lub w jego sąsiedztwie”.

Mając powyższe na uwadze można wnioskować, że realizacja analizowanego Planu nie ingeruje i nie wpłynie negatywnie na siedliska przyrodnicze obszaru N2000.

Spośród gatunków aktualnie uznawanych za przedmiot ochrony w Obszarze, na gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie stwierdzono występowanie następujących gatunków zwierząt:

Tabela 46. Wykaz gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Ujście Warty PLC080001.

Lp.	Kod	Nazwa	Stan Zachowania wg SDF (stan na 03/2024)	Źródło danych SDF/ROZP.
1	2	3	4	5
bezkregowce				
1	1084	Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	B	SDF/ROZP
2	1088	Kozioróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i>	B	SDF/ROZP
ssaki				
3	1355	Wydra <i>Lutra lutra</i>	B	SDF/ROZP
4	1337	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	B	SDF/ROZP

Dla gatunku pachnicy dębowej wprowadzono zapisy zgodnie z projektem PZO – „Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania we wskazanym obszarze wdrażania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości wycinki drzew w sytuacjach klęskowych, w przypadkach zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi, z zastrzeżeniem pozostawienia pozyskanego drewna na powierzchni na której dokonano wycinki lub w jego sąsiedztwie”. Działanie ma charakter ciągły, a Nadleśnictwo prowadzi monitoring stanowisk gatunku.

Dla gatunku kozioroga dębosza jako kluczowe uznano utrzymanie stanu zachowania (U1) siedliska gatunku na stanowiskach z uwzględnieniem naturalnych procesów przyrodniczych. Nadleśnictwo prowadzi monitoring występowania gatunku. Dla odpowiednich obszarów zaproponowano w projekcie PUL zapisy zgodnie z projektem PZO – „Modyfikacja gospodarki leśnej w zakresie wyłączenia z użytkowania, z wyjątkiem dopuszczenia możliwości wycinki drzew w sytuacjach klęskowych, w przypadkach zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi, z zastrzeżeniem pozostawienia pozyskanego drewna na powierzchni na której dokonano wycinki lub w jego sąsiedztwie”.

Tabela 47. Wykaz gatunków ptaków, na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie będących przedmiotami ochrony w Obszarze Natura 2000 Ujście Warty PLC080001.

Lp.	Kod	Nazwa	Stan Zachowania wg SDF (stan na 03/2024)	Źródło danych SDF/ROZP.
1	2	3	4	5
1	A073	Kania czarna <i>Milvus migrans</i>	C	SDF
2	A127	Żuraw <i>Grus grus</i>	C	SDF
3	A307	Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	B	SDF

Występowanie kani czarnej – A073 w obszarze PLC080001 nie jest związane z gniazdowaniem ani strefą ochrony, a jedynie potwierdzoną obserwacją występowania. W zakresie projektu PUL zaproponowano monitoring gatunku w obszarach potwierdzonego występowania w celu ewentualnego oznaczenia miejsca gniazdowania i wyznaczenia strefy ochrony.

Gatunek żurawia – A127 – zalecenia w zakresie gospodarki leśnej dla gatunku nie zostały sprecyzowane w dostępnej dokumentacji. W związku z biotopem zajmowanym przez gatunek - obrzeża jezior i stawów, mokradła, śródpolne zabagnienia, podmokłe olsy i łągi – zapisy dokumentacji projektu PUL dotyczące zachowania tych terenów wraz z obszarem buforowym powinny być wystarczające do zachowania przedmiotu ochrony w e właściwym stanie.

Jarzębatka – A307 – dla gatunku wprowadzono zalecenia zgodnie z projektem PZO tj. „Utrzymanie zarośli krzewów wzdłuż granicy lasów, kęp krzewów na terenach użytkowanych rolniczo -rozproszonych zadrzewień wzdłuż wałów przeciwpowodziowych, torfianek”.

Poza gatunkami stanowiącymi przedmioty ochrony w obszarze w analizowanych lasach mogą występować również inne pospolicie występujące gatunki chronione. Zatem gospodarka leśna oparta o zasady zrównoważonej gospodarki leśnej z zachowaniem ładu przestrzennego, planu

cięć oraz respektująca zapisy Rozporządzenia w sprawie „dobrych praktyk” z powodzeniem chroni siedliska gatunków rzadkich i pospolitych, zarówno zwierząt, jak i roślin. Zachowanie ciągłości i trwałości obszarów leśnych, ich dobrego stanu sanitarnego, a także dbanie o przenoszenie presji turystycznej z miejsc znanych stanowisk chronionych (z pomocą infrastruktury, prac edukacyjnych) w inne wartościowe rekreacyjne rejony, sprzyja ochronie ptaków i innych zwierząt oraz roślin.

Planując gospodarkę leśną na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie uwzględniono zapisy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 672) dotyczące zachowania właściwego stanu siedlisk ptaków stanowiących przedmioty ochrony na gruntach Nadleśnictwa. Dodatkowo analizowano ewentualne indywidualne potrzeby gatunków ptaków i wskazywano zalecenia dążące do zachowania w dobrym i stabilnym stanie siedlisk gatunku.

Tabela 48. Macierz przewidywanego wpływu planu urządzenia lasu na zachowanie stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk stanowiących przedmioty ochrony, dla których wyznaczono dany obszar Natura (Tab. E wg IUL)

Lp.	Kod i nazwa gatunku ptaka stanowiącego przedmiot ochrony obszaru	Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Łączna ocena oddziaływania planu urządzenia lasu na przedmioty ochrony
			zalesienia	odnowienia	pielęgn. d-stanów	rębnie częściowe i przebudowa stopniowa	rębnie zupełne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	A073 Kania czarna <i>Milvus migrans</i>	1 - liczebność	brak	brak	0	brak	brak	0
		2 - zasięg	brak	brak	0	brak	brak	
		3 - siedlisko	brak	brak	-1	brak	brak	
2	A127 Żuraw Grus <i>grus</i>	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	0
		2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	
		3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	
3	A307 Jarzębka <i>Sylvia nisoria</i>	1 - liczebność	brak	brak	brak	brak	brak	0
		2 - zasięg	brak	brak	brak	brak	brak	
		3 - siedlisko	brak	brak	brak	brak	brak	

Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000:

- kryterium 1: liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych – ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-),
- kryterium 2: naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się – ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-),
- kryterium 3: powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się – ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk (-)

Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na przedmioty ochrony oraz dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) – wpływ ujemny, negatywny,
1. – oddziaływanie krótkoterminowe, 2. – oddziaływanie średnioterminowe, 3. – oddziaływanie długoterminowe

W odniesieniu do miejsc występowania gatunków zwierząt stanowiących przedmioty ochrony w obszarze, które zinwentaryzowano w odległości od wydzieleń należy mieć na uwadze, iż zasięg działań przewidzianych w projekcie PUL i ich realizacja nie mają charakteru rozległego i dalekosiężnego. Realizacja zapisów projektu PUL nie stanowi zatem bezpośredniego zagrożenia dla utrzymania ww. populacji we właściwym stanie ochrony na terenie obszaru. Stopień intensywności zaplanowanych w PUL zabiegów gospodarczych nie będzie generować znaczących, negatywnych zmian stopnia uwilgotnienia, struktury drzewostanów czy też warunków świetlnych w nich panujących. Z tego względu, wpływ realizacji zapisów projektu

PUL na pozostałe gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze uznano za znikomy i pomijalny.

Tabela 49. Rodzaje zagrożeń oraz przewidziane działania ochronne ograniczające ich oddziaływanie dla gatunków chronionych ptaków w obszarze Natura 2000

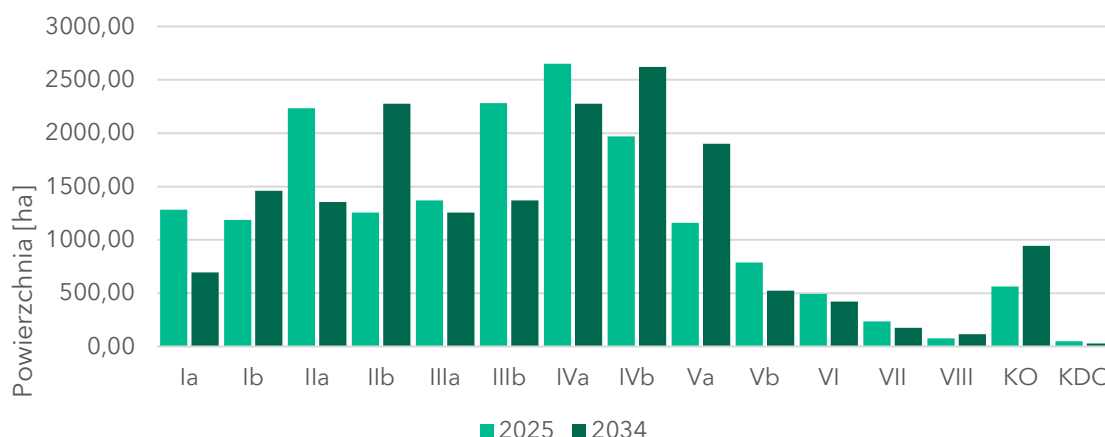
Przedmiot ochrony 1	Zagrożenia wynikające z realizacji Planu 2	Działanie ochronne 3
A073 Kania czarna <i>Milvus migrans</i>	potencjalnym zagrożeniem dla gatunku może być utrata siedlisk w wyniku nieuregulowanej wycinki powodującej fragmentację i zmniejszanie powierzchni kompleksów leśnych z dużym udziałem starszych drzewostanów w pobliżu zbiorników wodnych; utrata siedlisk żerowania w wyniku likwidacji śródleśnych terenów otwartych; płoszenie i zakłócenia w trakcie lęgów w związku z pracami leśnymi,	- tworzenie stref ochrony, - zachowanie obszarów starodrzewu szczególnie w pobliżu dolin rzecznych (szczególnie terenów zalewowych i podmokłych)
A127 Żuraw <i>Grus grus</i>	potencjalnym zagrożeniem dla gatunku może być wycinka drzew i roślinności w bezpośrednim sąsiedztwie śródleśnych i przyleśnych zbiorników wodnych i rzek powodujące zmiany reżimu hydrologicznego a w konsekwencji wysychanie i zarastanie;	zachowanie trwałości terenów podmokłych i mokradłowych wraz ze strefą buforową
A307 Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	Potencjalnym zagrożeniem dla gatunku może być utrata miejsc lęgowych podczas prac leśnych, w których redukcji ulegnie strefa ekotonowa pomiędzy lasem a otwartą przestrzenią łąk i pól, gdzie gatunek ten gniazduje	Zachowanie trwałości stref ekotonowych na granicy drzewostanów i obszarów rolniczych oraz łąk śródleśnych.

Przewidywane oddziaływanie PUL na ekosystemy leśne w obszarze Natura 2000

Na gruntach leśnych w zasięgu obszaru, do realizacji w ciągu 10-lecia obowiązywania PUL nie planuje się działań gospodarczych mogących znacząco zakłócić obecny stan ekosystemów obszaru. Wytyczne do planowanych na tym terenie działań oparte są o model trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ich realizacja wpływać będzie zatem potencjalnie pozytywnie na obecny stan lasów. Zgodnie z modelem trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, planując zabiegi w PUL uwzględnia się również pełnione przez lasy funkcje ekologiczne.

Tabela 50. Zestawienie powierzchniowe zaplanowanych zabiegów związanych z gospodarką leśną w granicach OSO PLC080001 Ujście Warty.bielistk

Planowane zabiegi gospodarcze – razem [ha]											Ogółem
Następstwo zabiegów	Odn.	Czyszczenia		Trzebieże		AGROT	PIEL + POPR	Rębnie zupełne	Rębnie złożone	Brak wskazań	
		CW	CP	TW	TP						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pierwsze w kolejności	0,00	4,07	0,75	191,34	329,98	0,00	3,53	1,58	29,90	269,93	831,08
Kolejne	10,77	4,64	6,27	0,00	0,00	10,77	0,10	0,00	0,00	0,00	32,55
Razem	10,77	8,71	7,02	191,34	329,98	10,77	3,63	1,58	29,90	269,93	863,63

Wykres 1. Porównanie struktury drzewostanów na początku i końcu obowiązywania PUL
(przy wykonaniu wszystkich zadań określonych w PUL)

Rozpatrując przewidywane za 10 lat zmiany struktury wiekowej drzewostanów w zasięgu obszaru zauważyć można zdecydowany wzrost udziału drzewostanów w IIb podklasie wieku, a także IVb. Największy udział powierzchniowy pod koniec obowiązywania projektowanego Planu wykazywać będą drzewostany w IVa oraz IVb w podklasach wieku. Struktura drzewostanów nadal pozostanie stabilna z zachowaną ciągłością przestrzenną oraz odbudowana po kłęsce huraganowej.

W dokumentacji urzędzeniowej gospodarka leśna dostosowana jest do potrzeb siedliska, a składy odnowieniowe wskazane w planach dają wskazówkę do właściwego, zgodnego z typem siedliskowym odnowienia powierzchni leśnych. Ochrona ekosystemów będących obszarami bytowania gatunków chronionych, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki leśnej, polega na utrzymaniu ciągłości i trwałości oraz zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych, w tym leśnych. W celu ochrony ekosystemów leśnych ustala się utrzymanie ciągłości i trwałości kompleksów leśnych, sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów, zwiększanie różnorodności biologicznej, pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, dziuplastych oraz części drzew obumarłych a także zachowanie cieków, mokradeł, polan muraw, siedlisk wilgotnych i bagiennych – zachowanie bioróżnorodności siedlisk. Wartościowe siedliska żyzne oraz leżące w strefie jezior czy rzek zostają pozostawione bez rębni zupełnych, co wspomaga utrzymanie ich naturalnego charakteru. Mając na uwadze charakter planowanych zabiegów można stwierdzić, że projektowane na omawianym terenie działania nie wpłyną znacząco negatywnie zarówno na obecny, jak i przyszły stan ekosystemów leśnych na terenie obszaru.

Z dostępnych informacji wynika, że wszelkie przedsięwzięcia, ujęte do realizacji w projekcie Planu, zostaną wykonane w taki sposób, by ograniczyć lub uniknąć negatywnego wpływu na chronione gatunki ptaków w obszarze. Ewentualne zmniejszenie miejsc bytowania gatunków preferujących starsze drzewostany, zastępowane jest w obszarach sąsiednich w wyniku starzenia się drzewostanów. Zwierzęta mają zatem możliwość migracji na pobliskie tereny o podobnych warunkach. Planowanie urzędzeniowe zmierzające do wzrostu zasobów drzewnych prowadzone jest w oparciu o szereg wytycznych i zasad sprzyjających wzrostowi bioróżnorodności. Technologia wykonywania prac w leśnictwie powoduje, że są one rozłożone w czasie i przestrzeni, co zapewnia zachowanie populacji tych gatunków we właściwej liczebności oraz utrzymanie ich siedlisk.

Planując gospodarkę leśną na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie uwzględniono zapisy zawarte w projekcie Planu Zadań Ochronnych oraz wyznaczonych celów tymczasowych obszaru Natura 2000 Ujście Warty PLC080001 dotyczące zachowania właściwego stanu ochrony wyróżnionych na gruntach Nadleśnictwa przedmiotów ochrony.

6.13.2 Ogólna ocena oddziaływania na przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000

Tabela 51. Tabela zbiorcza obszaru Natura 2000 według przedmiotów ochrony oraz planowanych zabiegów gospodarczych (Tab. B wg IUL)

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Planowane zabiegi gospodarcze w ha								
		brak wskazań	odnowienia i zab. agrotech	pielęgnowanie drzewostanów	rodzaj rębni					
					I	II	III	IV	V	Razem
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12
OBSZAR NATURA 2000 UJŚCIE WARTY PLC080001 – siedliska przyrodnicze według dokumentacji projektowej PZO										
	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	*6120 Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe	8,06	0,00	27,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	35,23
	*6210 – Murawy kserotermiczne	59,23	3,16	19,23	1,58	0,00	0,00	0,00	0,00	83,20
	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostyion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	4,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże	3,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	9170 Grąd środkowoeuropejski (<i>Galio-Carpinetum</i>)	48,07	0,00	23,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	71,85
	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	50,14	0,00	0,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50,64
	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	77,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77,09
	91I0 Ciepłolubne dąbrowy <i>Quercetalia pubescentipetraeae</i>	14,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,20
OBSZAR NATURA 2000 UJŚCIE WARTY PLC080001 – gatunki roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków) oraz ich siedliska według dokumentacji projektowej PZO										
	1084 Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	0,00	0,00	11,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1088 Kozióróg dębosz <i>Cerambyx cerdo</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	1337 - bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OBSZAR NATURA 2000 UJŚCIE WARTY PLC080001 – gatunki ptaków oraz ich ostoje według dok. projektowej PZO										
	A073 Kania czarna <i>Milvus migrans</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Planowane zabiegi gospodarcze w ha								
		brak wskazań	odnowienia i zab. agrotech	pielęgnowanie drzewostanów	rodzaj rębni					
					I	II	III	IV	V	Razem
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	A127 Żuraw <i>Grus grus</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	A307 Jarzębka <i>Sylvia nisoria</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zapisy dla gatunków ptaków podanych w tabeli zaimplementowano wg danych RDOŚ Gorzów Wielkopolski zgodnie z odpowiednimi dokumentami oraz zapisami fakultatywnymi w myśl zasady „przezorności”. W związku z charakterem przedmiotów ochrony możliwe jest występowanie gatunków na terenie całego Nadleśnictwa stąd nie podawano przybliżonych lokalizacji stanowisk z inwentaryzacji.

Nie ma zasadniczej sprzeczności między ideą Obszaru Natura 2000 a zrównoważoną wielofunkcyjną gospodarką leśną. W przypadku zdecydowanej większości leśnych siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotami ochrony na obszarach Natura 2000, ich zachowanie w dobrym stanie jest możliwe, gdy kontynuuje się ich dotychczasowe użytkowanie.

Wymagana jest modyfikacja form prowadzonej gospodarki, np. dostosowania składów gatunkowych drzewostanów, typów rębni, ilości i struktury drewna pozostawianego w lesie do naturalnego rozkładu, co jest istotą tworzenia dokumentacji urzędzeniowej. Plany urządzenia lasu odnoszą się przede wszystkim do terenów leśnych, ale przeanalizowano również wpływ gospodarki leśnej na nieleśne siedliska, szczególnie w przypadku tych, przy których nawet zrównoważona gospodarka leśna może wiązać się z potencjalnie negatywnymi wpływami.

Dla wszystkich siedlisk dokumentacja urzędzeniowa zawiera zapisy dotyczące dobrej praktyki leśnej (Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 roku w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. 2023 poz. 672) przejawiającej się np. poprzez niestosowanie rębni zupełnych w okolicach źródeł, jezior, rzek a także torfowisk i bagien śródleśnych – co zminimalizuje oddziaływanie na siedliska na obszarach podmokłych czy wzdłuż rzek, będące cennymi siedliskami przyrodniczymi a także siedliska gatunków chronionych ptaków, płazów i gadów. Przy występowaniu terenów bagien lub mokradeł stosowany jest brak zabiegów lub złagodzenie i ograniczenie pozyskania.

6.13.3 Przewidywane oddziaływanie Planu na integralność obszarów Natura 2000

Integralność obszaru to stan gwarantujący zrównoważone trwanie populacji tych gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono obszar Natura 2000. Obszar Natura 2000 pozostanie integralny, kiedy będzie realizował właściwy sobie potencjał zgodny z celami ochrony obszaru, zachowa zdolność regeneracji i odnawiania w dynamicznych warunkach, a także będzie wymagał jedynie minimalnego wsparcia z zewnątrz. W projekcie PUL nie zaplanowano zabiegów mogących naruszyć integralność obszarów Natura 2000. Realizacja zapisów projektu dokumentacji nie wpłynie negatywnie na siedliska, rośliny i zwierzęta występujące na obszarach Natura 2000, nie zaburzy również spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano obszary Natura 2000.

6.14. ODDZIAŁYWANIE NA SIEDLISKA PRZYRODNICZE POZA OBSZARAMI NATURA 2000

Zasięg siedlisk przyrodniczych w granicach Natura 2000 przyjęto wg. danych projektu PZO zgodnie z danymi RDOŚ Gorzów Wielkopolski. Został on również określony poza obszarami Natura 2000 na pozostałych gruntach Nadleśnictwa Ośno Lubuskie. Zgodnie z zapisami protokołu KZP, podczas prowadzonych prac terenowych na potrzeby projektu PUL, dokonano oceny stanu zachowania i ewentualnych zagrożeń.

Zgodnie z protokołem KZP składy odnowieniowe dla drzewostanów o kierunku przyrodniczym przyjęto z uwzględnieniem stanu siedlisk występujących na gruntach Nadleśnictwa. Dla odpowiednich typów siedliskowych przyjęto zalecane składy gatunkowe odpowiadające potrzebom siedliska, rezygnując z wprowadzania gatunków obcych ekologicznie czy geograficznie. Składy gatunkowe o profilu przyrodniczym przedstawiono w kolejnych rozdziałach.

Tabela 52. Zestawienie siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000 wraz z zabiegami

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Planowane zabiegi gospodarcze w ha								
		brak wskazań	odnowienia i zab. agrotech	pielęgnowanie drzewostanów	rodzaj rębni					
					I	II	III	IV	V	Razem
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2330 - Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	0,00	0,00	10,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	3140 - Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3	3150 - Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8	7140 -Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10	9110 - Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	0,00	0,00	15,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15,41
11	9130 - Żyzne buczyny (<i>Galio odorati Fagenion</i>)	2,74	0,00	0,53	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,27
12	9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	72,26	28,00	41,18	0,00	20,19	9,67	0,00	0,00	171,30
13	9190 - Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion roboripetraeae</i>)	74,15	82,09	81,74	0,00	78,43	19,53	0,00	0,00	340,26
14	*91D0 - Bory i lasy bagienne	2,43	4,04	3,23	0,00	0,00	5,05	0,00	0,00	14,75
15	*91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	211,74	3,60	12,71	0,00	2,82	0,00	0,00	0,00	230,87

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Planowane zabiegi gospodarcze w ha								
		brak wskazań	odnowienia i zab. agrotech	pielęgnowanie drzewostanów	rodzaj rębni					
					I	II	III	IV	V	Razem
1	2	4	5	6	7	8	9	10	11	12
16	91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	12,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,24
17	91T0 - Śródlądowy bór chrobotkowy	0,00	0,00	3,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,06

¹powierzchnia dotyczy jedynie siedlisk leśnych występujących poligonowo, dla siedlisk nieleśnych PUL nie zawiera wskazań gospodarczych. Zabiegi gospodarcze planuje się jedynie na gruntach leśnych zalesionych i niezalesionych.

²powierzchnie podane w tabeli dotyczą powierzchni manipulacyjnej całego pododdziału, natomiast zalecenia odniesione zostały do płatów siedlisk. Podczas prac nad PUL uwzględniono ten stan rzeczy w planowaniu wskazówek gospodarczych w następujący sposób: w pododdziałach, gdzie siedlisko przyrodnicze nie zajmuje ich całej powierzchni, zalecenia ochronne przyjęto tylko dla płatów siedliska, nie zaś dla całego pododdziału. Stąd też wynika sytuacja, że pod danym adresem leśnym z wykazanym siedliskiem przyrodniczym, mogą znajdować się wskazówki gospodarcze, jednak **dotyczą one obszaru poza płatem siedliska.**

W oparciu o dane zestawione w powyższej tabeli można stwierdzić, że zarówno na siedliskach nieleśnych, jak i na siedliskach leśnych, nie planuje się działań mogących znacząco negatywnie wpłynąć na stan zachowania chronionych płatów siedlisk na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie. W żadnym z pododdziałów gdzie znalazły się płaty siedlisk przyrodniczych nie zaplanowano rębni zupełnych.

Dla siedlisk nieleśnych (2330, 3140, 3150, 6120, 7140, 7230) w projektowanej dokumentacji nie planuje się zabiegów z zakresu gospodarki leśnej, a projekt PUL nie zawiera zapisów dotyczących gospodarki innej niż leśna.

Zapisy projektowanego PUL nie przewidują również prowadzenia rębni zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie nieleśnych siedlisk oraz siedliska 91D0, mogących wpłynąć negatywnie na stosunki wodne obszaru (zwłaszcza jeżeli chodzi o siedliska torfowisk wysokich i przejściowych oraz siedliska bezpośrednio związane z trofizmem obszaru). W jednym z pododdziałów gdzie znalazł się płat siedliska 91D0, zaproponowano rębnię złożoną - IIIA, która w związku ze swoim charakterem obejmuje jedynie fragment powierzchni manipulacyjnej (do pozyskania 40% grubizny) omijając płat siedliska oraz pozostawiając bufor wokół. Zatem działania nie powinny mieć negatywnego wpływu na płat siedliska.

W płatach siedlisk 9110 zaplanowane zostały wyłącznie zabiegi pielęgnacyjne, utrzymujące stabilną strukturę i trwałość drzewostanu. W wydzieleniach z płatami 9130 - 83,79% powierzchni pozostawiono bez wskazań (BRAK WSK) a pozostałą część objęły trzebieże. W płatach siedliska grądów (9170) w zabiegach rębnych zaplanowano wyłącznie rębnie złożone (IIA, IIDU, IIIA oraz IIIB), a dokładnie rębnię częściową wielkopowierzchniową, gniazdową zupełną i gniazdową częściową z ograniczeniem grubizny i powierzchni odnowienia oraz kontynuację rębni częściowej gniazdowej IID, umożliwiającej stopniową przebudowę drzewostanów z zachowaniem naturalnych procesów w możliwie największym stopniu. Przejściowo, rębnie mogą naruszać strukturę i funkcje siedliska, jednakże wykonywanie prac z dużą starannością i dbałością o ograniczenie naruszania gleby i runa (wskazanie wykonywania prac w okresie zimowym) pozwala te oddziaływania zminimalizować. Jednak należy zaznaczyć iż prawie 60% zabiegów w wydzieleniach stanowi BRAK WSK (57,76%) oraz trzebieże TW i TP (23,57%).

W płatach siedliska 9190 w zabiegach rębnych zaplanowano wyłącznie rębnie złożone (IIA, IIAU, IIIA oraz IIIB i IIIBU) które umożliwiają stopniową przebudowę drzewostanów z zachowaniem naturalnych procesów w możliwie największym stopniu. Przejściowo, rębnie mogą naruszać strukturę i funkcje siedliska, jednakże wykonywanie prac z dużą starannością i dbałością o ograniczenie naruszania gleby i runa (wskazanie wykonywania prac w okresie zimowym) pozwala te oddziaływania zminimalizować. Jednak należy zaznaczyć iż 30,72% zabiegów w wydzieleniach z siedliskiem stanowi BRAK WSK a 24,59% trzebieże TW i TP.

Na przeważającej powierzchni (ok. 94% powierzchni siedliska) łęgów 91E0 nie planowano zabiegów gospodarczych, dzięki czemu umożliwiające zostanie działanie naturalnych procesów kształtujących zbiorowiska łęgów. Dla tego siedliska przyrodniczego zaplanowane zabiegi rębne – rębnie złożone – a dokładnie rębnię częściową wielkopowierzchniową z ograniczeniem grubizny i powierzchni odnowienia oraz kontynuację rębni częściowej gniazdowej IID. Zabiegi te, przy założeniu ochrony w możliwie największym stopniu gleby i runa, nie będą powodowały zniekształcenia siedliska, a realizowana przy okazji regulacja składu gatunkowego będzie miała wpływ korzystny.

Na powierzchni siedliska 91F0, 91I0 oraz 91T0 nie będą realizowane rębnie, a jedynie cięcia pielęgnacyjne, przede wszystkim trzebieże, zgodnie z aktualną fazą rozwojową tych drzewostanów. Zabiegi te, przy założeniu ochrony w możliwie największym stopniu gleby i runa, nie będą powodowały zniekształcenia siedliska, a realizowana przy okazji regulacja składu gatunkowego będzie miała wpływ korzystny.

Zalecane składy docelowe odnowień oraz typy drzewostanu dla siedlisk przyrodniczych przyjęto według Porozumienia nr 1/2010 z dnia 15 stycznia 2010 r. zawartego pomiędzy Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie a Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim wraz z aneksem Nr 3/2014 z dnia 27 sierpnia 2014 r. Tabela poniżej opracowana została według wyżej wymienionych dokumentów.

Tabela 53. Typy drzewostanu oraz orientacyjne składy odnowieniowe upraw dla siedlisk przyrodniczych.

Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	GTD	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Zalecany rodzaj rębni	UWAGI
1	2	3	4	5	6	7
Sosnowy bór chrobotkowy	91T0	Bśw	So	So 90 Brz 10	I/IV	
Bór bagienny typowy	91D0-2	Bb	So	So 90 Brzom i inne 10	*	
		BMb	Brz So	So 60 Brzom i inne 40	*	
Bory i lasy bagienne	91D0	BMb	So Brz	Brzom 60 So 30 Ol i inne 10	*	
			Brz So	So 60 Brzom i inne 40	*	
Brzeziny bagienne	91D0-1	LMb	So Brz	Brzom 60 So 30 Ol i inne 10	*	
		BMb	So Brz	Brzom 60 So 40	*	
Sosnowy bór bagienny	91D0-2	Bb	So	So 90 Brzom i inne 10	*	
		BMb	Brz So	So 60 Brzom i inne 40	*	
Ols torfowcowy	91D0-3	bez względu na siedlisko leśne	Brz Ol	Ol 70 Brz i inne 30	*	
		bez względu na siedlisko leśne	So Brz Ol	Ol 60 Brz 30 So i inn 10	*	
Nadrzeczny łęg wierzbowy	91E0-1	bez względu na siedlisko leśne	Wb	Wb 70 Ol i inne 30	*	
Nadrzeczny łęg topolowy	91E0-2	bez względu na siedlisko leśne	Tp	Tp 70 Ol i inne 30	*	
	91E0-3	LMw	Ol Js	Js 50 Ol 30 Brz i inn 20	I/II/III/IV/V	

Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	GTD	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Zalecany rodzaj rębni	UWAGI
1	2	3	4	5	6	7
Niżowy łęg jesionowo-olszowy		Lw	Js Ol	Ol 50 Js 30 Brz i inne 20	I/II/III/IV/V	Gatunki domieszkowe - W7, Dbs, Brz, Js, Ol, Gb, Bk
			Ol Js	Js 50 Ol 30 Brz i inne 20	I/II/III/IV/V	
			Js Db	Db 50 Js 30 wz i inne 20	I/II/III/IV/V	
			Db Js	Js 50 Db 40 Ol i inne 10	I/II/III/IV/V	
			Db Ol	Ol 50 Db 30 Wz i inne 20	I/II/III/IV/V	
			Ol Db	Db 50 Ol 30 Wz i inne 20	I/II/III/IV/V	
		OIJ	Js Ol	Ol 60 Js 30 Brz 30 i inne 10	I/II/III/IV/V	
			O	Js 60 Ol 30 Brz i inne 10	I/II/III/IV/V	
Źródłiskowe lasy olszowe na niżu	91E0-4	OIJ	Ol	Ol 90 Js i inne 10	*	
Podgórski łęg jesionowy	91E0-5	bez względu na siedlisko leśne	Js	Js 90 Ol i inne 10	*	
Łęg dębowo-wiązowo-jesionowy typowy	91F0-1	Lw	Js Wz Db	Db 40 Wz 30 Js i inne 30	II/III/IV/V	Gatunki domieszkowe - Ol, Gb
Kwaśne buczyny niżowe	9110-1	BMśw LMśw	So Bk**	Bk 60 So 30 Db i inne 10	II/III/IV/V	Orientacyjne składy gatunkowe upraw z So zaleca się stosować w przypadku odnawiania powierzchni na których w składzie drzewostanu macierzystego występowała So, w udziale minimum 30% Gatunki domieszkowe - Dbb, So (na uboższych siedliskach LM), Dbs
			Bk	Bk 90 Db i inne 10	II/III/IV/V	
			Bk **	Bk 70 Db, So i inne 30	II/III/IV/V	
			So Bk*	Bk 50 So 30 Db i inne 20	II/III/IV/V	
Kwaśne buczyny niżowe	9110-1	Lśw	Db Bk**	Bk 70 Db i inne 30	II/III/IV/V	
Żyzne buczyny niżowe	9130-1	BMśw	So Bk**	Bk 60 So 30 Db i inne 10	II/III/IV/V	Orientacyjne składy gatunkowe upraw z So zaleca się stosować w przypadku odnawiania powierzchni na których w składzie drzewostanu macierzystego występowała So, w udziale minimum 30% Gatunki domieszkowe - Dbb, Dbs, Js, Ol, Wz, Gb, Czeresnia ptasia
		LMśw	Bk	Bk 80 Db i inne 20	II/III/IV/V	
		Lśw	Bk	Bk 90 Db i inne 10	II/III/IV/V	
Żyzne buczyny niżowe	9130-1	Lw	Db Gb	Db 50 Gb 30 Bk, Lp i inne 20	II/III/IV/V	
Grąd środkowo-europejski	9170	LMśw	Gb Db	Db 50 Gb 30 Bk, Lp i inne 20	III/IV/V	Grab wprowadzić w zmieszaniu grupowym lub kępowym. Dopuszcza się udział graba w późniejszych fazach rozwojowych drzewostanu. Gatunki domieszkowe - Kip, Lpd, Wz, Js, Ol, Brz, Os, Jw, Jrz brekinia
		LMw	Gb Db	Db 50 Gb 30 Bk, Lp i inne 20	III/IV/V	
		Lśw	Lp Gb Db	Db 40 Gb 30 p 20 Kl P i inne 10	III/IV/V	
		Lw	Lp Gb Db	Db 40 Gb 30 Lp 20 Wz i inne 10	III/IV/V	
Grąd typowy	9170-a			przyjąć jak dla 9170		

Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	GTD	Orientacyjny skład gatunkowy upraw	Zalecany rodzaj rębni	UWAGI
1	2	3	4	5	6	7
Grąd łęgowy	9170-c			przyjąć jak dla 9170		
Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy	9190-1	bez względu na siedlisko leśne	Brz Db	Db 60 Brz 30 So i inne 10	II/III/IV/V	Gatunki domieszkowe - Bk, Ol, Os, Brzomsz
			So Db Brz	Brz 40 Db 30 So 30	II/III/IV/V	
			Db Brz	Brz 60 Db 30 i inne 10	II/III/IV/V	
			So Db	Db 60 So 40	II/III/IV/V	
			So Brz Db	So 30 Brz 30 Db 30 i inne 10	II/III/IV/V	
Świetlista dąbrowa	9190-1	bez względu na siedlisko leśne	So Db	Dbb 50 So 30 Brz i inne 20	IV/V	Gatunki domieszkowe - So, Jrz brekinia, Wz
			Db	Dbb 90 i inne 10	IV/V	
Śródładowe kwaśne dąbrowy	9190-2	BMśw	Db So *	So 50 Db 30 Bk i inne 20	II/III	Gatunki domieszkowe - Bk, Ol, Os, Brz, Jw
			So Db	Db 50 So 30 Bk i inne 20	II/III	
		LMśw	Bk Db	Db 50 Bk 30 So i inne 20	II/III	
			So Db	Db 50 So 30 Bk i inne 20	II/III	
		LMw	So Db	Db 50 So 30 Brz i inne 20	II/III	
			Bk Db	Db 50 Bk 30 Lp i inne 20	II/III	
		Lśw	Db	Db 80 Bk i inne 20	II/III	
			Db Bk	Bk 50 Db 30 Lp i inne 20	II/III	
Kserotermiczna dąbrowa z dębem omszonym	9110-3	bez względu na siedlisko leśne	Db	Dbom 90 Lp i inne 10	IV/V	Gatunki domieszkowe: Kl polny, Jrz brekinia, Wz, So.
Ciepielubne dąbrowy	91 0	bez względu na siedlisko leśne	Db	Db 90 Lp i inne 10	IV	
Łęgi wierzbowe i topolowe	91E0-a			Przyjąć jak dla 91E0-b	*	
Łęgi olszowe, olszowo-jesionowe i jesionowe	91E0-b	LMw	Ol Js	Js 50 Ol 30 Brz i inne 20	I/II/III	
			Js Ol	Ol 50 Js 30 Brz i inne 20	I/II/III	
		Lw	Ol Js	Js 50 Ol 30 Brz i inne 20	I/II/III	
			Js Db	Db 50 Js 30 Wz i inne 20	I/II/III	
			Db Js	Js 50 Db 40 Ol i inne 10	I/II/III	
			Db Ol	Ol 50 Db 30 Wz i inne 20	I/II/III	
			Ol Db	Db 50 Ol 30 Wz i inne 20	I/II/III	
Łęgi olszowe, olszowo-jesionowe i jesionowe	91E0-b	OlJ	Js Ol	Ol 60 Js 30 Brz 30 i inne 10	I/II/III	
			Ol Js	Js 60 Ol 30 Brz i inne 10	I/II/III	
Łęgi olszowe, olszowo-jesionowe i jesionowe	91E0-b	Ol	Ol	Ol 90 Js i inne 10	I/II/III	
Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	91F0	Lw	Js Wz Db	Db 40 Wz 30 Js i inne 30	II/III	
Wiązowo-jesionowe łęgi śledziennicowe	91F0-2	LMw	Js Wz	Wz 40 Js 30 Db i inne 30	II/III/IV/V	Gatunki domieszkowe - Ol, Gb
Wiązowo-jesionowe łęgi śledziennicowe	91F0-2	Lw	Js Wz	Wz 40 Js 30 Db i inne 30	II/III/IV/V	

Reasumując możliwe jest stwierdzenie, iż realizacja zadań projektu PUL nie wpłynie negatywnie na stan siedlisk przyrodniczych również poza obszarami Natura 2000.

6.15. ODDZIAŁYWANIE NA POZOSTAŁE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Ekosystemy referencyjne

Ze względu na zastosowane w projekcie PUL zapisy dotyczące pozostawienia tej formy ochrony bez wskazań przewiduje się **neutralne oddziaływanie na ekosystemy referencyjne**.

Pomniki przyrody

Zgodnie z zapisami realizacji dokumentu pozostawia się drzewa cenne ze względów biocenotycznych, kulturowych, ekosystemowych i innych – w dokumentacji wprowadzono wykaz drzew cennych, który pozwala na weryfikację i uniknięcie ich potencjalnego zniszczenia. Oddziaływanie na drzewa cenne oceniono jako neutralne.

W celu zapewnienia ochrony drzewom stanowiącym pomniki przyrody ożywionej, akty powołujące niniejszą formę ochrony zawierają następujące zakazy: niszczenia, uszkodzenia lub przekształcenia drzew, uszkodzenia i niszczenia gleby wokół drzew, a także umieszczania tablic, napisów i innych znaków nie związanych z ochroną pomnika przyrody. W ramach projektowanego PUL zaplanowano ochronę zarówno pomników przyrody, jak i pozostałych cennych, starych drzew.

Wpływ realizacji zapisów projektu dokumentacji PUL na pomniki przyrody oceniono jako pozytywny.

Użytki ekologiczne

Zapisy projektowanego PUL nie przewidują prowadzenia działań gospodarczych w pododdziałach tworzących użytki ekologiczne. Oddziaływanie projektu PUL na przyrodę i stan zachowania ekosystemów stanowiących cel ochrony na terenie **ww. użytków oceniono jako neutralne**.

6.16. ANALIZA ZAPROPONOWANYCH TD I SKŁADÓW UPRAW W PORÓWNANIU DO NATURALNEGO SKŁADU GATUNKOWEGO SIEDLISK LEŚNYCH

Priorytetowym celem hodowli lasu jest dostosowanie składu gatunkowego do siedliska. Przyjęte typy drzewostanów (TD) dla Nadleśnictwa, należy traktować jako ramowe hodowlane i ochronne cele gospodarowania odpowiednio dla typu siedliskowego lasu (TSL) oraz dla leśnego siedliska przyrodniczego (LSP), mogą być one modyfikowane w konkretnym drzewostanie, z uwzględnieniem stanu siedliska, stopnia uwilgotnienia oraz specyfiki i stanu zbiorowiska roślinnego, zgodnie z zapisami § 23 ust. 5 IUL. W tabeli poniżej znajduje się zestawienie przyjętych do stosowania typów drzewostanów o kierunku gospodarczym.

Tabela 54. Typy drzewostanu oraz orientacyjne składy odnowieniowe upraw.

Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Skład docelowy odnowień %	Zalecany rodzaj rębni
1	2	3	4
Bśw	So	So 80, Brz, Db i inne 20	I
Bb	So	So 80, Brz i inne 20	-
BMśw	So	So 80, Dbb i inne 20	I
	Db So	So 70, Dbb 20, Bk i inne 10	I/III
	Bk So	So 60, Bk 30, Dbb i inne 10	
BMw	So	So 70, Db i inne 30	I/III
	Św So	So 50, Św 30, Db i inne 20	
	So Św Brz	Brz 50, Św 20, So 20, Db i inne 10	
	Db So	So 60, Db 30, Św i inne 10	
BMb	So	So 70, Brz 20, Św i inne 10	-
	So Brz	Brz 60, So 30, Św i inne 10	
	Św So	So 60, Św 30, Brz i inne 10	
LMśw	Bk So	So 50, Bk 30, Db i inne 20	III/II/I
	Db So Bk	Bk 40, So 30, Db 20, Lp i inne 10	
	Db So	So 50, Db 30, Bk i inne 20	
	So Db	Db 50, So 30, Bk i inne 20	
LMw	So Db	Db 50, So 30, Św i inne 20	II/III
	OI Db	Db 50, OI 30, Św i inne 20	
	Db OI	OI 50, Db 30, Św i inne 20	

Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Skład docelowy odnowień %	Zalecany rodzaj rębni
1	2	3	4
LMb	Ol	Ol 70, Brz i inne 30	-
Lśw	Bk Db	Bk 50, Db 30, Md i inne 20	II/III
	Db	Db 80, Bk i inne 20	
	Db Bk	Db 60, Bk 30, Md i inne 10	
Lw	Db	Db 80, Wz i inne 20	III/II
	Js Db	Db 70, Js 20, Wz i inne 10	
	Db Ol	Ol 60, Db 30 i inne 10	
Lł	Js Db	Db 60, Js 30, Wz i inne 10	IV
Ol	Ol	Ol 90, Js i inne 10	II,IV,V
OlJ	Ol Js	Js 40, Ol 40, Brz i inne 20	II,IV,V

Niezależnie od wytycznych zamieszczonych w powyższej tabeli dopuszcza się:

- w pojedynczych przypadkach, uzasadnionych potrzebami hodowlano-ochronnymi, użytkowanie rębne na siedliskach bagiennych,
- stosowanie w lasach ochronnych rębni lb na siedliskach lasowych i OlJ (np. mała powierzchnia, kształt pododdziału uniemożliwiający prawidłowe umiejscowienie gniazd, itp.).

W przypadku typów drzewostanów oraz orientacyjnych składów gatunkowych upraw, w których występuje jesion wyniosły, do czasu ustąpienia zjawiska zamierania tego gatunku na etapie zakładania uprawy należy zastępować go innymi gatunkami, takimi jak Db, Wz, Jw, Ol.

Na wszystkich siedliskach przyrodniczych zaleca się stosować typy drzewostanów przewidziane w aktualnym porozumieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. Zalesienia porolne zajmują istotne miejsce w „Krajowym programie zwiększenia lesistości”. Zalecane jest pozostawienie na tych powierzchniach w stanie nienaruszonym wszelkich remiz, pojedynczych i dojrzałych drzew lub ich grup, zakrzaczeń o zwartym charakterze oraz istniejących zwartych powierzchni samosiewów drzew bez względu na ich gatunek.

W najbliższym 10-leciu w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie nie zaprojektowano gruntów nieleśnych do zalesienia.

Łącznie w Nadleśnictwie Ośno Lubuskie do przebudowy typu A zaplanowano 62,34 ha. W ramach tej powierzchni manipulacyjnej, powierzchnia do odnowienia wynosi 37,62 ha. Najczęstszym powodem klasyfikowania drzewostanów do przebudowy intensywnej były wieloczynnikowe uszkodzenia powodujące wyraźne osłabienie kondycji drzewostanów (susze, szkodniki wtórne). Powierzchnia uszkodzonych drzewostanów w ramach tej przebudowy wyniosła 52,33 – 83,94 %, w tym drzewostany wykazujące uszkodzenia powyżej 40% to 7,75 ha.

Zaplanowane czynności gospodarcze powinny uwzględniać wymogi ochrony przyrody, a w szczególności:

- zachować na właściwym, stałym poziomie stan wód gruntowych, nie dopuszczać do powstawania lokalnych osuszeń gruntów (np. poprzez celowe obniżanie poziomu wód gruntowych) lub do powstania zabagnień poprzez zatrzymywanie przepływu wód;
- pozostawianie pojedynczych egzemplarzy, a nawet grup drzew martwych i dziuplastych, zwłaszcza gatunków liściastych stanowiących miejsca gnieźdzenia się i żerowania niektórych gatunków ptaków;
- użytki ekologiczne jako obszary chronione mają stanowić miejsca naturalnego rozwoju flory i fauny oraz mają dostarczać informacji o kierunkach i zakresie zmian naturalnych;
- administracja lasów państwowych ma prawo wystąpić o zmianę rodzaju rębni, jeżeli wynika to z potrzeb przyrodniczych, np. wtedy, gdy zaistnieje możliwość uzyskania i wykorzystania odnowień naturalnych.

7. OPIS PRZYJĘTYCH DZIAŁAŃ OGRANICZAJĄCYCH NEGATYWNY WPŁYW PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO

7.1. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ PLANU NA ŚRODOWISKO

Zapisy zawarte w Planie Urządzenia Lasu nie są zamierzeniami inwestycyjnymi, nie ingerują znacząco negatywnie w sposób wykorzystania terenu, przekształcenia go. Zadania dotyczące potrzeb infrastruktury technicznej mają charakter kierunkowych wytycznych. Projekt Planu Urządzenia Lasu nie zawiera również zapisów, których realizacja mogłaby mieć znacząco negatywny wpływ na cele ochrony obszarów Natura 2000, pozostałych form ochrony przyrody czy elementów środowiska.

Tabela 55. Zestawienie propozycji minimalizacji wystąpienia negatywnych oddziaływań wynikających z zapisów projektu PUL

Obszar negatywnego wpływu	Możliwe negatywne oddziaływanie	Zapisy w projekcie Planu ograniczające negatywne oddziaływanie
1	2	3
Stanowiska chronionych gatunków roślin leśnych	- zniszczenie stanowiska przy prowadzeniu prac leśnych, istotne w przypadku gatunków występujących na pojedynczych stanowiskach w obrębie lasów Nadleśnictwa - zniszczenie siedliska danego gatunku w trakcie cięć odnowieniowych	- ochrona przed zniszczeniem znanych stanowisk - pozostawianie stref ochronnych nieużytkowanych rębnie wokół stanowisk pewnych gatunków - wykonywanie zabiegów w okresie zimowym (w przypadku gatunków, które tego wymagają) - wyznaczanie płątów nieobjętych użytkowaniem i przebiegiem szlaków zrywkowych
Stanowiska chronionych gatunków roślin nieleśnych	- zaniechanie działań ochronnych - zmiana stosunków wodnych na obszarze graniczącym z niszą występowania gatunku	- zapisy fakultatywne o czynnej ochronie, na przykład – koszenie łąk - zakaz prowadzenia rębni zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie siedlisk nieleśnych (zalecenia pozostawiania ekotonu hamującego negatywne oddziaływanie)
Zachowanie odpowiednich siedlisk dla gatunków ptaków drapieżnych	- coraz mniejsza liczba starych drzew	- zapis o pozostawianiu pojedynczych starszych drzew, fragmentów starodrzewu, fragmentów lasu nieobjętych gospodarowaniem - zachowanie ładu czasowo-przestrzennego i czysty pielęgnacyjnej
Pozostałe gatunki ptaków leśnych	- zanik miejsc lęgowych	- pozostawianie odpowiedniej ilości starych drzew, w tym gatunków o miękkim drewnie - konserwacja istniejących budek lęgowych i ewentualne wywieszanie nowych
Różnorodność biologiczna	- zmniejszenie różnorodności na poziomie genetycznym	- pozostawianie drzew nietypowych (kształt, cechy wzrostowe) - popieranie odnowienia naturalnego - wyznaczanie nowych gospodarczych drzewostanów nasiennych - wymuszanie migracji i wymiany genów poprzez zmiany w lokalnych ekosystemach
	- zmniejszenie różnorodności na poziomie gatunkowym	- ochrona przed zniszczeniem znanych stanowisk roślin chronionych - ochrona siedlisk roślin chronionych - eliminacja gatunków obcych - przeciwdziałanie monotypizacji
	- zmniejszenie różnorodności na poziomie krajobrazowym	- czynna ochrona niektórych siedlisk - zakaz odwadniania torfowisk - wprowadzanie gatunków zgodnych z siedliskiem - niezalesianie cennych siedlisk nieleśnych - kształtowanie granicy rolno-leśnej - przeciwdziałanie borowaceniu
Powierzchnia ziemi	- zniekształcenie pokrywy gleby przy pracach z użyciem ciężkiego sprzętu	- wykorzystywanie istniejących szlaków zrywkowych oraz zakładanie nowych
Krajobraz	- niewłaściwe kształtowanie środowiska leśnego prowadzące do zniekształcenia fizjonomii krajobrazu	- kształtowanie strefy ekotonowej i granicy polno-leśnej
Zasoby naturalne *	-	-
Siedliska przyrodnicze	- nieodpowiedni skład gatunkowy upraw	- projektowanie i realizacja składu gatunkowego uprawy zgodnie z tabelą przyrodniczych typów lasu z uwzględnieniem troficzności siedlisk

Obszar negatywnego wpływu 1	Możliwe negatywne oddziaływanie 2	Zapisy w projekcie Planu ograniczające negatywne oddziaływanie 3
	- prowadzenie użytkowania w sposób nieodpowiedni i na zbyt dużej powierzchni	- planowanie cięć i zabiegów pielęgnacyjnych z uwzględnieniem trwałości lasów (podział na ostępy, nawrót cięć); dostosowanie rębni (rodzaj, forma) do potrzeb konkretnego drzewostanu i siedliska - realizacja trzebieży przekształceniowych, przebudowy drzewostanów, i rębni w sposób zwiększający bioróżnorodność lasów - popieranie gatunków właściwych dla siedliska, w szczególności liściastych

**Mając na uwadze proces sporządzania PUL, w odniesieniu do zasobów naturalnych nie przewiduje się potencjalnych znacząco negatywnych oddziaływań. W projekcie PUL ilość drewna do pozyskania w wyniku użytkowania rębego została dostosowana optymalnie do potrzeb hodowlanych i stanu sanitarnego lasu. Planowany rozmiar użytkowania nie wpłynie negatywnie na stan zasobów naturalnych oraz ich trwałość.*

7.1. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ PLANU NA ŚRODOWISKO

Tworzenie Planu opiera się na analizie i wyborze wariantów alternatywnych tak, by w efekcie otrzymać zapisy, których realizacja zapewni wypełnienie złożonych celów Planu z jednoczesną minimalizacją ich negatywnych skutków.

Zadania zawarte w Planie sprecyzowane zostały tak, aby oparta o nie wielofunkcyjna i trwale zrównoważona gospodarka leśna przynosiła pozytywne efekty. Działalność kształtująca i wykorzystująca lasy ma przebiegać w taki sposób i w takim tempie, by zachować ich bogactwo, różnorodność biologiczną, żywotność, potencjał regeneracyjny, wysoką produktywność, przy jednoczesnym wypełnianiu wszystkich funkcji ochronnych, gospodarczych i społecznych na poziomach: lokalnym, narodowym i globalnym

Alternatywne warianty w Planie rozpatruje się w zależności od:

- możliwości lokalizacji zabiegów w terenie;
- technicznego sposobu wykonania zabiegów;
- umieszczenia zabiegów w czasie.

Wariantowanie w sporządzaniu Planu zaczyna się na etapie definiowania wytycznych do wykonania prac urzędzeniowych. Sprowadza się to do wyboru dla ustalonych typów lasu: sposobu zagospodarowania, składu gatunkowego uprawy, gospodarczego typu drzewostanu. Wybory dokonywane są podczas KZP.

Następny etap to ustalanie rozmiaru cięć. Przebiega w kilku etapach, a ostateczna wersja ma uwzględnić w optymalny sposób wymogi różnych grup społecznych, jak również środowiska, gospodarczych funkcji lasu i celów Planu.

Umiejscowienie zabiegów w czasie ma ograniczone znaczenie, w Planie nie ma zapisów na temat terminów wykonania poszczególnych zabiegów (czy w ramach 10-lecia czy pory roku). Wykonawca zapisów Planu, czyli Nadleśnictwo Ośno Lubuskie, decyduje o terminach zabiegów oraz technicznym sposobie ich wykonania, biorąc pod uwagę wytyczne Planu oraz wiedzę o terenie.

W POP zinwentaryzowane zostały obiekty przyrodniczo i kulturowo cenne zlokalizowane na terenie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie. W przedmiotowym dokumencie zamieszczone są zalecenia odnośnie do grup pododdziałów, dla których stwierdzono potrzebę ochrony (np. wodochronność) oraz pododdziałów na terenie, których występują formy ochrony przyrody.

Po przeprowadzeniu NTG następuje przekazanie projektu Planu Urządzenia Lasu wraz z Prognozą Oddziaływania na Środowisko do Regionalnego Dyrektora Ochrona Środowiska z wnioskiem o wydanie opinii.

7.2 METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PUL ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

W ujęciu ogólnym, ocena skutków realizacji postanowień Planu Urządzenia Lasu powinna być przeprowadzana przede wszystkim w ramach monitoringu takich wskaźników, jak:

- powierzchnia lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków w obszarach Natura 2000,
- wykonanie zadań określonych decyzją Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia Planu Urządzenia Lasu, wykonanie zleconych zadań z zakresu ochrony przyrody w obszarze Natura 2000 w okresie realizacji Planu.

Do monitorowania realizacji zadań określonych w decyzji Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu proponuje się wykorzystanie systemu kontroli istniejącego w Lasach Państwowych. W Nadleśnictwie realizacja zadań planu urządzenia lasu kontrolowana jest wewnętrznie w każdym leśnictwie, przez kierownictwo jednostki.

KIEROWNIK PRACOWNI
WYDZIAŁ URZĄDZANIA LASU

Marta Sekrecka

12 listopada 2024 r.

Podpis i data

8. LITERATURA

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, zwana w skrócie Dyrektywą Ptasią.
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, zwana w skrócie Dyrektywą Siedliskową.
- Gazda A.: Stan badań nad obcymi gatunkami drzew w polskich lasach, CEPL w Rogowie, 2012,
- Gutowski J. M.(red.) i in.: Drugie życie drzewa, WWF Polska, Warszawa, Hajnówka, 2004.
- Herbich J. (red.): Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część pierwsza. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2010.
- Herbich J. (red.): Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny T. 5. Lasy i bory. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004.
- Herbich J. (red.): Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny T. 3. Murawy, łąki, ziołorośla, wrzosowiska, zarośla. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004.
- Instrukcja Ochrony Lasu, Część I, III, IV, Tom I, 2012 CILP Warszawa.
- Instrukcja Urządzania Lasu, 2012. CILP, Warszawa.
- Jędrzejewski W. i in.: Projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Opracowanie wykonane dla Ministerstwa Środowiska w ramach realizacji programu Phare PL0105.02. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2005.
- Jędrzejewski W., Ławreszuk D.: Ochrona łączności ekologicznej w Polsce, Białowieża 2011
- Kondracki J.: Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa, 2009.
- Krzepakowski K., Bartkowiak R.: Inwentaryzacja archeologiczno -historyczna na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Ośno Lubuskie, Relicta, Poznań 2022
- Krawczyk R.: Las na gruntach porolnych – oczekiwania i rzeczywistość, 2021.
- Liro A. (red.) i in.: Koncepcja krajowej sieci ekologicznej EKONET-Polska, Fundacja IUCN-Poland, Warszawa 1995;
- Liro A. i in.: Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA, Warszawa 1998.
- Matuszkiewicz J.M, Wolski J.: Potencjalna roślinność naturalna Polski, IGiPZ PAN, Warszawa, 2023.
- Matuszkiewicz W.: Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2008.
- Mikusek R.: Ochrona strefowa ptaków, Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych 2012.
- Opracowanie „Lasy dla Natury – ochrona gatunków i siedlisk w Lasach Państwowych, CKPŚ, 2023, Warszawa.
- Opracowanie red: Krakowiak A, Wolska G., Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Pile 1978-2008, Piła 2008
- Pawlaczyk P., Jermaczek A.: NATURA 2000 – narzędzie ochrony przyrody, WWF Polska, Warszawa 2004.
- Prawne i strategiczne ramy ochrony torfowisk w Polsce, Klub Przyrodników, kwiecień 2018 r.
- Program ochrony środowiska dla województwa, powiatu oraz gminy.
- Regionalna geografia fizyczna Polski, praca zbiorowa pod redakcją: Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M., Poznań 2021.
- Romanowski J.: Korytarze i łączność siedlisk w ekologii i ochronie przyrody; Tom LIV 2008, Zeszyt 2. Wiadomości Ekologiczne.

- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej [Dz. U. z 2023 r., poz. 672].
- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 18 grudnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt [Dz. U. 2020 poz. 26].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 09 lipca 2010 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów [Dz. U. 2010 nr 137, poz. 923].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 listopada 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 [Dz.U. 2014 poz. 1713].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin [Dz. U. 2014, poz. 1409].
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów [Dz. U. 2014, poz. 1408].
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu ustalenia i ewidencjonowania przebiegu granic obszarów dorzeczy, regionów wodnych oraz zlewni [Dz.U. z 2017 r. poz. 2505 z późn. zm.].
- Siedliskowe Podstawy Hodowli Lasu, 2004. Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu.
- Solon J. i in.: Physico-geographical mesoregions of Poland: verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data. *Geographia Polonica*, vol. 91, 2, s:143-170, 2018.
- Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA, praca zbiorowa, 1998 Warszawa.
- Witkowska-Żuk L.: Atlas roślinności lasów, Multico, Warszawa 2008.
- Woś A.: Klimat Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.
- Zaręba A.: Korytarze ekologiczne a prawo i polityka ekologiczna. Korytarz ekologiczny Doliny Odry jako podstawowy element systemu przyrodniczego Wrocławia. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2015.
- Zasady Hodowli Lasu, 2012. Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu.
- Zielony R., Kliczkowska A.: Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2012, Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa 2012.

9. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik do Prognozy oddziaływania na środowisko
Planu Urządzenia Lasu dla lasów Skarbu Państwa
w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie, sporządzony
na okres od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2034 r.

OŚWIADCZENIE

Na podstawie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f w związku z art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.),

ja, niżej podpisany /a* Marta Sekrecka

~~autor~~ /kierownik zespołu autorów* Prognozy oddziaływania na środowisko Planów urządzenia lasu dla lasów własności Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Ośno Lubuskie sporządzonych na okres od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2034 r. **oświadczam**, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ww. ustawy.

Jestem świadomy/a* odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

12 listopada 2024 r.

/czytelny podpis/

* niepotrzebne skreślić